

Regeringens proposition

2011/12:68

Trygg naturgasförsörjning

Prop.
2011/12:68

Regeringen överlämnar denna proposition till riksdagen.

Stockholm den 9 februari 2012

Jan Björklund

Anna-Karin Hatt
(Näringsdepartementet)

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås en ny lag om trygg naturgasförsörjning med bestämmelser som kompletterar Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 994/2010 av den 20 oktober 2010 om åtgärder för att trygga naturgasförsörjningen och om upphävande av rådets direktiv 2004/67/EG (gasförsörjningsförordningen). Vidare föreslås att bestämmelserna om trygg naturgasförsörjning i naturgaslagen (2005:403) ska upphävas.

Det föreslås att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska få meddela föreskrifter om skyldighet för naturgasföretag och företag som förbrukar naturgas att upprätta och följa en företagsbyggande åtgärdsplan och en krisplan för företagets verksamhet (företagsplaner).

I propositionen föreslås vidare att den myndighet som i Sverige har utsetts till behörig myndighet enligt gasförsörjningsförordningen ska utöva tillsyn över att dels gasförsörjningsförordningen och de planer som har upprättats enligt förordningen, dels den nya lagen om trygg naturgasförsörjning och föreskrifter som har meddelats i anslutning till lagen följs. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska få meddela föreskrifter om avgifter för att finansiera den behöriga myndighetens uppgifter i fråga om trygg naturgasförsörjning.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 juli 2012.

1	Förslag till riksdagsbeslut	3
2	Lagtext	4
2.1	Förslag till lag om trygg naturgasförsörjning	4
2.2	Förslag till lag om ändring i naturgaslagen (2005:403)	6
3	Ärendet och dess beredning	8
4	Gasförsörjningsförordningen	8
4.1	Huvuddragen i gasförsörjningsförordningen	8
4.2	Regeringens överväganden	11
5	En ny lag om trygg naturgasförsörjning	12
6	Skyddade kunder	13
7	Den behöriga myndigheten	15
8	Företagsplaner	18
9	Tillsyn	20
9.1	Tillsynsmyndighet	20
9.2	Skyldighet att lämna information	21
10	Avgifter	21
11	Ikraftträdande m.m.	23
12	Konsekvensanalys	23
13	Författningskommentar	25
13.1	Förslaget till lag om trygg naturgasförsörjning	25
13.2	Förslaget till lag om ändring i naturgaslagen (2005:403)	28
Bilaga 1	Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 994/2010 av den 20 oktober 2010	30
Bilaga 2	Sammanfattning av utredningsbetänkandet Framtida regelverk och ansvarsförhållanden på naturgasmarknaden i Sverige (SOU 2011:46)	52
Bilaga 3	FRANS lagförslag	60
Bilaga 4	Förteckning över remissinstanserna vid remissbehandlingen av betänkandet Framtida regelverk och ansvarsförhållanden på naturgasmarknaden i Sverige (SOU 2011:46)	68
Bilaga 5	Lagrådsremissens lagförslag	69
Bilaga 6	Lagrådets yttrande	73
Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 9 februari 2012		75
Rättsdatablad		76

1 Förslag till riksdagsbeslut

Prop. 2011/12:68

Regeringen föreslår att riksdagen antar regeringens förslag till

1. lag om trygg naturgasförsörjning,
2. lag om ändring i naturgaslagen (2005:403).

2 Lagtext

2.1 Förslag till lag om trygg naturgasförsörjning

Härigenom föreskrivs följande.

Lagens tillämpningsområde

1 § I denna lag finns bestämmelser som kompletterar Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 994/2010 av den 20 oktober 2010 om åtgärder för att trygga naturgasförsörjningen och om upphävande av rådets direktiv 2004/67/EG¹.

Definitioner

2 § Termer och uttryck som definieras i naturgaslagen (2005:403) har samma betydelse i denna lag.

Behörig myndighet

3 § Den myndighet som regeringen bestämmer är behörig myndighet enligt förordning (EU) nr 994/2010.

Företagsplaner

4 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om skyldighet för naturgasföretag och företag som förbrukar naturgas att upprätta och följa en förebyggande åtgärdsplan och en krisplan för företagets verksamhet (företagsplaner).

Tillsyn

5 § Den behöriga myndigheten utövar tillsyn över att

1. förordning (EU) nr 994/2010 och de åtgärdsplaner och krisplaner som har upprättats enligt förordningen följs, och
2. denna lag och föreskrifter som har meddelats i anslutning till lagen följs.

6 § Den behöriga myndigheten har rätt att på begäran få de upplysningar och ta del av de handlingar som behövs för tillsynen.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om skyldighet att lämna den information som behövs för att den behöriga myndigheten ska kunna fullgöra sina uppgifter enligt förordning (EU) nr 994/2010 och denna lag.

¹ EUT L 295, 12.11.2010, s. 1 (Celex 32010R0994).

7 § Den behöriga myndigheten får meddela de förelägganden som behövs för att se till att de föreskrifter och planer som omfattas av tillsynen följs. Ett föreläggande får förenas med vite.

Ett föreläggande gäller omedelbart, om inte något annat beslutas.

Avgifter

8 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om avgifter för att finansiera de uppgifter som den behöriga myndigheten har enligt förordning (EU) nr 994/2010 samt enligt denna lag och föreskrifter som har meddelats i anslutning till lagen.

Överklagande

9 § Ett beslut om föreläggande enligt 7 § får överklagas till allmän förvaltningsdomstol.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätt.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2012.

Härigenom föreskrivs i fråga om naturgaslagen (2005:403)¹
dels att 8 a kap. och 10 kap. 5 a § ska upphöra att gälla,
dels att 1 kap. 1 §, 10 kap. 1 § och 11 kap. 4 § ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

1 §²

Denna lag innehåller bestämmelser om naturgasledning, lagringsanläggningar och förgasningsanläggningar samt om handel med naturgas i vissa fall *och om trygg naturgasförsörjning.*

Denna lag innehåller bestämmelser om naturgasledning, lagringsanläggningar och förgasningsanläggningar samt om handel med naturgas i vissa fall.

10 kap.

1 §³

Tillsynsmyndigheten utövar tillsyn över *efterlevnaden av*

1. denna lag *och* föreskrifter och villkor som har meddelats med stöd av lagen, och

2. Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 715/2009 av den 13 juli 2009 om villkor för tillträde till naturgasöverföringsnäten och om upphävande av förordning (EG) nr 1775/2005.

Tillsynen omfattar inte *efterlevnaden av* bestämmelserna i 7 kap. med undantag för 5 och 6 §§, 8 kap. med undantag för 13–20 §§, *8 a kap. med undantag för 1 §* och inte heller *efterlevnaden av* bestämmelserna i 5 kap.

Tillsynsmyndigheten utövar tillsyn över *att*

1. denna lag, föreskrifter *som har meddelats i anslutning till lagen* och villkor som har meddelats med stöd av lagen *följs*, och

2. Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 715/2009 av den 13 juli 2009 om villkor för tillträde till naturgasöverföringsnäten och om upphävande av förordning (EG) nr 1775/2005 *följs*.

Tillsynen omfattar inte bestämmelserna i 7 kap. med undantag för 5 och 6 §§, 8 kap. med undantag för 13–20 §§ och inte heller bestämmelserna i 5 kap.

¹ Senaste lydelse

8 a kap. 1 § 2006:646

8 a kap. 2 § 2006:646

8 a kap. 3 § 2008:901

8 a kap. 4 § 2006:646

8 a kap. 5 § 2006:646

² Senaste lydelse 2006:646.

³ Senaste lydelse 2011:713.

8 a kap. 6 § 2006:646

8 a kap. 7 § 2006:646

8 a kap. 8 § 2006:646

10 kap. 5 a § 2006:646

rubriken till 8 a kap. 2006:646.

11 kap.**4 §⁴**

Beslut av tillsynsmyndigheten enligt 2 kap. 15 och 16 §§, 6 kap. 5 § första stycket, 7 kap. 5 § andra stycket samt 10 kap. 3, 4, 7 och 10 §§ samt beslut av den systemansvariga myndigheten om ersättning enligt 7 kap. 2 § *samt om åtgärder och ersättning enligt 8 a kap. 5 och 6 §§* får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol. Prövningstillstånd krävs vid överklagande till *kammarrätten*.

Regeringen får *meddela* föreskrifter om överklagande av andra beslut enligt denna lag eller enligt föreskrifter som meddelats *med stöd* av lagen.

Beslut av tillsynsmyndigheten enligt 2 kap. 15 och 16 §§, 6 kap. 5 § första stycket, 7 kap. 5 § andra stycket samt 10 kap. 3, 4, 7 och 10 §§ samt beslut av den systemansvariga myndigheten om ersättning enligt 7 kap. 2 § får överklagas *till* allmän förvaltningsdomstol. Prövningstillstånd krävs vid överklagande till *kammarrätt*.

Regeringen *meddelar* föreskrifter om överklagande *till regeringen* av andra beslut enligt denna lag eller enligt föreskrifter som *har* meddelats *i anslutning till* lagen.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2012.

⁴ Senaste lydelse 2006:646.

Den 20 oktober 2010 antogs Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 994/2010 om åtgärder för att trygga naturgasförsörjningen och om upphävande av rådets direktiv 2004/67/EG (EUT L 295, 12.11.2010, s. 1, Celex 32010R0994), i det följande *gasförsörjningsförordningen*. Förordningen återges i *bilaga 1*.

Regeringen hade den 3 juni 2010 beslutat att en särskild utredare (dir. 2010:60) bl.a. skulle följa det pågående arbetet inom EU med att utforma gemensamma regler för försörjningstrygghet och i förekommande fall föreslå anpassningar i lagstiftning och regelverk i övrigt till Europaparlamentets och rådets förordning om en trygg gasförsörjning. Den 1 juni 2011 överlämnade Utredningen om framtida hantering av systemansvaret för gas m.m. (FRANS) sitt betänkande *Framtida regelverk och ansvarsförhållanden på naturgasmarknaden i Sverige* (SOU 2011:46). En sammanfattning av betänkandet finns i *bilaga 2*. Utredningens lagförslag återges i *bilaga 3*.

Betänkandet har remissbehandlats. En förteckning över remissinstanserna finns i *bilaga 4*. En sammanfattning av remissinstansernas synpunkter finns tillgänglig i Näringsdepartementet (dnr N2011/3879/E).

Regeringen tar i propositionen upp de frågor som rör trygg naturgasförsörjning. De övriga delarna av utredningens förslag bereds för närvarande inom Regeringskansliet.

Lagrådet

Regeringen beslutade den 22 december 2011 att inhämta Lagrådets yttrande över de lagförslag som finns i *bilaga 5*. Lagrådets yttrande finns i *bilaga 6*.

Regeringen har i propositionen följt Lagrådets förslag till ändring. Regeringen behandlar Lagrådets synpunkter i författningskommentaren. Vidare har vissa redaktionella ändringar gjorts.

4 Gasförsörjningsförordningen

4.1 Huvuddragen i gasförsörjningsförordningen

Ikraftträdande och tillämplighet

Gasförsörjningsförordningen trädde i kraft den 2 december 2010. Förordningen är bindande i sin helhet och är sedan den 3 mars 2011 i alla delar direkt tillämplig i varje medlemsstat. Nedan lämnas en översiktlig beskrivning av dess innehåll. Förordningen ersätter rådets direktiv 2004/67/EG av den 26 april 2004 om åtgärder för att säkerställa en tryggad naturgasförsörjning (EUT L 127, 29.4.2004, s. 92, Celex 32004L0067).

En viktig utgångspunkt för bestämmelserna är att extraordinära åtgärder endast får vidtas när marknaden inte längre klarar nödvändig försörjning av gas. Samordning av krishantering och krisberedskap ska ske i solidarisk anda på nationell, regional och unionsnivå och utifrån en tydlig ansvarsfördelning mellan naturgasföretag, medlemsstater, framför allt genom de behöriga myndigheterna, och EU-kommissionen. Den behöriga myndigheten är den nationella statliga myndighet eller nationella tillsynsmyndighet som medlemsstaten har utsett som ansvarig för att säkerställa genomförandet av förordningen.

De föreskrivna åtgärderna för att trygga naturgasförsörjningen kan indelas i två block, förebyggande åtgärder och krishantering.

Förebyggande åtgärder

I förebyggande åtgärder ingår att den behöriga myndigheten ska göra en riskbedömning och ta fram en förebyggande åtgärdsplan för att hantera de risker som identifierats samt för att uppfylla de bindande normerna. Dessa indelas i normer för infrastruktur och normer för försörjning.

Infrastrukturnormen

I infrastrukturnormen ingår dubbelriktade flöden och den s.k. N-1-formeln. Formeln innebär att om den viktigaste gasinfrastrukturen (dvs. produktionsanläggning, lager, LNG och överföringsförbindelse) slås ut ska resterande delar klara försörjningen under ett dygn vid exceptionellt hög efterfrågan på gas som statistiskt inträffar vart tjugonde år, en s.k. tjugoårsvinter. Normen kan uppfyllas på regional nivå. Vid beräkningen får hänsyn tas till marknadsbaserade mekanismer för att minska efterfrågan. Sverige måste inte uppfylla formeln N-1 men ska eftersträva att göra det och samtidigt uppfylla försörjningsnormen för skyddade kunder (se nedan). Undantaget för svensk del gäller så länge det inte förekommer någon transit av gas på svenskt territorium, den årliga inrikes bruttogaskonsumtionen är mindre än 2 miljoner ton oljeekvivalenter (Mtoe) och mindre än 5 procent av landets totala primära energikonsumtion kommer från gas.

Försörjningsnormen

Försörjningsnormen tillämpas endast för skyddade kunder, vilket är hushållskunder som är anslutna till ett distributionsnät för gas. Medlemsstaterna får utöka kategorin till att omfatta små och medelstora företag och viktiga samhällstjänster upp till totalt 20 procent av slutförbrukningen av gas, förutsatt att kunderna är anslutna till distributionsnät respektive till distributions- eller transmissionsnät. Kategorin kan även omfatta fjärrvärmeanläggningar som tillhandahåller värme till de ovan nämnda kundgrupperna, under förutsättning att anläggningarna inte kan byta till andra bränslen och är anslutna till distributions- eller transmissionsnät.

Försörjningsnormen innebär att den behöriga myndigheten ska kräva att naturgasföretag vidtar åtgärder för att säkerställa försörjning av gas till dessa kunder under sju dagar vid extrem kyla och 30 dagar vid exceptionellt hög efterfrågan, allt beräknat utifrån en tjugoårsvinter, samt under 30 dagar i händelse av ett avbrott hos den största enskilda gasförsörjningsinfrastrukturen under genomsnittliga vinterförhållanden. Naturgasföretagen får uppfylla försörjningsnormen på regional nivå.

Krishantering

Den behöriga myndigheten ska även ta fram en krisplan. Planen ska innehålla en skala med nivåerna tidig varning, beredskapsläge och krisläge. I gasförsörjningsförordningen anges en rad detaljer kring krisplanens innehåll. Bland annat ska den definiera roll- och ansvarsfördelning mellan myndigheten och marknadsaktörer, tillämpliga procedurer och informationsflöde, hur samarbete med angränsande länder sker samt den övervakning och rapportering som krävs från marknadsaktörerna vid en kris. Den ska dessutom ange marknadsbaserade åtgärder respektive icke-marknadsbaserade åtgärder. En bärande princip är att åtgärderna ska säkerställa det gränsöverskridande gasflödet och tillgången till infrastruktur. Åtgärderna får heller inte allvarligt hota gasförsörjningen i en annan medlemsstat.

När någon av de tre krisnivåerna nås ska EU-kommissionen omedelbart underrättas. Om en krisnivå har deklarerats ska kommissionen inom fem dagar verifiera att krisplanen har följts, att krisläget är berättigat och att det inte medför en onödig börda för naturgasföretag och den inre marknaden. EU-kommissionen får vid behov begära ändringar i krisplanen och av åtgärder samt även begära att krisläget upphävs om det inte längre är motiverat.

Krishantering på unionsnivå och regional nivå

Både den förebyggande åtgärdsplanen och krisplanen kan tas fram på regional nivå i stället för, eller som komplement till, de nationella planerna. Detta innebär att de berörda behöriga myndigheterna beslutar att upprätta gemensamma förebyggande åtgärdsplaner och gemensamma krisplaner.

EU-kommissionen får deklarerera krisläge på regional nivå eller på unionsnivå. Den ska deklarerera europeiskt eller regional krisläge efter att underrättelser om nationellt krisläge från minst två behöriga myndigheter har verifierats. Vid ett regionalt eller europeiskt krisläge ska den säkerställa ett omfattande informationsutbyte, koordinera krisberedskapsåtgärderna och samordna visavi tredje land. Även i denna situation ska det gränsöverskridande gasflödet och tillgången till infrastruktur säkerställas och åtgärderna får inte allvarligt hota gasförsörjningen i en annan medlemsstat.

EU-kommissionen får sammankalla en krisgrupp och kan vid behov sätta in ett observatörsteam för att övervaka och rapportera om gasflöden utanför unionen. Den stöds i övrigt av en sedan tidigare inrättad grupp för samordning av gasförsörjningen som består av medlemsstater,

behöriga myndigheter och en rad institutioner samt branschorganisationer. EU-kommissionen ska löpande övervaka och rapportera om försörjningsläget och genomförandet av förordningen, vilket innebär att motsvarande rapporteringskrav riktas till naturgasföretag, behöriga myndigheter och medlemsstater.

4.2 Regeringens överväganden

Inledning

En EU-förordning är i alla delar bindande och direkt tillämplig i varje medlemsstat. Ändringar i svensk rätt är nödvändiga om nationella bestämmelser strider mot förordningen eller om förordningen föreskriver en skyldighet att vidta lagstiftningsåtgärder på det nationella planet. I några fall lämnar gasförsörjningsförordningen ett visst utrymme för medlemsstaterna att själva besluta om tillämpningen, t.ex. när det gäller definitionen av skyddade kunder. Det kan vidare vara motiverat med kompletterade bestämmelser, exempelvis om tillsyn och sanktioner, i syfte att göra det möjligt att tillämpa förordningen i Sverige.

I det följande redovisar regeringen de bestämmelser i gasförsörjningsförordningen som föranleder lagstiftning eller andra åtgärder i Sverige.

Hänvisningar till direktiv 2004/67/EG

En generell ändring som krävs är att hänvisningar i det svenska regelverket till direktiv 2004/67/EG tas bort eller ändras till att avse gasförsörjningsförordningen.

Kretsen skyddade kunder

I artikel 2 i gasförsörjningsförordningen finns definitioner. Av artikel 2.1 framgår att medlemsstaterna, under de förutsättningar som beskrivs i avsnitt 6, kan välja att utvidga kretsen skyddade kunder. EU-kommissionen ska senast den 3 december 2011 underrättas om huruvida medlemsstaten avser att utvidga begreppet till att omfatta fler än hushållskunder.

I artikel 15 i gasförsörjningsförordningen regleras frågan om upphävande av direktiv 2004/67/EG. I samband med att gasförsörjningsförordningen trädde i kraft den 2 december 2010 upphörde direktivet att gälla med undantag för artikel 4.1 och 4.2, som innehåller bestämmelser om försörjningstrygghet för särskilda kunder. I artikel 15 i gasförsörjningsförordningen anges att direktivets bestämmelser i dessa delar ska gälla till dess att den berörda medlemsstaten har fastställt en definition av skyddade kunder i enlighet med artikel 2.1 i förordningen och har identifierat de naturgasföretag som blir skyldiga att säkerställa försörjningen till de skyddade kunderna enligt den försörjningsnorm som har beskrivits i avsnitt 4.1. Direktivets bestämmelser upphör att gälla den 3 juni 2012 oavsett om de beskrivna åtgärderna har vidtagits eller inte. Regeringens överväganden och förslag när det gäller kretsen skyddade kunder redovisas i avsnitt 6.

I artikel 2.2 i gasförsörjningsförordningen definieras den behöriga myndigheten som den nationella statliga myndighet eller nationella tillsynsmyndighet som medlemsstaten har utsett som ansvarig för att säkerställa genomförandet av förordningen. Den behöriga myndigheten får en mycket central roll enligt gasförsörjningsförordningen. Regeringen har i 33 a § naturgasförordningen (2006:1043) föreskrivit att Statens energimyndighet ska vara behörig myndighet.

Vidare framgår av artikel 2.2 i gasförsörjningsförordningen att en medlemsstat kan tillåta att den behöriga myndigheten delegerar specifika uppgifter som anges i förordningen till andra organ. Sådana delegerade uppgifter ska utföras under överinseende av den behöriga myndigheten och specificeras i den förebyggande åtgärdsplan och den krisplan som ska finnas enligt artikel 4 i förordningen.

Regeringens överväganden i denna fråga redovisas i avsnitt 7.

Tillsyn och avgifter

Regeringen bedömer att det är nödvändigt att införa nationella bestämmelser om tillsyn för att säkerställa att bestämmelserna i gasförsörjningsförordningen följs. Frågan behandlas i avsnitt 9.

Energimyndighetens uppgifter enligt gasförsörjningsförordningen bör enligt regeringens bedömning finansieras genom avgifter. Överväganden och förslag i denna del finns i avsnitt 10.

5 En ny lag om trygg naturgasförsörjning

Regeringens förslag: Bestämmelserna om trygg naturgasförsörjning i naturgaslagen (2005:403) ska upphävas.

Kompletterande bestämmelser till gasförsörjningsförordningen ska föras in i en ny lag om trygg naturgasförsörjning.

Utredningens förslag: Överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna har tillstyrkt utredningens förslag eller inte framfört några invändningar mot det.

Skälen för regeringens förslag

Bestämmelserna i naturgaslagen

I 8 a kap. naturgaslagen finns bestämmelser som har tillkommit med anledning av rådets direktiv 2004/67/EG av den 26 april 2004 om åtgärder för att säkerställa en tryggad naturgasförsörjning. Bestämmelserna innebär bl.a. att aktörerna på naturgasmarknaden ska planera och vidta nödvändiga åtgärder för att säkerställa naturgasförsörjningen samt att en nationell plan för krissituationer på naturgasområdet ska upprättas. I 10 kap. 5 a § naturgaslagen finns ett normgivningsbemyndigande som

gör det möjligt för regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, den systemansvariga myndigheten att meddela föreskrifter om avgifter för att finansiera de uppgifter som den systemansvariga myndigheten har enligt 8 a kap. och enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av det kapitlet.

Av artikel 15 i gasförsörjningsförordningen framgår att direktiv 2004/67/EG upphört att gälla från och med den 2 december 2010, med undantag för artikel 4.1 och 4.2 i direktivet, som ska gälla till dess att den berörda medlemsstaten har fastställt en definition av skyddade kunder i enlighet med artikel 2.1 i gasförsörjningsförordningen och identifierat naturgasföretagen i enlighet med artikel 8.1 i förordningen. Artikel 4.1 och 4.2 i direktivet ska dock under alla förhållanden upphöra att gälla efter den 3 juni 2012.

Gasförsörjningsförordningen är direkt tillämplig i Sverige och ska gälla i stället för det som föreskrivs i 8 a kap. naturgaslagen. De nuvarande bestämmelserna i det kapitlet bör därför upphävas, liksom de föreskrifter i övriga delar av lagen som an knyter direkt till 8 a kap. I övrigt behöver vissa följdändringar göras, t.ex. i bestämmelserna om tillsyn i 10 kap. 1 §.

Kompletterande bestämmelser

Det finns behov av att komplettera gasförsörjningsförordningen med nationella bestämmelser om bl.a. tillsyn. Det kunde i och för sig övervägas att införa de kompletterande bestämmelserna i 8 a kap. naturgaslagen. I likhet med utredningen bedömer emellertid regeringen att de nya bestämmelserna är av sådan karaktär att det är lämpligt att införa dem i en särskild lag om trygg naturgasförsörjning. 8 a kap. bör således utgå ur naturgaslagen.

6 Skyddade kunder

Regeringens bedömning: Definitionen av skyddade kunder bör endast omfatta hushållskunder som är anslutna till ett distributionsnät för gas.

Utredningens bedömning: Begreppet skyddade kunder bör inte utökas till att omfatta mer än konsumenter.

Remissinstanserna: *Statens energimyndighet* vill ha möjlighet att trygga försörjningen även för andra gaser och för flerbostadshus och anser att ett helhetsgrepp bör tas på värmeförsörjningen. *Konsumentverket* förordar att hela konsumentkollektivet innefattas i kretsen skyddade kunder. *Bostadsrätterna* anser att bostadsrättsinnehavare ska innefattas. *Företagarna* har pekat på ökade administrativa kostnader till följd av gasförsörjningsförordningen och anser att Sverige bör hålla fast vid att låta kretsen skyddade kunder omfatta endast konsumenter. Övriga

Skälen för regeringens bedömning

Tidigare reglering

Rådets direktiv 2004/67/EG av den 26 april 2004 om åtgärder för att säkerställa en tryggad naturgasförsörjning gav utrymme för medlemsstaterna att i lämplig utsträckning och under en period som medlemsstaten bestämde föreskriva att naturgasförsörjningen för hushållskunder skulle säkras i vissa situationer. Dessa var ett partiellt avbrott i naturgasförsörjningen, extrem kyla under en nationellt fastställd period av hög förbrukning och under perioder med exceptionellt hög efterfrågan på naturgas vid s.k. tjugoårsvintrar. Direktivet medgav också att medlemsstaten utvidgade kretsen skyddade kunder till att omfatta små och medelstora företag och andra naturgasförbrukare som inte kunde ställa om till andra energikällor.

Genomförandet av direktiv 2004/67/EG behandlades i propositionen Åtgärder för att stärka kundernas ställning på energimarknaden, m.m. (prop. 2005/06:158). Regeringen bedömde att begreppet hushållskonsument, som användes i direktivet, överensstämde med definitionen av konsument i 8 kap. 1 § naturgaslagen (2005:403) i dess dåvarande lydelse (prop. 2005/06:158 s. 62 f.). För att förtydliga att begreppet konsument har samma innebörd i hela naturgaslagen flyttades definitionen och finns nu i 1 kap. 8 § naturgaslagen. Regeringen konstaterade vidare att Sverige inte hade förutsättningar att utvidga kretsen särskilda kunder.

Med stöd av ett normgivningsbemyndigande i 8 a kap. 4 § naturgaslagen har regeringen i 32 § naturgasförordningen (2006:1043) föreskrivit att försörjningen till konsumenter ska säkras i följande fall:

- vid ett partiellt avbrott i den nationella naturgasförsörjningen som inte överstiger 24 timmar,
- årligen under vinterperioden från och med december till och med februari, och
- under perioder med en temperatur som understiger normal vintertemperatur med 4–5 grader.

Skyddade kunder enligt gasförsörjningsförordningen

Enligt artikel 2.1 i gasförsörjningsförordningen omfattar begreppet ”skyddade kunder” alltid hushållskunder som är anslutna till ett distributionsnät för gas. I gasförsörjningsförordningen gäller även definitionerna i Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/73/EG av den 13 juli 2009 om gemensamma regler för den inre marknaden för naturgas och om upphävande av direktiv 2003/55/EG (EUT L 211, 14.8.2009, s. 94, Celex 32009L0073). Enligt artikel 2.25 i direktivet avses med ”hushållskund” en kund som köper naturgas för sin egen hushållsförbrukning.

En medlemsstat kan välja att utvidga definitionen av skyddade kunder i två avseenden. För det första är det möjligt att låta begreppet omfatta

även små och medelstora företag, under förutsättning att dessa är anslutna till ett distributionsnät för gas, samt viktiga samhällstjänster, under förutsättning att de är anslutna till ett distributions- eller överföringsnät för gas, och förutsatt att dessa ytterligare kunder tillsammans inte motsvarar mer än 20 procent av den slutliga gasanvändningen. En medlemsstat kan vidare låta definitionen av skyddade kunder omfatta vissa fjärrvärmeanläggningar.

De bestämmelser i artikel 8 gasförsörjningsförordningen som nu ska tillämpas innebär krav på att skyddade kunder ska försörjas med gas under väsentligt längre tid och under svårare förutsättningar än enligt direktiv 2004/67/EG. Av artikel 8.3 i förordningen följer vidare att den behöriga myndigheten och naturgasföretag efter de föreskrivna tidsperioderna visserligen inte är skyldiga att, men ska bemöda sig om att, i största möjliga utsträckning upprätthålla gasförsörjningen till i synnerhet skyddade kunder.

Energimyndigheten, Konsumentverket och Bostadsrätterna har pekat på att det är otillfredsställande att kretsen av skyddade kunder inte definieras på ett sätt som entydigt omfattar flerbostadshus med gas för uppvärmning eller bostadsrättsinnehavare som inte är spiskunder.

Gasförsörjningsförordningen tillåter att definitionen av skyddade kunder utvidgas till att omfatta vissa små och medelstora företag. En sådan utvidgning kan dock inte begränsas till att bara gälla fastighetsbolag och bostadsrättsföreningar. Det saknas därför förutsättningar för att i Sverige utvidga kretsen av skyddade kunder till att omfatta andra kundkategorier än hushållskunder som är anslutna till ett distributionsnät för gas. Regeringen kan dessutom återigen konstatera att Sverige saknar de faktiska förutsättningarna för att kunna uppfylla en utvidgad försörjningsnorm.

Energimyndigheten har pekat på att ett helhetsbegrepp bör tas på värmeförsörjningen i stort. Regeringen saknar dock underlag för att i detta lagstiftningsärende ta ställning till frågan.

7 Den behöriga myndigheten

Behörig myndighet i Sverige

Regeringen har utsett Statens energimyndighet (Energimyndigheten) till behörig myndighet enligt gasförsörjningsförordningen. En bestämmelse om detta finns i 33 a § naturgasförordningen (2006:1043). Energimyndigheten fungerar i dag även som tillsynsmyndighet enligt bestämmelserna om trygg naturgasförsörjning i 8 a kap. naturgaslagen (2005:403).

Den behöriga myndigheten får en central roll i att säkerställa att åtgärder enligt gasförsörjningsförordningen genomförs. Myndigheten kommer att vara kontaktpunkt gentemot andra medlemsstater och EU-kommissionen. Regeringen föreslår i propositionen kompletterande bestämmelser som ska göra det möjligt för den behöriga myndigheten att

fullgöra sina uppgifter enligt gasförsörjningsförordningen i Sverige. Prop. 2011/12:68
Överväganden och förslag redovisas i avsnitt 9.

Riskbedömning

Energimyndighetens nya uppgifter börjar med att utföra en riskbedömning enligt artikel 9 i gasförsörjningsförordningen, varvid myndigheten bl.a. ska tillämpa infrastruktur- och försörjningsnormerna. Riskbedömningen ska kontinuerligt uppdateras. Den ligger till grund för framtagande av den förebyggande åtgärdsplanen och krisplanen. Den förebyggande åtgärdsplanen innehåller de åtgärder som måste vidtas för att undanröja eller minska de risker som har identifierats i riskbedömningen. Krisplanen ska undanröja eller minska konsekvenserna av ett avbrott i gasförsörjningen och utformas enligt de detaljerade bestämmelser som finns i artikel 10 i förordningen. Krisplanen är också styrande för de åtgärder som kan vidtas när en krisnivå har tillkännagivits. I sitt arbete ska Energimyndigheten samråda med aktörerna på naturgasmarknaden och den nationella tillsynsmyndigheten, som i Sverige är Energimarknadsinspektionen. Förordningen kräver också ett omfattande utbyte av planer och samråd med behöriga myndigheter i andra medlemsstater och med EU-kommissionen. Detta för att säkerställa att planerna är konsistenta med varandra och uppfyller EU:s regelverk.

Samarbete på regional nivå

Berörda behöriga myndigheter får besluta att upprätta sina planer gemensamt utöver de nationella planerna. Som framgått av beskrivningen i inledningen kan såväl infrastrukturnormen som försörjningsnormen uppfyllas på regional nivå, dvs. genom att flera medlemsstater samverkar. Utredningen har bedömt att ett fortsatt och vidareutvecklat samarbete med Danmark för att utforma gemensamma planer skulle vara till gagn för den svenska försörjningstryggheten för gas. Regeringen delar denna bedömning och avser att i förordning meddela föreskrifter om ett sådant samarbete.

Undantag

Som framgått i avsnitt 4.1 behöver Sverige inte uppfylla infrastrukturnormen. Sverige ska hålla EU-kommissionen underrättad om eventuella förändringar av de förutsättningar som undantaget grundar sig på och är skyldigt att underrätta EU-kommissionen när förutsättningar för ett undantag inte längre finns. Detta kommer att bli en uppgift för Energimyndigheten. Enligt artikel 6.10 i gasförsörjningsförordningen ska Sverige också regelbundet genomföra marknadstester för infrastrukturinvesteringar och offentliggöra resultaten.

Regeringen har i 33 b § naturgasförordningen föreskrivit att Energimyndigheten ska pröva ärenden om kapacitet för omvända flöden eller undantag enligt artikel 7 i gasförsörjningsförordningen.

Andra uppgifter

Utöver de uppgifter som redovisats ovan ansvarar Energimyndigheten för att identifiera berörda naturgasföretag och säkerställa att försörjningsnormen efterlevs. Därutöver är Energimyndigheten skyldig att enligt artikel 13.6 i gasförsörjningsförordningen i aggregerad form rapportera om avtal som sträcker sig längre än ett år som har ingåtts med leverantörer från tredje land.

Tillkännagivande av krisnivå

När Energimyndigheten behöver tillkänna någon av krisnivåerna tidig varning, beredskap eller kris, ska myndigheten enligt artikel 10 i gasförsörjningsförordningen omedelbart informera EU-kommissionen och förse kommissionen med all nödvändig information. Rapporteringskyldigheten är särskilt omfattande vid krisnivå ”kris” och kompletteras enligt artikel 13.5 i förordningen med krav på underlag för utvärdering när situationen har upphört.

Energimyndigheten förfogar inte över någon driftcentral för övervakning av det svenska naturgassystemet. I händelse av kris på den svenska naturgasmarknaden är det angeläget att åtgärder kan vidtas mycket snabbt. Den behöriga myndigheten kan enligt artikel 2.2 i gasförsörjningsförordningen delegera specifika uppgifter till andra organ under förutsättning att de utförs under överinseende av den behöriga myndigheten och specificeras i den förebyggande åtgärdsplan samt den krisplan som ska finnas enligt artikel 4 i förordningen. Utredningen har föreslagit att uppgiften att tillkänna en kris ska kunna delegeras till det privata företag som i dag fungerar som transmissionsnätsoperatör i Sverige.

Regeringen delar utredningens uppfattning att tillkännagivande av en kris bör kunna göras av den som kontinuerligt övervakar det svenska naturgassystemet och följaktligen snabbast har tillgång till relevant information. Regeringen avser att senare återkomma till utredningens förslag om att den del av dagens systemansvarsverksamhet för gas hos Affärsverket svenska kraftnät som avser den kortsiktiga balanseringen (systembalansansvaret) överförs till transmissionsnätsoperatören Swedegas AB. Till dess att frågan om systembalansansvaret har behandlats avser regeringen att genom förordning göra det möjligt för Energimyndigheten att delegera uppgiften att tillkänna en kris till Svenska kraftnät.

I samband med att frågan om systembalansansvaret behandlas kommer också de frågeställningar som har väckts av remissinstanserna när det gäller delegering av befogenheten att tillkänna av kris att behandlas.

Regeringens förslag: Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska få meddela föreskrifter om skyldighet för naturgasföretag och företag som förbrukar naturgas att upprätta och följa en förebyggande åtgärdsplan och en krisplan för företagets verksamhet (företagsplaner).

Utredningens förslag: Överensstämmer i huvudsak med regeringens.

Remissinstanserna har tillstyrkt utredningens förslag eller inte framfört några invändningar mot det.

Skälen för regeringens förslag

Planer på nationell nivå

Enligt artikel 4 i gasförsörjningsförordningen ska den behöriga myndigheten efter samråd med naturgasföretagen, företrädare för hushållens och de industriella gaskundernas intressen samt den nationella tillsynsmyndigheten på nationell nivå upprätta dels en förebyggande åtgärdsplan som innehåller de åtgärder som måste vidtas för att undanröja eller minska de risker som identifierats i den riskbedömning som genomförts i enlighet med artikel 9, dels en krisplan som innehåller de åtgärder som måste vidtas för att undanröja eller minska konsekvenserna av ett avbrott i gasförsörjningen i enlighet med artikel 10.

I Sverige kommer Statens energimyndighet (Energimyndigheten) i egenskap av behörig myndighet att ansvara för utformningen av en förebyggande åtgärdsplan och en krisplan på nationell nivå.

Riskbedömningen

Den riskbedömning som ska ingå i underlaget för den nationella åtgärdsplanen ska genomföras av den behöriga myndigheten och uppdateras vartannat år. Den ska utgöra en fullständig bedömning av riskerna för en tryggad gasförsörjning i medlemsstaten. Naturgasföretag, industriella gaskunder, organisationer som företräder hushållens och de industriella gaskundernas intressen, liksom medlemsstaterna och den nationella tillsynsmyndigheten, ska samarbeta med den behöriga myndigheten och på begäran tillhandahålla denna all information som krävs för riskbedömningen.

Planer för naturgasföretag och företag som förbrukar naturgas

Utredningen har föreslagit att Energimyndigheten ska ha möjlighet att kräva att företag ska upprätta förebyggande åtgärdsplaner och krisplaner för företaget (företagsplaner).

För naturgasföretag bör enligt utredningen en förebyggande åtgärdsplan innehålla de åtgärder som måste vidtas för att undanröja eller minska de risker som identifierats i den riskbedömning som den behöriga myndigheten ska genomföra enligt artikel 9. Utredningen har som

exempel på vad som bör ingå i ett naturgasföretags förebyggande åtgärdsplan nämnt de åtgärder och volymer samt den kapacitet och den tid som behövs för att uppfylla infrastruktur- och försörjningsnormerna. I förekommande fall bör enligt utredningen även framgå i vilken mån åtgärder på efterfrågesidan ska vidtas.

När det gäller trygg naturgasförsörjning pekar gasförsörjningsförordningen även ut kunder som använder gas för elproduktion och för industriella ändamål som viktiga. Det beror på dessa företags möjligheter att reagera på en kris med åtgärder på efterfrågesidan. Förutom naturgasföretag bör därför enligt utredningen också kunder som använder gas för elproduktion eller för industriella ändamål upprätta en krisplan för företaget.

Utredningen har också anfört att företagsplanen för vissa företag även ska precisera vilka åtgärder som ska vidtas för att mildra de möjliga följderna av ett avbrott i gasförsörjningen. Naturgasföretagens roll vid någon krisnivå omfattar bland annat rapportering till behörig myndighet, uttag av gas från lager och marknadsmässig minskning av gasleveranser till kunder. Vid krisnivå kris omfattas även fränkoppling av kunder. Efter en kris har naturgasföretagen ett viktigt arbete att i samspel med gas-kunder återställa driften av gassystemet.

Regeringen bedömer, i likhet med utredningen, att företagsplaner underlättar för den behöriga myndigheten att samla in den information som ligger till grund för de nationella planerna. Vidare kan de vara ett viktigt komplement till de planer som upprättas på nationell nivå. Naturgasföretagen är enligt nu gällande bestämmelser i 8 a kap. 1 § naturgaslagen (2005:403) skyldiga att vidta de planeringsåtgärder och åtgärder i övrigt som behövs för att säkerställa naturgasförsörjningen. Energi-myndigheten har med stöd av ett bemyndigande i 31 § naturgasförordningen (2006:1043) tagit fram föreskrifter om hur dessa planer ska utformas (STEMFS 2008:3). Systemet med planer på företagsnivå är sålunda väl inarbetat och beprövat.

Regeringen föreslår därför att det i lagen om trygg naturgasförsörjning införs ett normgivningsbemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om skyldighet för naturgasföretag och företag som förbrukar naturgas att upprätta och följa en förebyggande åtgärdsplan och en krisplan för företagets verksamhet.

9.1 Tillsynsmyndighet

Regeringens förslag: Den behöriga myndigheten ska utöva tillsyn över att dels gasförsörjningsförordningen och de åtgärdsplaner och krisplaner som har upprättats enligt förordningen, dels den nya lagen om trygg naturgasförsörjning och föreskrifter som har meddelats i anslutning till lagen följs.

Den behöriga myndigheten ska få meddela de förelägganden som behövs för att se till att de föreskrifter och planer som omfattas av tillsynen följs. Ett föreläggande ska få förenas med vite. Ett föreläggande ska gälla omedelbart, om inte något annat beslutas.

Ett beslut av den behöriga myndigheten om föreläggande ska få överklagas till allmän förvaltningsdomstol. Prövningstillstånd ska krävas vid överklagande till kammarrätt.

Utredningens förslag: Överensstämmer i huvudsak med regeringens.

Remissinstanserna har tillstyrkt utredningens förslag eller inte framfört några invändningar mot det.

Skälen för regeringens förslag*Behovet av tillsyn*

Gasförsörjningsförordningen innehåller inga uttryckliga bestämmelser om hur det ska säkerställas att naturgasföretag och andra aktörer följer förordningens föreskrifter. Regeringen bedömer att det är lämpligt att den behöriga myndigheten utövar tillsyn över att gasförsörjningsförordningen och de åtgärdsplaner och krisplaner som upprättas enligt förordningen följs. Tillsynen bör även omfatta bestämmelserna i lagen om trygg naturgasförsörjning och föreskrifter som har meddelats i anslutning till lagen.

Tillsynsmyndighetens befogenheter

För att kunna bedriva en effektiv tillsyn bör den behöriga myndigheten kunna meddela de förelägganden som behövs för att säkerställa att de föreskrifter och planer som omfattas av tillsynen följs. Förelägganden bör kunna förenas med vite.

Överklagande

De beslut som kan komma att fattas av den behöriga myndigheten i dess egenskap av tillsynsmyndighet enligt lagen om trygg naturgasförsörjning är främst förelägganden, t.ex. ett åläggande för ett naturgasföretag att upprätta företagsplaner. Sådana beslut bör kunna överklagas oavsett om de har förenats med vite eller inte.

I 22 a § förvaltningslagen (1986:223) finns allmänna bestämmelser om att beslut av en förvaltningsmyndighet överklagas hos allmän förvaltningsdomstol och att det krävs prövningstillstånd vid överklagande till

kammarrätten. Samma ordning bör gälla för överklagande av nysnämnda beslut om föreläggande. Detta bör dock komma till uttryck genom särskilda bestämmelser som tas in i den nya lagen.

Prop. 2011/12:68

Ett beslut ska gälla utan hinder av att det överklagas

Med hänsyn till att ett ingripande kan vara nödvändigt under en pågående försörjningskris, där ett dröjsmål kan få allvarliga konsekvenser, bör ett föreläggande gälla omedelbart om inte den behöriga myndigheten beslutar något annat.

9.2 Skyldighet att lämna information

Regeringens förslag: Den behöriga myndigheten ska ha rätt att på begäran få de upplysningar och ta del av de handlingar som behövs för tillsynen. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska få meddela föreskrifter om skyldighet att lämna den information som behövs för att den behöriga myndigheten ska kunna fullgöra sina uppgifter enligt gasförsörjningsförordningen och lagen om trygg naturgasförsörjning.

Utredningens förslag: Överensstämmer i huvudsak med regeringens.

Remissinstanserna har tillstyrkt utredningens förslag eller inte framfört några invändningar mot det.

Skälen för regeringens förslag: För att kunna bedriva en effektiv tillsyn bör den behöriga myndigheten ha rätt att på begäran få de upplysningar och ta del av de handlingar som behövs för tillsynen.

Det kan vidare bli nödvändigt att i vissa frågor samla in information av sådan karaktär, bl.a. om dagliga flöden, att det inte framstår som rationellt om detta måste ske genom en särskild begäran riktad till varje berört företag. I viss utsträckning kommer myndigheten att kunna samla in nödvändig information genom att ta del av företagsplaner (jfr avsnitt 8). Det bör emellertid också vara möjligt för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om skyldighet att lämna den information som behövs för att den behöriga myndigheten ska kunna fullgöra sina uppgifter enligt lagen om trygg naturgasförsörjning och gasförsörjningsförordningen.

10 Avgifter

Regeringens förslag: Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska få meddela föreskrifter om avgifter för att finansiera de uppgifter som den behöriga myndigheten har enligt gasförsörjningsförordningen samt enligt den nya lagen om trygg naturgasförsörjning och föreskrifter som har meddelats i anslutning till lagen.

Utredningens förslag: Överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Remissinstanserna har tillstyrkt utredningens förslag eller inte framfört några invändningar mot det. *Ekonomistyrningsverket* har dock framhållit betydelsen av att riksdagen eller regeringen beslutar om avgifternas storlek i de fall då en myndighet själv får behålla intäkterna av tvingande avgifter. *Swedegas AB* har framhållit att avgifterna bör utgå ifrån Energimyndighetens kostnader.

Skälen för regeringens förslag: I 10 kap. naturgaslagen (2005:403) finns bestämmelser om tillsyn m.m. Enligt 5 § i nämnda kapitel får regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, tillsynsmyndigheten meddela föreskrifter om avgifter för att finansiera de uppgifter som tillsynsmyndigheten har enligt naturgaslagen och enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen. Enligt 5 a § får regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, den systemansvariga myndigheten meddela föreskrifter om avgifter för att finansiera de uppgifter som den systemansvariga myndigheten har enligt 8 a kap. och enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av det kapitlet. Statens energimyndighet (Energimyndigheten) är tillsynsmyndighet enligt 8 a kap. naturgaslagen, medan Energimarknadsinspektionen ska utöva tillsyn i övriga delar. Affärsverket svenska kraftnät (Svenska kraftnät) är systemansvarig myndighet.

Regeringen har med stöd av bemyndigandena meddelat föreskrifter om avgifter i förordningen (2008:1330) om vissa avgifter på naturgasområdet. Den del av verksamheten vid Svenska kraftnät och Energimyndigheten som sker enligt 8 a kap. naturgaslagen finansieras genom en särskild försörjningstrygghetsavgift, som betalas av en innehavare av en naturgasledning, lagringsanläggning eller förgasningsanläggning.

Att 8 a kap. naturgaslagen upphävs och ersätts av den nya lagen om trygg naturgasförsörjning innebär att Svenska kraftnät inte längre har några sådana uppgifter som avses i 10 kap. 5 a § samma lag. Den bestämmelsen bör därför upphävas (jfr avsnitt 5).

När det gäller Energimyndighetens uppgifter på området trygg naturgasförsörjning bör verksamheten enligt regeringens bedömning även i fortsättningen finansieras genom försörjningstrygghetsavgiften. Eftersom bestämmelserna i naturgaslagen upphävs kan dock inte föreskrifter om detta längre meddelas med stöd av bemyndigandet i 10 kap. 5 § naturgaslagen. I stället bör ett nytt normgivningsbemyndigande införas i lagen om trygg naturgasförsörjning. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer bör få meddela föreskrifter om avgifter för att finansiera de uppgifter som den behöriga myndigheten har enligt den nya lagen och föreskrifter som har meddelats i anslutning till lagen samt enligt gasförsörjningsförordningen.

Ekonomistyrningsverket har framhållit betydelsen av att riksdagen eller regeringen beslutar om avgifternas storlek i de fall då en myndighet själv får behålla intäkterna av tvingande avgifter. Det kan mot denna bakgrund noteras att regeringens avsikt är att försörjningstrygghetsavgiftens storlek även i fortsättningen ska framgå av förordningen om vissa avgifter på naturgasområdet.

Regeringens förslag: Lagarna ska träda i kraft den 1 juli 2012.

Regeringens bedömning: Det behövs inte några övergångsbestämmelser.

Utredningens förslag: Lagarna ska träda i kraft under 2012.

Remissinstanserna: *Kammarrätten i Jönköping, Statens energimyndighet och Affärsverket svenska kraftnät* har anmärkt att övergångsbestämmelser saknas.

Skälen för regeringens förslag: Med hänsyn till att de nya bestämmelserna är motiverade av en EU-förordning som redan ska tillämpas i Sverige bör lagarna träda i kraft så snart som möjligt. Regeringen bedömer att den 1 juli 2012 är en lämplig tidpunkt.

Några remissinstanser har pekat på att FRANS inte har föreslagit några övergångsbestämmelser. Som redovisats i avsnitt 5 har bestämmelserna i 8 a kap. naturgaslagen tillkommit med anledning av rådets direktiv 2004/67/EG av den 26 april 2004 om åtgärder för att säkerställa en tryggad naturgasförsörjning. Med hänsyn till att direktivet i sin helhet har ersatts av gasförsörjningsförordningen och inte i någon del ska gälla efter den 3 juni 2012 bedömer regeringen att det saknas förutsättningar för att tillämpa de huvudsakliga bestämmelserna i 8 a kap. naturgaslagen under en övergångsperiod.

I delar där det inte finns något formellt hinder för att införa övergångsbestämmelser, vilket framför allt gäller rätten till ersättning enligt 8 a kap. 6 § naturgaslagen, bedömer regeringen att det saknas praktiskt behov av en sådan reglering.

12 Konsekvensanalys

Allmänt

I propositionen föreslås en ny lag om trygg naturgasförsörjning som innehåller de bestämmelser som regeringen bedömer är nödvändiga för att i Sverige komplettera EU:s gasförsörjningsförordning. Tagna för sig har bestämmelserna i lagförslaget förhållandevis begränsade konsekvenser. De som berörs av regleringen är främst Statens energimyndighet (Energimyndigheten) samt naturgasföretag och företag som förbrukar naturgas.

Energimyndigheten

Energimyndigheten är redan behörig myndighet enligt gasförsörjningsförordningen. Lagförslaget innebär att myndigheten ska utöva tillsyn över efterlevnaden dels av lagen och de föreskrifter som har meddelats i anslutning till denna, dels av gasförsörjningsförordningen och de planer som upprättas enligt förordningen. När det gäller den praktiska verksam-

heten går uppgiften som tillsynsmyndighet knappast att skilja från uppgiften som behörig myndighet. De kostnader som tillkommer med anledning av bestämmelserna i lagen måste antas vara marginella och rymmas inom befintliga ramar.

Förslaget har också som utgångspunkt att Energimyndighetens verksamhet på området trygg naturgasförsörjning på samma sätt som tidigare ska finansieras genom försörjningstrygghetsavgiften enligt förordningen (2008:1330) om vissa avgifter på naturgasområdet.

Företagen

Lagförslaget innehåller inga bestämmelser som tagna för sig medför nya kostnader för företagen på naturgasmarknaden. Förslaget innehåller dock bemyndiganden till regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter som är förenade med administrativa kostnader för företagen. Naturgasföretag och företag som förbrukar naturgas kan alltså komma att bli skyldiga att upprätta och följa företagsplaner. Vidare kan det bli aktuellt att företagen får någon form av rapporteringsskyldighet.

Det går inte att nu göra någon konkret bedömning av vilka konsekvenser det får för företagen om det införs bestämmelser om företagsplaner eller skyldighet att fortlöpande lämna information till Energimyndigheten. En sådan bedömning kan göras först i samband med att föreskrifterna tas fram.

Domstolarna

I propositionen föreslås att Energimyndigheten ska kunna meddela de förelägganden som behövs för att se till att de föreskrifter och planer som omfattas av tillsynen följs. Besluten ska kunna överklagas till allmän förvaltningsdomstol. Bestämmelserna i den föreslagna lagen om trygg naturgasförsörjning ersätter i huvudsak regler om tillsyn som i dag framgår av naturgaslagen. Mot den bakgrunden kan förslaget inte antas medföra några ökade kostnader för de allmänna förvaltningsdomstolarna.

13.1 Förslaget till lag om trygg naturgasförsörjning

Lagens tillämpningsområde

1 § I denna lag finns bestämmelser som kompletterar Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 994/2010 av den 20 oktober 2010 om åtgärder för att trygga naturgasförsörjningen och om upphävande av rådets direktiv 2004/67/EG.

Lagförslaget har tillkommit med anledning av att det finns behov av kompletterande bestämmelser till Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 994/2010 av den 20 oktober 2010 om åtgärder för att trygga naturgasförsörjningen och om upphävande av rådets direktiv 2004/67/EG (gasförsörjningsförordningen). Bestämmelserna i lagen ersätter nuvarande 8 a kap. naturgaslagen (2005:403).

Definitioner

2 § Termer och uttryck som definieras i naturgaslagen (2005:403) har samma betydelse i denna lag.

Av paragrafen framgår att de definitioner som finns i naturgaslagen används i lagen.

Paragrafen har utformats i enlighet med *Lagrådets* synpunkter.

Behörig myndighet

3 § Den myndighet som regeringen bestämmer är behörig myndighet enligt förordning (EU) nr 994/2010.

I paragrafen finns en upplysning om att regeringen utser en sådan behörig myndighet som avses i gasförsörjningsförordningen. Av artikel 2.2 i förordningen framgår att den behöriga myndigheten är den nationella statliga myndighet eller den nationella tillsynsmyndighet som respektive medlemsstat har utsett som ansvarig för att säkerställa genomförandet av de åtgärder som fastställs i förordningen.

Den behöriga myndighetens uppgifter behandlas i avsnitt 7.

Företagsplaner

4 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om skyldighet för naturgasföretag och företag som förbrukar naturgas att upprätta och följa en förebyggande åtgärdsplan och en krisplan för företagets verksamhet (företagsplaner).

Enligt paragrafen får regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddela föreskrifter om skyldighet för företag att upprätta både en förebyggande åtgärdsplan och en krisplan för företagets verksamhet. Sådana planer betecknas med ett ord som företagsplaner.

Skyldigheten att upprätta företagsplaner följer inte av gasförsörjningsförordningen. Uppgifterna i en företagsplan kommer att utgöra värdefull information för den behöriga myndigheten, bl.a. när myndigheten upprättar åtgärdsplaner och krisplaner enligt gasförsörjningsförordningen.

Övervägandena redovisas i avsnitt 8.

Tillsyn

5 § Den behöriga myndigheten utövar tillsyn över att

1. förordning (EU) nr 994/2010 och de åtgärdsplaner och krisplaner som har upprättats enligt förordningen följs, och
2. denna lag och föreskrifter som har meddelats i anslutning till lagen följs.

I paragrafen finns bestämmelser om tillsyn som utövas av den behöriga myndigheten.

Enligt *första punkten* omfattar tillsynen gasförsörjningsförordningen och de planer som upprättas enligt den förordningen. Tillsynen omfattar sålunda bl.a. de skyldigheter som åligger naturgasföretagen och de industriella gaskunderna enligt de åtgärdsplaner och krisplaner som ska finnas enligt förordningen.

Av *andra punkten* framgår att tillsynen även omfattar lagen och de föreskrifter som regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar i anslutning till lagen. De föreskrifter som avses är dels sådana som meddelas med stöd av normgivningsbemyndiganden i lagen, dels verkställighetsföreskrifter och föreskrifter som har meddelats med stöd av den s.k. restkompetensen. I praktiken gäller tillsynen i denna del främst skyldigheten att upprätta och följa sådana företagsplaner som avses i 4 §.

Övervägandena finns i avsnitt 9.1.

6 § Den behöriga myndigheten har rätt att på begäran få de upplysningar och ta del av de handlingar som behövs för tillsynen.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om skyldighet att lämna den information som behövs för att den behöriga myndigheten ska kunna fullgöra sina uppgifter enligt förordning (EU) nr 994/2010 och denna lag.

Den behöriga myndigheten kommer att behöva information för att kunna utöva tillsyn enligt 5 §. Enligt *första stycket* kan myndigheten begära att få sådana uppgifter från en enskild aktör som omfattas av tillsynen. Bestämmelsen har tillkommit med 10 kap. 2 § naturgaslagen som förebild.

Det kan emellertid bli nödvändigt att i vissa frågor samla in information i en sådan omfattning att det uppstår problem om detta måste ske genom en särskild begäran riktad till varje berört företag. I *andra stycket* bemyndigas därför regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om skyldighet att lämna den information som behövs för att den behöriga myndigheten ska kunna fullgöra sina uppgifter.

Övervägandena finns i avsnitt 9.2.

7 § Den behöriga myndigheten får meddela de förelägganden som behövs för att se till att de föreskrifter och planer som omfattas av tillsynen följs. Ett föreläggande får förenas med vite.

Ett föreläggande gäller omedelbart, om inte något annat beslutas.

I paragrafen, som behandlas i avsnitt 9.1, regleras den behöriga myndighetens befogenheter om det fordras ett ingripande mot en aktör som har skyldigheter enligt gasförsörjningsförordningen eller enligt lagen och föreskrifter som har meddelats i anslutning till lagen.

Avgifter

8 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om avgifter för att finansiera de uppgifter som den behöriga myndigheten har enligt förordning (EU) nr 994/2010 samt enligt denna lag och föreskrifter som har meddelats i anslutning till lagen.

I paragrafen, som behandlas i avsnitt 10, bemyndigas regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om avgifter, som syftar till att finansiera alla de uppgifter som den behöriga myndigheten har enligt gasförsörjningsförordningen samt enligt lagen och föreskrifter som har meddelats i anslutning till lagen. I dag finns bestämmelser med ett liknande ändamål i 10 kap. 5 och 5 a §§ naturgaslagen.

Överklagande

9 § Ett beslut om föreläggande enligt 7 § får överklagas till allmän förvaltningsdomstol.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätt.

I paragrafen, som behandlas i avsnitt 9.1, finns bestämmelser om överklagande. Beslut som kan överklagas är den behöriga myndighetens beslut om förelägganden som syftar till att säkerställa efterlevnaden av de föreskrifter och planer som omfattas av myndighetens tillsyn enligt lagen.

1 kap.

1 § Denna lag innehåller bestämmelser om naturgasledningar, lagringsanläggningar och förgasningsanläggningar samt om handel med naturgas i vissa fall.

Paragrafen har ändrats med anledning av att 8 a kap., med bestämmelser om trygg naturgasförsörjning, ersatts av den nya lagen om trygg naturgasförsörjning.

10 kap.

1 § Tillsynsmyndigheten utövar tillsyn över att

1. denna lag, föreskrifter som har meddelats i anslutning till lagen och villkor som har meddelats med stöd av lagen följs, och

2. Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 715/2009 av den 13 juli 2009 om villkor för tillträde till naturgasöverföringsnäten och om upphävande av förordning (EG) nr 1775/2005 följs.

Tillsynen omfattar inte bestämmelserna i 7 kap. med undantag för 5 och 6 §§, 8 kap. med undantag för 13–20 §§ och inte heller bestämmelserna i 5 kap.

Paragrafen har ändrats med anledning av att 8 a kap. upphävts.

Första stycket första punkten har justerats så att det tydligt framgår att tillsynen omfattar såväl föreskrifter som har meddelats med stöd av normgivningsbemyndiganden i lagen som verkställighetsföreskrifter och föreskrifter meddelade med stöd av restkompetensen i anslutning till lagen.

En hänvisning i *andra stycket* till 8 a kap. 1 § har utgått.

11 kap.

4 § Beslut av tillsynsmyndigheten enligt 2 kap. 15 och 16 §§, 6 kap. 5 § första stycket, 7 kap. 5 § andra stycket samt 10 kap. 3, 4, 7 och 10 §§ samt beslut av den systemansvariga myndigheten om ersättning enligt 7 kap. 2 § får överklagas till allmän förvaltningsdomstol. Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätt.

Regeringen meddelar föreskrifter om överklagande till regeringen av andra beslut enligt denna lag eller enligt föreskrifter som har meddelats i anslutning till lagen.

Paragrafen har ändrats med anledning av att 8 a kap. 5 och 6 §§ har upphävts. I *första stycket* har bestämmelsen om överklagande av beslut enligt de paragraferna utgått.

Ändringarna i *andra stycket* innebär att det tydligt markeras dels att regeringen med stöd av restkompetensen ska kunna meddela föreskrifter

om överklagande till regeringen, dels att sådana föreskrifter om över- Prop. 2011/12:68
klagande som regeringen meddelar inte kan avse överklagande till dom-
stol (jfr 11 kap. 2 § regeringsformen).

I

(Lagstiftningsakter)

FÖRORDNINGAR

EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS FÖRORDNING (EU) nr 994/2010

av den 20 oktober 2010

om åtgärder för att trygga naturgasförsörjningen och om upphävande av rådets direktiv 2004/67/EG

(Text av betydelse för EES)

EUROPAPARLAMENTET OCH EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR
ANTAGIT DENNA FÖRORDNING

Dessutom befinner sig vissa medlemsstater på en "gasö"
på grund av att de saknar infrastruktur som samman-
länkar dem med resten av unionen.

med beaktande av fördraget om Europeiska unionens funktions-
sätt, särskilt artikel 194.2,

- (3) Mot bakgrund av gasens betydelse i unionens energimix
syftar denna förordning till att visa gaskunderna att alla
nödvändiga åtgärder vidtas för att säkerställa en kontinu-
erlig gasförsörjning, särskilt i samband med svåra klimat-
förhållanden och i händelse av avbrott. Det råder enighet
om att dessa mål bör uppnås genom de mest kostnads-
effektiva åtgärderna för att inte påverka detta bränsles
relativa konkurrenskraft i förhållande till andra bränslen.

med beaktande av Europeiska kommissionens förslag,

med beaktande av Europeiska ekonomiska och sociala kommit-
téns yttrande ⁽¹⁾,

efter att ha hört Regionkommittén,

- (4) Genom rådets direktiv 2004/67/EG ⁽²⁾ inrättades för
första gången en rättslig ram på gemenskapsnivå för att
trygga försörjningen av gas och bidra till en väl fun-
gerande inre marknad för gas, även vid försörjnings-
avbrott. Med direktivet upprättades en grupp för samord-
ning av gasförsörjningen som har varit användbar för att
utbyta information och definiera gemensamma åtgärder
som kan vidtas av medlemsstaterna, kommissionen, gas-
industrin och konsumenterna. EU:s kontaktnätverk för
trygg energiförsörjning, som godkändes av Europeiska
rådet i december 2006, har medfört en ökad kapacitet
för insamling av information och har tidigt varnat för
möjliga hot mot en trygg energiförsörjning. Den nya
lagstiftningen för den inre marknaden för energi som
Europaparlamentet och rådet antog i juli 2009 är ett
viktigt steg mot fullbordandet av den inre marknaden
för energi, och har som uttryckligt mål att göra unionens
energiförsörjning tryggare.

i enlighet med det ordinarie lagstiftningsförfarandet ⁽²⁾, och

av följande skäl:

- (1) Naturgas (nedan kallad gas) är en viktig del av Europeiska
unionens energiförsörjning och utgör en fjärdedel av den
primära energiförsörjningen. Den används framför allt till
elproduktion, uppvärmning, som råvara för industrin och
som bränsle för transporter.
- (2) Gaskonsumtionen i Europa har ökat snabbt under de
senaste tio åren. Med minskande inhemsk produktion
har gasimporten ökat ännu snabbare och därmed skapat
ett högre importberoende och ett behov av att ta itu med
aspekter som rör tryggheten i fråga om gasförsörjningen.

- (5) Enligt de regler för att trygga gasförsörjningen som har
antagits på unionsnivå har medlemsstaterna emellertid
fortfarande stor frihet i valet av åtgärder. Om försörj-
ningen i en medlemsstat hotas finns en tydlig risk för

⁽¹⁾ Yttrande av den 20 januari 2010 (ännu ej offentliggjort i EUT).

⁽²⁾ Europaparlamentets ståndpunkt av den 21 september 2010 (ännu ej
offentliggjord i EUT) och rådets beslut av den 11 oktober 2010.

⁽³⁾ EUT L 127, 29.4.2004, s. 92.

- att åtgärder som vidtas ensidigt av den medlemsstaten kan medföra att den inre marknaden för gas och gasförsörjningen till kunderna inte längre fungerar bra. Erfarenheter nyligen har visat att det är en konkret risk. För att den inre gasmarknaden ska kunna fungera även vid bristande försörjning är det nödvändigt att få till stånd solidaritet och samordning vid försörjningskriser, både med avseende på förebyggande åtgärder och på insatserna vid faktiska försörjningsavbrott.
- (6) I vissa EU-regioner tillhandahålls lågvärdesgas. Lågvärdesgas kan på grund av sina egenskaper inte användas i anordningar som är avsedda för högvärdesgas. Det är dock möjligt att använda högvärdesgas i anordningar som är avsedda för lågvärdesgas, förutsatt att den har konverterats till lågvärdesgas, till exempel genom tillsats av kväve. Lågvärdesgasernas egenskaper bör beaktas på nationell och regional nivå och bör även övervägas i samband med riskbedömningen och de förebyggande åtgärdsplanerna och krisplanerna på nationell och regional nivå.
- (7) Det är mycket viktigt att diversifiera försörjningsvägarna för gas och försörjningskällorna till unionen för att förbättra försörjningstryggheten för unionen i sin helhet och dess enskilda medlemsstater. I framtiden kommer en trygg försörjning att bero på bränslemixens utveckling, utvecklingen av produktionen i unionen och i tredjeländer som försörjer unionen, samt på investeringarna i lagringsanläggningar och diversifieringen av försörjningsvägarna för gas och försörjningskällorna inom och utanför unionen, inklusive anläggningar för flytande naturgas (nedan kallad LNG, Liquefied Natural Gas). I detta sammanhang bör särskild uppmärksamhet ägnas åt prioriterade infrastrukturtåtgärder i enlighet med kommissionens meddelande av den 13 november 2008 med titeln Den andra strategiska energiöversynen – En handlingsplan för energitrygghet och energisolidaritet, t.ex. den södra gaskorridoren (Nabucco och sammanlänkningen mellan Turkiet, Grekland och Italien), diversifierad och god LNG-försörjning för Europa, effektiv sammanlänkning av Östersjöregionen, den Medelhavsbaseade energiringen, goda nord-sydliga gassammanlänkningar i Centraleuropa och sydöstra Europa.
- (8) För att minska effekterna av eventuella kriser till följd av avbrott i gasförsörjningen bör medlemsstaterna underlätta diversifieringen av energikällorna samt av försörjningsvägarna och försörjningskällorna för gas.
- (9) Ett allvarligt avbrott i försörjningen av gas till unionen kan påverka alla medlemsstater, unionen som helhet och avtalslutande parter som omfattas av fördraget om uppriktande av en energigemenskap⁽¹⁾ som undertecknades i Aten den 25 oktober 2005. Det kan också leda till allvarlig ekonomisk skada för unionens ekonomi. Dessutom kan ett avbrott i gasförsörjningen få allvarliga sociala konsekvenser, framför allt för utsatta kundgrupper.
- (10) Vissa kunder, inklusive bland annat hushåll och kunder som tillhandahåller viktiga samhällstjänster – till exempel hälso- och sjukvård, barnomsorg, utbildning och andra sociala tjänster och välfärdstjänster samt tjänster som är oundgängliga för att en medlemsstat ska fungera – är särskilt sårbara och kan behöva skydd. En vid definition av sådana skyddade kunder bör inte stå i konflikt med europeiska solidaritetsmekanismer.
- (11) Rapporten om genomförandet av den europeiska säkerhetsstrategin som godkändes av Europeiska rådet i december 2008 belyser det ökande beroendet av importerad energi som ytterligare ett allvarligt hot mot en trygg energiförsörjning i unionen och betonar energitrygghet som en av de nya utmaningarna för säkerhetspolitiken. Den inre gasmarknaden är en central del för en tryggare energiförsörjning i unionen och för att minska enskilda medlemsstaters utsatthet inför de skadliga effekterna av försörjningsavbrott.
- (12) För en väl fungerande inre gasmarknad är det oerhört viktigt att de åtgärder som vidtas för att trygga gasförsörjningen inte i onödan snedvrider konkurrensen eller medför att den inre marknaden för gas fungerar sämre.
- (13) Den så kallade N-1-principen, som innebär att den största enskilda gasinfrastrukturen slutar att fungera, är ett realistiskt scenario. Att använda ett avbrott i en sådan infrastruktur som riktmarke för vad medlemsstaterna bör kunna kompensera för är en välgrundad utgångspunkt för en analys av gasförsörjningen i varje medlemsstat.
- (14) Tillräcklig och diversifierad gasinfrastruktur inom en medlemsstat och i hela unionen, inklusive i synnerhet ny gasinfrastruktur som sammanlänkar i nuläget isolerade system som utgör "gasöar" med de angränsande medlemsstaterna, är grundläggande för att försörjningsavbrott ska kunna hanteras. Gemensamma minimikriterier för en trygg gasförsörjning bör medföra likvärdiga förutsättningar när det gäller en trygg gasförsörjning, samtidigt som nationella eller regionala särdrag måste beaktas, och bör leda till avsevärda incitament för byggande av den infrastruktur som krävs och för ökad beredskap inför kriser. Åtgärder på efterfrågesidan, t.ex. en övergång till andra bränslen, kan ha stor betydelse för energitryggheten, om de kan vidtas snabbt och minskar efterfrågan tillräckligt för att medföra en reaktion på ett avbrott i försörjningen. Ett effektivt energitnyttjande bör främjas ytterligare, särskilt när det behövs åtgärder på efterfrågesidan. Miljökonsekvenserna av de föreslagna åtgärderna på efterfråge- respektive utbudssidan bör beaktas och företräde bör i möjligaste mån ges åt de åtgärder som har minst miljöpåverkan, samtidigt som hänsyn tas till försörjningstryggheten.

(1) EUT L 198, 20.7.2006, s. 18.

- (15) Investeringar i ny gasinfrastruktur bör kraftigt främjas och de bör genomföras först efter en lämplig miljökonsekvensbedömning, i enlighet med relevanta unionsrättsakter. Sådan ny infrastruktur bör leda till tryggare gasförsörjning och samtidigt gynna en väl fungerande inre marknad för gas. Investeringarna bör som princip göras av företaget och grunda sig på ekonomiska incitament. Vederbörlig hänsyn bör tas till behovet av att underlätta integrationen av gas från förnybara energikällor i gasnätet. Om en investering i infrastruktur är av gränsöverskridande slag bör byrån för samarbete mellan energitillsynsmyndigheter (nedan kallad *byrån*), inrättad genom Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 713/2009⁽¹⁾ och europeiska nätverket av systemansvariga för överföringssystemen för gas (nedan kallat *Entso för gas*), inrättat genom Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 715/2009 av den 13 juli 2009 om villkor för tillträde till naturgasöverföringsnäten⁽²⁾, engageras inom sina respektive behörighetsområden för att de gränsöverskridande konsekvenserna bättre ska kunna tas i beaktande. Det erinras om att byrån enligt förordning (EG) nr 713/2009 får avge yttranden eller rekommendationer om gränsöverskridande frågor inom sitt behörighets- och verksamhetsområde. Byrån och Entso för gas, tillsammans med andra marknadsaktörer, spelar en viktig roll vid utarbetandet och genomförandet av den unionstäckande tioåriga nätutvecklingsplan som bland annat kommer att inkludera en europeisk försörjningsprognos och som, i fråga om gränsöverskridande sammanlänknings, bör grundas på olika nätanvändares rimliga behov.
- (16) De behöriga myndigheterna eller medlemsstaterna bör säkerställa att gasmarknaden testas som ett av de nödvändiga stegen mot överensstämmelse med infrastrukturstandarderna.
- (17) De behöriga myndigheterna bör när de utför de uppgifter som anges i denna förordning upprätthålla ett nära samarbete med andra relevanta nationella myndigheter, särskilt nationella tillsynsmyndigheter, på lämpligt sätt och utan att det påverkar deras behörigheter enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/73/EG av den 13 juli 2009 om gemensamma regler för den inre marknaden för naturgas⁽³⁾.
- (18) När det behövs nya gränsöverskridande sammanlänknings eller befintliga sammanlänknings måste byggas ut ska det redan i ett tidigt skede finnas ett nära samarbete mellan de berörda medlemsstaterna, de behöriga myndigheterna och nationella tillsynsmyndigheterna, där dessa inte är de behöriga myndigheterna.
- (19) Olika typer av unionsfinansiering finns tillgängliga som stöd till medlemsstaterna i syfte att finansiera nödvändiga investeringar i produktion och infrastruktur samt energieffektivitetsåtgärder på regional och lokal nivå, framför
- allt län och garantier från Europeiska investeringsbanken, eller finansiering genom regional-, struktur- eller sammanhållningsfonderna. Europeiska investeringsbanken liksom unionens externa instrument, t.ex. det europeiska grannskaps- och partnerskapsinstrumentet, instrumentet för stöd inför anslutningen och finansieringsinstrumentet för utvecklingsamarbete, kan också finansiera åtgärder i tredjeländer för att skapa en tryggare energiförsörjning.
- (20) Med denna förordning ska naturgasföretag och kunder kunna förlita sig på marknadsmekanismerna under så lång tid som möjligt vid avbrott. Den innehåller också bestämmelser om krismekanismer som ska tillgripas när enbart marknaderna inte längre på ett lämpligt sätt kan hantera ett avbrott i gasförsörjningen. Även i en kris-situation ska marknadsbaserade instrument prioriteras för att mildra effekterna av ett avbrott i försörjningen.
- (21) Till följd av ikraftträdandet av den nya interna energimarknadslagstiftningen antagen i juli 2009 kommer nya bestämmelser att gälla för gassektorn. Detta leder till tydliga roller och ansvar för medlemsstater, nationella tillsynsmyndigheter, systemansvariga för överföringssystem och byrån, och till bättre öppenhet på marknaden, vilket leder till att den fungerar bättre och är till gagn för en trygg försörjning samt för konsumentskyddet.
- (22) Fullbordandet av den inre marknaden för gas och en effektiv konkurrens inom den marknaden erbjuder unionen största möjliga trygghet i försörjningen för alla medlemsstater, förutsatt att marknaden får fungera fullt ut i händelse av ett försörjningsavbrott som påverkar en del av unionen, oavsett anledning till avbrottet. För detta krävs en heltäckande och effektiv gemensam metod för försörjningstrygghet, i synnerhet strategier för öppenhet, solidaritet och icke-diskriminering som är förenliga med den inre marknads funktionssätt, där snedvridning av marknaden undviks och marknadsens möjligheter att reagera på avbrott inte undermineras.
- (23) Naturgasföretagen, medlemsstaterna (framför allt genom sina behöriga myndigheter) och kommissionen ansvarar tillsammans för att trygga gasförsörjningen inom ramen för sina respektive verksamhets- och behörighetsområden. I lämpliga fall bör även de nationella tillsynsmyndigheterna (där de inte är de behöriga myndigheterna) bidra till en trygg gasförsörjning inom sina verksamhets- och ansvarsområden i enlighet med direktiv 2009/73/EG. Dessutom kan även kunder som använder gas för elproduktion eller industriella ändamål ha en viktig funktion att fylla för en trygg gasförsörjning genom sin förmåga att reagera på en kris med åtgärder på efterfrågesidan, till exempel avbrytbara kontrakt och övergång till andra bränslen, eftersom detta har en direkt inverkan på balansen mellan utbud och efterfrågan.

⁽¹⁾ EUT L 211, 14.8.2009, s. 1.

⁽²⁾ EUT L 211, 14.8.2009, s. 36.

⁽³⁾ EUT L 211, 14.8.2009, s. 94.

- (24) En exakt definition av roller och ansvar för alla naturgasföretag och behöriga myndigheter är därför av avgörande betydelse för att en väl fungerande inre marknad för gas ska kunna upprätthållas, framför allt vid försörjningsavbrott och kriser. Dessa roller och ansvar bör fastställas på ett sätt som säkerställer att en strategi med tre nivåer respekteras, vilket betyder att i första hand de berörda naturgasbolagen och industrierna, sedan medlemsstaterna på nationell eller regional nivå och därefter unionen engageras. I händelse av en försörjningskris bör marknadsaktörerna ges tillräckliga möjligheter att bemöta situationen med marknadsbaserade åtgärder. Om marknadsaktörernas åtgärder inte räcker till bör medlemsstaterna och deras behöriga myndigheter vidta åtgärder för att eliminera eller mildra följderna av försörjningskrisen. Endast om dessa åtgärder är otillräckliga bör åtgärder vidtas på regional nivå eller unionsnivå för att eliminera eller mildra följderna av försörjningskrisen. Regionala lösningar bör eftersträvas i största möjliga utsträckning.
- (25) Regionalt samarbete som omfattar offentliga myndigheter och naturgasföretag kommer i solidarisk anda att upprättas i stor utsträckning för att genomföra denna förordning, i syfte att optimera nyttan i form av samordning av åtgärderna för att minska de konstaterade riskerna och göra de insatser som är mest kostnadseffektiva för de berörda parterna.
- (26) Tillräckligt harmoniserade normer för en trygg försörjning, som åtminstone täcker in den situation som uppstod i januari 2009, bör fastställas. Dessa bör beakta skillnaderna mellan medlemsstaterna, och skyldigheten att tillhandahålla allmännyttiga tjänster och åtgärder för att skydda kunderna i enlighet med artikel 3 i direktiv 2009/73/EG. Sådana försörjningstrygghetsnormer bör vara stabila, så att rättsläget blir tillräckligt tydligt, och bör vara klart definierade och bör inte påtvinga naturgasföretag, inklusive nya aktörer och små företag, eller slutanvändare orimliga och oproportionerliga bördor. Dessa normer bör också garantera en rättvis tillgång för unionens naturgasföretag till nationella kunder. Åtgärder som krävs för att uppfylla normen för försörjning kan inkludera ytterligare lagringskapacitet och lagringsvolym, lagring av gas i rörledningar, försörjningsavtal, avbrytbara kontrakt eller andra åtgärder med liknande effekt samt nödvändiga tekniska åtgärder för att trygga gasförsörjningen.
- (27) För att gasmarknaden ska fungera väl är det, med eventuella försörjningsavbrott, som det som inträffade i januari 2009, i åtanke, av avgörande betydelse att naturgasföretagen i god tid genomför nödvändiga investeringar i inhemsk produktion och infrastruktur, t.ex. sammanlänningar, framför allt sådana som bereder tillträde till unionens gasnät, utrustning för fysiskt omvänt gasflöde i rörledningar, lagring och anläggningar för återförgasning av LNG. Vid beräkningen av finansieringsbehoven för gasinfrastruktur i samband med unionsinstrument bör kommissionen på lämpligt sätt prioritera infrastrukturprojekt som stöder integrationen av den inre gasmarknaden och en trygg gasförsörjning.
- (28) De systemansvariga för överföringssystemen bör inte hindras från att beakta en situation där investeringar som möjliggör fysisk kapacitet att transportera gas i båda riktningarna (nedan kallad *kapacitet för flöden i båda riktningarna*) i gränsöverskridande sammanlänningar med tredjeländer skulle kunna bidra till att öka försörjningstryggheten, särskilt när det rör sig om tredjeländer som säkerställer transiteringsflöden mellan två medlemsstater.
- (29) Det är viktigt att gasförsörjningen upprätthålls, i synnerhet för hushåll, liksom för ett begränsat antal andra kunder, särskilt kunder som tillhandahåller centrala samhällstjänster, vilka kan definieras av de berörda medlemsstaterna, i de fall marknaden inte längre kan försörja dem. Det är av avgörande betydelse att de åtgärder som ska vidtas under en kris definieras i förväg och att de uppfyller säkerhetskraven, även i fall då skyddade kunder är kopplade till samma distributionsnät som andra kunder. Sådana åtgärder kan omfatta användning av minskningar som står i proportion till den ursprungligen bokade kapaciteten i händelse att kapaciteten för tillgång till infrastruktur minskas av tekniska skäl.
- (30) De behöriga myndigheterna ska som regel följa sin krisplan. I vederbörligen motiverade undantagsfall får de vidta åtgärder som avviker från dessa planer.
- (31) Ett stort urval av instrument finns tillhanda för att kraven på en trygg försörjning ska kunna tillgodoses. Dessa instrument bör användas nationellt, regionalt och på unionsnivå, där så är lämpligt, för att ett resultat ska kunna garanteras som är konsekvent och kostnadseffektivt.
- (32) De försörjningstrygghetsmässiga aspekterna av en långsiktig planering av investeringar i tillräckligt gränsöverskridande kapacitet och annan infrastruktur, som säkerställer systemets kapacitet att på lång sikt garantera en trygg försörjning och uppfylla rimliga behov, behandlas i direktiv 2009/73/EG. För att normerna för en trygg försörjning ska kunna uppfyllas kan en övergångsperiod krävas så att de nödvändiga investeringarna ska kunna göras. Den unionstäckande tioårsplan för nätutbyggnad som upprättats av Entso för gas och som kontrollerats av byrån är ett grundläggande instrument för att identifiera de investeringar som krävs på unionsnivå, bland annat för att uppfylla de infrastrukturkrav som ställs i denna förordning.
- (33) Entso för gas och byrån bör, som medlemmar i gruppen för samordning av gasförsörjningen, inom ramen för sina ansvarsområden delta fullt ut i samarbets- och samrådsprocessen på unionsnivå.

- (34) Gruppen för samordning av gasförsörjningen är det huvudsakliga organ som kommissionen ska samråda med i samband med upprättandet av de förebyggande åtgärdsplanerna och krisplanerna. Det erinras om att Entso för gas och byrån är medlemmar av gruppen för samordning av gasförsörjningen och kommer att höras i detta sammanhang.
- (35) För att man ska kunna vara så väl förberedd som möjligt i händelse av ett avbrott i försörjningen bör krisplaner upprättas av de behöriga myndigheterna efter samråd med naturgasföretagen. Sådana planer bör inte strida mot varandra på nationell eller regional nivå eller unionsnivå. Innehållet i dem bör följa bästa praxis för befintliga planer, och bör fastställa tydliga roller och ansvar för alla berörda naturgasföretag och behöriga myndigheter. Gemensamma krisplaner på regional nivå bör upprättas där så är möjligt och nödvändigt.
- (36) För att stärka solidariteten mellan medlemsstaterna i händelse av en kris på unionsnivå, och framför allt för att hjälpa medlemsstater med mindre gynnade geografiska eller geologiska villkor, bör medlemsstaterna ta fram solidaritetsåtgärder. Naturgasföretagen bör ta fram åtgärder som t.ex. kommersiella avtal, vilka kan innefatta ökad gasexport eller ökade uttag ur lager. Det är viktigt att uppmuntra till att överenskommelser träffas mellan naturgasföretag. Krisplanen bör i lämpliga fall inbegripa mekanismer för att säkerställa en rättvis och skäligen ersättning till naturgasföretagen. Solidaritetsåtgärder kan vara särskilt lämpligt för medlemsstater för vilka kommissionen rekommenderar gemensamma förebyggande åtgärdsplaner eller krisplaner på regional nivå.
- (37) Inom ramen för denna förordning har kommissionen en viktig funktion att fylla i händelse av en kris, oavsett om den inträffar på unionsnivå eller regional nivå.
- (38) Solidariteten på europeisk nivå bör också vid behov visas i form av bistånd för civilskydd från unionen och medlemsstaterna. Sådant bistånd bör underlätta och samordnas genom gemenskapens civilskyddsmekanism, inrättad genom rådets beslut 2007/779/EG, Euratom (1).
- (39) Medlemsstaternas suveräna rätt att bestämma över sina egna naturresurser påverkas inte av denna förordning.
- (40) Rådets direktiv 2008/114/EG av den 8 december 2008 om identifiering av, och klassificering som, europeisk kritisk infrastruktur och bedömning av behovet att stärka skyddet av denna (2) föreskriver ett förfarande med syfte att förbättra säkerheten hos utsedd europeisk kritisk infrastruktur, inklusive viss gasinfrastruktur, i unionen. Direktiv 2008/114/EG bidrar tillsammans med denna förordning till en heltäckande strategi för energitryggheten i unionen.
- (41) Krisplanerna bör uppdateras regelbundet och offentliggöras. De bör underställas sakkunnig bedömning och prövas.
- (42) Gruppen för samordning av gasförsörjningen bör fungera som rådgivare åt kommissionen i syfte att underlätta samordningen av åtgärder för en trygg försörjning i händelse av en kris på unionsnivå. Gruppen bör även kontrollera att de åtgärder som ska vidtas enligt denna förordning är tillräckliga och lämpliga.
- (43) Syftet med denna förordning är att göra det möjligt för naturgasföretag och behöriga myndigheter i medlemsstaterna att se till att den inre marknaden för gas fungerar effektivt så länge som möjligt vid ett avbrott i försörjningen, innan de behöriga myndigheterna vidtar åtgärder för att ta itu med en situation där marknaden inte längre kan leverera den gas som behövs. Sådana exceptionella åtgärder bör fullt ut vara förenliga med unionslagstiftningen och anmälas till kommissionen.
- (44) Eftersom gasförsörjning från tredjeländer är av central betydelse för en trygg gasförsörjning i unionen bör kommissionen samordna insatserna med avseende på tredjeländer, och tillsammans med leverantörstredjeländerna och tredjeländerna genom vilka transit sker ta fram strategier för att hantera krissituationer och säkerställa ett stabilt gasflöde till unionen. Kommissionen bör ges befogenhet att inrätta en arbetsgrupp för övervakning av gasflödena till unionen i krissituationer, i samråd med berörda tredjeländer, och, i de fall en kris uppstår till följd av svårigheter i ett tredjeland, få en medlande och hjälpande roll.
- (45) Det är viktigt att villkoren för leveranser från tredjeländer inte snedvrider konkurrensen och är förenliga med inre marknadsreglerna.
- (46) Om det finns tillförlitliga uppgifter om en situation utanför unionen som hotar försörjningstryggheten i en eller flera medlemsstater och som kan aktivera en mekanism för tidig varning mellan unionen och ett tredjeland bör kommissionen utan dröjsmål underrätta gruppen för samordning av gasförsörjningen, och unionen bör vidta lämpliga åtgärder för att neutralisera situationen.

(1) EUT L 314, 1.12.2007, s. 9.

(2) EUT L 345, 23.12.2008, s. 75.

- (47) I februari 2009 konstaterade rådet att öppenheten och tillförlitligheten bör öka, samtidigt som kommersiellt känsliga uppgifter behandlas konfidentiellt, genom meningsfullt utbyte av information när det gäller relationerna på energiområdet med tredjeländer, inklusive långsiktiga försörjningsstrategier, mellan kommissionen och medlemsstaterna, å andra sidan.
- (48) Bestämmelserna i fördraget om Europeiska unionen och fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, särskilt konkurrensbestämmelserna, är tillämpliga på tjänster av allmänt ekonomiskt intresse förutsatt att tillämpningen av dessa bestämmelser inte hindrar utförandet av sådana tjänster, men medlemsstaterna kan i stor utsträckning själva besluta om att föreskriva och förordna om samt organisera skyldigheter rörande allmännyttiga tjänster.
- (49) Eftersom målet för denna förordning, det vill säga att trygga försörjningen av gas i unionen, inte i tillräcklig utsträckning kan uppnås av medlemsstaterna och eftersom de därför, på grund av åtgärdens omfattning eller verkningar, bättre kan uppnås på unionsnivå, kan unionen vidta åtgärder i enlighet med subsidiaritetsprincipen i artikel 5 i fördraget om Europeiska unionen. I överensstämmelse med proportionalitetsprincipen i samma artikel går denna förordning inte utöver vad som är nödvändigt för att uppnå detta mål.
- (50) Direktiv 2004/67/EG bör upphöra att gälla.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

Artikel 1

Syfte

Bestämmelserna i denna förordning syftar till att trygga gasförsörjningen genom att en väl och kontinuerligt fungerande inre marknad för naturgas (nedan kallad gas) säkerställs, genom att det blir möjligt att vidta extraordinära åtgärder när marknaden inte längre kan leverera den nödvändiga försörjningen av gas och genom tydligt fastställt och fördelat ansvar mellan naturgasföretag, medlemsstaterna och unionen avseende både förebyggande åtgärder och åtgärder till följd av faktiska avbrott i försörjningen. Genom denna förordning upprättas i solidarisk anda även transparenta mekanismer för samordning av krisberedskap och krishantering på medlemsstatsnivå, regional nivå och unionsnivå.

Artikel 2

Definitioner

I denna förordning ska definitionerna i direktiv 2009/73/EG, förordning (EG) nr 713/2009 och förordning (EG) nr 715/2009 gälla.

Dessutom gäller följande definitioner:

1. skyddade kunder: hushållskunder som är anslutna till ett distributionsnät för gas och dessutom, om den berörda medlemsstaten så beslutar,
 - a) små och medelstora företag, under förutsättning att dessa är anslutna till ett distributionsnät för gas, samt viktiga samhällstjänster, under förutsättning att de är anslutna till ett distributions- eller överföringsnät för gas, och förutsatt att dessa ytterligare kunder tillsammans inte motsvarar mer än 20 % av den slutliga gasanvändningen, och/eller
 - b) fjärrvärmearläggningar i den utsträckning som de tillhandahåller värme till hushållskunder och till de kunder som avses i led a, under förutsättning att dessa anläggningar inte kan övergå till andra bränslen och är anslutna till ett distributions- eller överföringsnät för gas.

Snarast möjligt och senast den 3 december 2011 ska medlemsstaterna underrätta kommissionen om huruvida de avser att inkludera led a och/eller b i sin definition av skyddade kunder.

2. behörig myndighet: den nationella statliga myndighet eller den nationella tillsynsmyndighet som respektive medlemsstat har utsett som ansvarig för att säkerställa genomförandet av de åtgärder som fastställs i denna förordning. Detta hindrar inte medlemsstaternas möjlighet att tillåta att den behöriga myndigheten delegerar specifika uppgifter som anges i denna förordning till andra organ. Sådana delegerade uppgifter ska utföras under överinseende av den behöriga myndigheten och specificeras i de planer som avses i artikel 4.

Artikel 3

Ansvar för att trygga gasförsörjningen

1. Naturgasföretagen, medlemsstaterna (framför allt genom sina behöriga myndigheter) och kommissionen ansvarar tillsammans för att trygga gasförsörjningen inom ramen för sina respektive verksamhets- och behörighetsområden. Ett sådant delat ansvar kräver en hög grad av samarbete.
2. Snarast möjligt och senast den 3 december 2011 ska varje medlemsstat utse en behörig myndighet med ansvar för genomförandet av de åtgärder som avses i denna förordning. I förekommande fall ska de nationella enheter som för närvarande ansvarar för en trygg gasförsörjning genomföra de åtgärder som ska vidtas av den behöriga myndigheten i enlighet med denna förordning fram till dess att den behöriga myndigheten formellt har utsetts. Åtgärderna ska omfatta utförande av den riskbedömning som avses i artikel 9 och, på grundval av den riskbedömningen, upprättande av en förebyggande åtgärdsplan och en krisplan samt regelbunden övervakning av försörjningstryggheten för gas på nationell nivå. De behöriga myndigheterna ska

samarbeta för att försöka förebygga försörjningsavbrott och för att begränsa skadorna i händelse av sådana. Inget ska hindra medlemsstaterna från att anta lagstiftning om genomförande om det behövs för att uppfylla kraven i denna förordning.

3. Varje medlemsstat ska underrätta kommissionen om namnet på den behöriga myndigheten, sedan denna har utsetts, och, i förekommande fall, om namnen på de nationella enheter som ansvarar för en trygg gasförsörjning och som fungerar som tillfälliga behöriga myndigheter i enlighet med punkt 2. Varje medlemsstat ska offentliggöra sådana utnämningar.

4. När den behöriga myndigheten genomför de åtgärder som föreskrivs i denna förordning ska den fastställa de olika berörda aktörernas roller och ansvar på ett sådant sätt som säkerställer att en ansats i tre steg respekteras, vilket betyder att i första hand de berörda naturgasföretagen och industrin, sedan medlemsstaterna på nationell eller regional nivå och därefter unionen engageras.

5. Kommissionen ska när det är lämpligt samordna de behöriga myndigheternas verksamhet på regional nivå och unionsnivå i enlighet med denna förordning, bland annat genom den grupp för samordning av gasförsörjningen som avses i artikel 12 eller den krisgrupp som avses i artikel 11.4, i synnerhet i händelse av en nödsituation på unionsnivå eller regional nivå i enlighet med definitionen i artikel 11.1.

6. De åtgärder för att trygga försörjningen som anges i de förebyggande åtgärdsplanerna och krisplanerna ska vara klart definierade, transparenta, proportionerliga, icke-diskriminerande och kontrollerbara, och ska inte i onödan snedvrida konkurrensen och en väl fungerande inre marknaden för gas och inte heller äventyra gasförsörjningen i andra medlemsstater eller i unionen som helhet.

Artikel 4

Upprättande av en förebyggande åtgärdsplan och en krisplan

1. Utan att det påverkar tillämpningen av punkt 3 ska varje medlemsstats behöriga myndighet efter samråd med naturgasföretagen, de relevanta organisationer som företrädare hushållens och de industriella gaskundernas intressen och den nationella tillsynsmyndigheten (där denna inte är den behöriga myndigheten) på nationell nivå upprätta:

- a) en förebyggande åtgärdsplan som innehåller de åtgärder som måste vidtas för att undanröja eller minska de risker som identifierats i den riskbedömning som genomförts i enlighet med artikel 9, och
- b) en krisplan som innehåller de åtgärder som måste vidtas för att undanröja eller minska konsekvenserna av ett avbrott i gasförsörjningen i enlighet med artikel 10.

2. Innan en förebyggande åtgärdsplan och en krisplan antas på nationell nivå ska de behöriga myndigheterna senast den 3 juni 2012 utbyta sina förslag till förebyggande åtgärdsplaner och krisplaner och samråda med varandra på lämplig regional nivå, och med kommissionen, för att säkerställa att deras förslag till planer och åtgärder inte strider mot en annan medlemsstats förebyggande åtgärdsplan och krisplan och att de överensstämmer med denna förordning och andra bestämmelser i unionslagstiftningen. Detta samråd ska i synnerhet genomföras mellan medlemsstater som gränsar till varandra, särskilt mellan isolerade system som utgör "gasöar" och de medlemsstater som gränsar till dessa, och kan till exempel omfatta de medlemsstater som anges i den vägledande förteckningen i bilaga IV.

3. På grundval av samråden som avses i punkt 2 och eventuella rekommendationer från kommissionen får de berörda behöriga myndigheterna besluta att upprätta gemensamma förebyggande åtgärdsplaner på regional nivå (nedan kallade *gemensamma förebyggande åtgärdsplaner*) och gemensamma krisplaner på regional nivå (nedan kallade *gemensamma krisplaner*), utöver de planer som upprättas på nationell nivå. I händelse av gemensamma planer ska de berörda behöriga myndigheterna om det är lämpligt sträva efter att träffa överenskommelser om genomförandet av det regionala samarbetet. Dessa överenskommelser ska om så krävs godkännas formellt av medlemsstaterna.

4. Den behöriga myndigheten ska i samband med upprättandet och genomförandet av den förebyggande åtgärdsplanen och krisplanen på nationell och/eller regional nivå ta vederbörlig hänsyn till en vid alla tidpunkter säker drift av gassystemet och i dessa planer ange de tekniska begränsningar som påverkar nätdriften, inklusive de tekniska och säkerhetsmässiga orsakerna till möjliga flödesminskningar i händelse av en kris.

5. Senast den 3 december 2012 ska de förebyggande åtgärdsplanerna och krisplanerna, inklusive i förekommande fall gemensamma planer, antas och offentliggöras. Sådana planer ska anmälas till kommissionen utan dröjsmål. Kommissionen ska informera gruppen för samordning av gasförsörjningen. Behöriga myndigheter ska säkerställa regelbunden kontroll av sådana planers genomförande.

6. Inom tre månader från det att de behöriga myndigheterna anmält de planer som avses i punkt 5

- a) ska kommissionen utvärdera dessa planer i enlighet med led b; i detta syfte ska kommissionen höra gruppen för samordning av gasförsörjningen om dessa planer och ta vederbörlig hänsyn till dess åsikt; kommissionen ska rapportera om sin utvärdering av planerna till gruppen för samordning av gasförsörjningen, och

b) om kommissionen på grundval av detta samråd

i) bedömer att en förebyggande åtgärdsplan eller en krisplan inte är tillräckligt effektiv för att minska de risker som identifierats i riskbedömningen kan den rekommendera den behöriga myndigheten eller de behöriga myndigheterna i fråga att ändra den berörda planen,

ii) anser att en förebyggande åtgärdsplan eller en krisplan är oförenlig med en annan behörig myndighets riskbedömning eller planer eller att den inte uppfyller kraven i denna förordning eller andra bestämmelser i unionslagstiftningen ska den begära att den berörda planen ändras,

iii) anser att den förebyggande åtgärdsplanen äventyrar gasförsörjningen i andra medlemsstater eller i unionen som helhet ska den besluta att uppmana den behöriga myndigheten att omarbeta den förebyggande åtgärdsplanen och kan avge specifika rekommendationer om hur den ska ändras. Kommissionen ska lämna en detaljerad motivering till sitt beslut.

7. Den berörda behöriga myndigheten ska inom fyra månader från underrättelsen om kommissionens uppmaning enligt punkt 6.b ii ändra sin förebyggande åtgärdsplan eller krisplan och underrätta kommissionen om den ändrade planen, eller informera kommissionen om skälen till att den motsätter sig uppmaningen. Vid oenighet får kommissionen inom två månader från den behöriga myndighetens svar dra tillbaka sin uppmaning eller sammankalla de berörda behöriga myndigheterna och, om kommissionen anser det nödvändigt, gruppen för samordning av gasförsörjningen för att diskutera frågan. Kommissionen ska lämna en detaljerad motivering till sitt krav på någon ändring av planen. Den behöriga myndigheten ska fullt ut beakta kommissionens ståndpunkt. Om det slutliga beslutet från den behöriga myndigheten avviker från kommissionens ståndpunkt ska den behöriga myndigheten tillhandahålla och offentliggöra, tillsammans med beslutet och kommissionens ståndpunkt, skälen för detta beslut inom två månader från mottagandet av kommissionens ståndpunkt. Den behöriga myndigheten ska i förekommande fall utan dröjsmål offentliggöra den ändrade planen.

8. Den berörda behöriga myndigheten ska inom tre månader från tillkännagivandet av kommissionens beslut enligt punkt 6 b iii ändra sin plan och underrätta kommissionen om den ändrade planen, eller informera kommissionen om skälen till att den motsätter sig beslutet. Vid oenighet får kommissionen inom två månader efter den behöriga myndighetens svar besluta att ändra eller dra tillbaka sin uppmaning. Om kommissionen vidhåller sin uppmaning ska den berörda behöriga myndigheten inom två månader från tillkännagivandet av kommissionens beslut ändra planen, varvid den ska ta största möjliga hänsyn till sådana rekommendationer som kommissionen lämnat i enlighet med punkt 6 b iii och ska underrätta kommissionen om den ändrade planen.

Kommissionen ska informera gruppen för samordning av gasförsörjningen och ta vederbörlig hänsyn till dess rekommendationer i samband med att den utarbetar sitt yttrande om den

ändrade planen, vilken ska läggas fram inom två månader från den behöriga myndighetens tillkännagivande. Den berörda behöriga myndigheten ska ta ytterst stor hänsyn till kommissionens yttrande och inom två månader från mottagandet av detta yttrande anta och offentliggöra den ändrade plan som följer av detta.

9. Kommersiellt känsliga uppgifter ska hållas konfidentiella.

Artikel 5

Innehållet i de nationella och gemensamma förebyggande åtgärdsplanerna

1. De nationella och gemensamma förebyggande åtgärdsplanerna ska innehålla följande:

- a) Resultaten av den riskbedömning som avses i artikel 9.
- b) De åtgärder och volymer samt den kapacitet och den tid som behövs för att uppfylla infrastruktur- och försörjningsnormerna i enlighet med artiklarna 6 och 8 inklusive, i förekommande fall, i vilken mån åtgärder på efterfrågesidan i tillräcklig utsträckning i god tid kan kompensera ett sådant försörjningsavbrott som avses i artikel 6.2, identifiering av den största enskilda gasinfrastrukturen av gemensamt intresse om artikel 6.3 tillämpas samt alla eventuella höjningar av försörjningsnormen i enlighet med artikel 8.2.
- c) Skyldigheter som åligger naturgasföretag och andra relevanta organ, bland annat i fråga om en säker drift av gassystemet.
- d) De övriga förebyggande åtgärder – till exempel sådana som avser behovet av att stärka sammanlänkningarna mellan medlemsstater som gränsar till varandra och möjligheten att vid behov diversifiera gasförsörjningsvägarna och försörjningskällorna – som krävs inför de risker som identifierats, i syfte att i största möjliga utsträckning upprätthålla gasförsörjningen för samtliga kunder.
- e) De mekanismer som ska användas för samarbete med andra medlemsstater i samband med upprättandet och genomförandet av eventuella gemensamma förebyggande åtgärdsplaner och krisplaner som avses i artikel 4.3.
- f) Uppgifter om befintliga och framtida sammanlänknings-, inklusive sådana som ger tillgång till unionens gasnät, gränsöverskridande flöden, gränsöverskridande tillträde till lagringsanläggningar och den fysiska kapaciteten att transportera gas i båda riktningarna (nedan kallad *kapacitet för flöden i båda riktningarna*), särskilt i händelse av en krisituation.
- g) Information om alla skyldigheter att tillhandahålla allmännyttiga tjänster i fråga om trygg gasförsörjning.

2. De nationella och gemensamma förebyggande åtgärdsplanerna, i synnerhet åtgärderna för uppfyllande av normerna för infrastruktur enligt artikel 6, ska beakta den unionsomfattande tioåriga nätutvecklingsplan som ska utarbetas av Entso för gas i enlighet med artikel 8.10 i förordning (EG) nr 715/2009.

3. De nationella och gemensamma förebyggande åtgärdsplanerna ska i första hand bygga på marknadsåtgärder och beakta åtgärdernas ekonomiska inverkan, effekt och effektivitet samt deras konsekvenser för funktionen av den inre marknaden för energi och följderna för miljön och konsumenterna och ska inte leda till en orimlig börda för naturgasföretagen och inte heller inverka negativt på funktionen av den inre marknaden för gas.

4. De nationella och gemensamma förebyggande åtgärdsplanerna ska uppdateras vartannat år, om inte omständigheterna kräver att det sker oftare, och ska spegla den uppdaterade riskbedömningen. Det samråd mellan behöriga myndigheter som avses i artikel 4.2 ska genomföras innan den uppdaterade planen antas.

Artikel 6

Normer för infrastruktur

1. Medlemsstaterna eller, när en medlemsstat så beslutar, den behöriga myndigheten ska se till att nödvändiga åtgärder genomförs så att kapaciteten hos den infrastruktur som återstår, beräknad i enlighet med formeln N-1 i punkt 2 i bilaga I, efter ett avbrott hos den enskilda största gasinfrastrukturen senast den 3 december 2014, utan att det påverkar tillämpningen av punkt 2, kan leverera den mängd gas som krävs för att i det beräknade området under en dag med exceptionellt hög efterfrågan på gas som statistiskt sett inträffar en gång vart tjugonde år. Detta ska, då det är lämpligt och nödvändigt, inte påverka de systemansvarigas ansvar att göra motsvarande investeringar eller det ansvar som de systemansvariga för överföringssystemen har i enlighet med direktiv 2009/73/EG och förordning (EG) nr 715/2009.

2. Skyldigheten att säkerställa att den återstående infrastrukturen har kapacitet att tillgodose den totala efterfrågan på gas i enlighet med punkt 1 ska också anses vara uppfylld om den behöriga myndigheten i den förebyggande åtgärdsplanen kan visa att ett försörjningsavbrott i tillräcklig utsträckning och på ett lägligt sätt kan kompenseras genom lämpliga marknadsbaserade åtgärder på efterfrågesidan. För detta ändamål ska den formel som anges i punkt 4 i bilaga I användas.

3. Om det är lämpligt utifrån den riskbedömning som avses i artikel 9 får de berörda behöriga myndigheterna besluta att skyldigheten enligt punkt 1 i denna artikel ska fullgöras på regional nivå i stället för på nationell nivå. I sådana fall ska gemensamma förebyggande åtgärdsplaner upprättas i enlighet med artikel 4.3. Punkt 5 i bilaga I ska tillämpas.

4. Varje behörig myndighet ska efter samråd med de berörda naturgasföretagen utan dröjsmål rapportera bristande fullgörande av den skyldighet som anges i punkt 1 till kommissionen samt informera kommissionen om skälen till detta bristande fullgörande.

5. De systemansvariga för överföringssystemen ska se till att det snarast, men senast den 3 december 2013, finns ständig kapacitet för flöden i båda riktningarna i alla gränsöverskridande sammanlänknings mellan medlemsstater för transport av gas i båda riktningarna, utom

a) i fall av sammanlänknings till produktionsanläggningar, till LNG-anläggningar och till distributionsnät, eller

b) om undantag har beviljats i enlighet med artikel 7.

De systemansvariga för överföringssystemen ska senast den 3 december 2013 anpassa överföringssystemen delvis eller i sin helhet så att fysiska flöden av gas i båda riktningarna via gränsöverskridande sammanlänknings möjliggörs.

6. Om kapacitet för flöden i båda riktningarna redan finns eller håller på att anläggas för en viss gränsöverskridande sammanlänkning ska den skyldighet som avses i första stycket i punkt 5 betraktas vara fullgjord för den sammanlänknings, utom i fall då en eller fler medlemsstater begär ökad kapacitet av försörjningstrygghetsskäl. Om det görs en sådan begäran om ökad kapacitet ska det förfarande som anges i artikel 7 tillämpas.

7. Medlemsstaterna eller, när en medlemsstat så beslutar, den behöriga myndigheten ska se till att gasmarknaden som ett första steg alltid testas på ett transparent, detaljerat och icke-diskriminerande sätt för att bedöma huruvida marknaden kräver de infrastrukturinvesteringar som behövs för att fullgöra skyldigheterna enligt punkterna 1 och 5.

8. De nationella tillsynsmyndigheterna ska, i syfte att ge lämpliga incitament när de på ett transparent och detaljerat sätt fastställer eller godkänner tariffer eller metoder i enlighet med artikel 41.8 i direktiv 2009/73/EG och artikel 13 i förordning (EG) nr 715/2009, ta hänsyn till de faktiska kostnaderna för att fullgöra skyldigheten enligt punkt 1 och kostnaderna för ständig kapacitet för flöden i båda riktningarna. Om marknaden inte efterfrågar investeringar för att möjliggöra kapacitet för flöden i båda riktningarna och sådana investeringar medför kostnader i fler än en medlemsstat eller i en medlemsstat till förmån för en eller flera andra medlemsstater ska de nationella tillsynsmyndigheterna i alla berörda medlemsstater gemensamt besluta om fördelningen av kostnaderna innan något investeringsbeslut fattas. Kostnadsfördelningen ska göras i synnerhet med hänsyn till i vilken proportionell utsträckning infrastrukturinvesteringarna medför ökad försörjningstrygghet i de berörda medlemsstaterna. Artikel 8.1 i förordning (EG) nr 713/2009 ska tillämpas.

9. Den behöriga myndigheten ska se till att all ny överföringsinfrastruktur bidrar till försörjningstryggheten genom att utveckla ett väl sammanlänkat nät inklusive, i lämpliga fall, genom ett tillräckligt antal gränsoverskridande entry- och exitpunkter utifrån efterfrågan på marknaden och de identifierade riskerna. Den behöriga myndigheten ska, när så är lämpligt, i riskbedömningen bedöma var det finns interna flaskhalsar och huruvida den nationella entrykapaciteten och infrastrukturen, särskilt överföringsnäten, kan anpassa de nationella gasflödena till scenarier med avbrott i den största enskilda gasinfrastruktur som identifierats vid riskbedömningen.

10. Luxemburg, Slovenien och Sverige ska, genom ett undantag, inte vara bundna av, men eftersträva att fullgöra, skyldigheten i punkt 1 i denna artikel och samtidigt trygga gasförsörjningen till skyddade kunder i enlighet med artikel 8. Det undantaget ska gälla under förutsättning att

- a) Luxemburg har minst två sammanlänknings- och andra medlemsstater, minst två olika försörjningskällor och inga gaslagringsanläggningar eller någon LNG-anläggning på sitt territorium,
- b) Slovenien har minst två sammanlänknings- och andra medlemsstater, minst två olika försörjningskällor och inga gaslagringsanläggningar eller någon LNG-anläggning på sitt territorium,
- c) Sverige inte har någon gastransit till andra medlemsstater på sitt territorium och en årlig inrikes bruttogaskonsumtion på mindre än 2 Mtoe samt att mindre än 5 % av landets totala primära energikonsumtion kommer från gas.

Dessa tre medlemsstater ska på ett transparent, detaljerat och icke-diskriminerande sätt säkerställa regelbundna marknadstester för infrastrukturinvesteringar och offentliggöra resultaten av dessa tester.

De medlemsstater som anges i första stycket ska informera kommissionen om alla eventuella förändringar av förhållandena som anges i det stycket. Det undantag som avses i första stycket ska upphöra att gälla om minst ett av de villkoren inte uppfylls.

Senast den 3 december 2018 ska var och en av de medlemsstater som anges i första stycket översända en rapport till kommissionen med uppgifter om situationen avseende de villkor som avses i det stycket och utsikterna för fullgörande av skyldigheten enligt punkt 1, med hänsyn till de ekonomiska konsekvenserna av att uppfylla infrastrukturnormen, resultaten av testerna av gasmarknaden samt gasmarknadens utveckling och gasinfrastrukturprojekt i regionen. På grundval av den rapporten och om de respektive villkor som anges i första stycket i denna punkt fortfarande uppfylls kan kommissionen besluta att det undantag som avses i första stycket får fortsätta att gälla under ytterligare fyra år. Om ett positivt beslut fattas ska förfarandet i detta stycke upprepas efter fyra år.

Artikel 7

Förfarande för att möjliggöra kapacitet för flöden i båda riktningarna eller begära undantag

1. För varje gränsoverskridande sammanlänkning mellan medlemsstater, med undantag för dem som beviljats undantag i enlighet med 6.5 a och med undantag för fall då det redan finns kapacitet för flöden i båda riktningarna eller sådana håller på att anläggas och ingen kapacitetsökning har begärts av en eller flera medlemsstater av försörjningstrygghetsskäl, ska de systemansvariga för överföringssystem senast den 3 mars 2012 till sina medlemsstater eller, när medlemsstaterna så beslutar, till sina behöriga myndigheter eller tillsynsmyndigheter (i denna artikel gemensamt kallade *berörda myndigheter*), efter samråd med alla andra berörda systemansvariga för överföringssystem, översända

- a) ett förslag om kapacitet för flöden i båda riktningarna avseende omvänd riktning (nedan kallat *kapacitet för omvända flöden*), eller
- b) en begäran om undantag från skyldigheten att möjliggöra kapacitet för flöden i båda riktningarna.

2. Det förslag om kapacitet för omvända flöden eller den begäran om undantag som anges i punkt 1 ska grundas på en bedömning av efterfrågan på marknaden, efterfrågas- och utbudsprognoser, teknisk genomförbarhet, kostnaderna för kapacitet för omvända flöden, inklusive den därav följande förstärkningen av överföringssystemet, och nyttan för försörjningstryggheten, i lämpliga fall även med hänsyn till hur kapacitet för omvända flöden tillsammans med andra åtgärder eventuellt skulle kunna bidra till att uppfylla den infrastrukturnorm som anges i artikel 6 i de medlemsstater som gynnas av kapaciteten för omvända flöden.

3. Den berörda myndighet som mottar förslaget eller begäran om undantag ska utan dröjsmål underrätta de berörda myndigheterna i de andra medlemsstater som enligt riskbedömningen skulle kunna gynnas av kapacitet för omvända flöden och kommissionen om förslaget eller begäran om undantag. Den berörda myndigheten ska ge de berörda myndigheterna och kommissionen möjlighet att avge ett yttrande inom fyra månader från och med det att meddelandet mottagits.

4. Inom två månader efter utgången av den period som avses i punkt 3 ska den berörda myndigheten, på grundval av de kriterier som anges i punkt 2 och av den riskbedömning som utförts i enlighet med artikel 9 samt med största möjliga hänsyn till de yttranden som inkommit i enlighet med punkt 3 i denna artikel, och med beaktande av aspekter som inte är strikt ekonomiska, till exempel en trygg gasförsörjning och bidraget till den inre marknaden för gas,

- a) bevilja ett undantag om kapacitet för omvända flöden inte nämnvärt skulle öka försörjningstryggheten i någon medlemsstat eller region eller om investeringskostnaderna skulle vara avsevärt högre än de potentiella fördelarna för försörjningstryggheten, eller
- b) godta förslaget om kapacitet för omvända flöden, eller
- c) begära att den systemansvarige för överföringssystem ändrar sitt förslag.

Den berörda myndigheten ska utan dröjsmål underrätta kommissionen om sitt beslut, tillsammans med alla relevanta uppgifter som visar skälen till beslutet, inklusive de yttranden som mottagits i enlighet med punkt 3 i denna artikel. De berörda myndigheterna ska bemöda sig om att säkerställa att beslut som är beroende av varandra och som avser samma sammanlänkning eller sammanlänkade rörledningar inte strider mot varandra.

5. Inom två månader från mottagandet av detta meddelande kan kommissionen, om det finns avvikelser mellan den berörda myndighetens beslut och yttrandena från andra berörda myndigheter, begära att den berörda myndigheten ändrar sitt beslut. Denna period kan förlängas med en månad under vilken kommissionen införskaffar ytterligare upplysningar. Alla förslag från kommissionen med begäran om ändring av den berörda myndighetens beslut ska grundas på de aspekter och kriterier som anges i punkterna 2 och 4 a, med beaktande av skälen till den berörda myndighetens beslut. Den berörda myndigheten ska hörsamma begäran genom att ändra sitt beslut inom fyra veckor. Om kommissionen inte agerar inom denna tvåmånadersperiod ska den anses inte ha invänt mot de berörda myndigheternas beslut.

6. Om den riskbedömning som utförts i enlighet med artikel 9 visar att det behövs ytterligare kapacitet för omvända flöden ska det förfarande som anges i punkterna 1–5 i denna artikel upprepas på begäran av en systemansvarig för överföringssystem, en berörd myndighet eller kommissionen.

7. Kommissionen och den berörda myndigheten ska alltid behandla kommersiellt känsliga uppgifter konfidentiellt.

Artikel 8

Normer för försörjning

1. Den behöriga myndigheten ska kräva att naturgasföretag, som den identifierar, vidtar åtgärder för att säkerställa försörjning av gas till medlemsstatens skyddade kunder

- a) vid extrema temperaturer under en sjudagarsperiod som statistiskt sett inträffar en gång vart tjugonde år,
- b) under en period på minst 30 dagar med exceptionellt hög efterfrågan på gas som statistiskt sett inträffar en gång vart tjugonde år, och
- c) under minst 30 dagar i händelse av ett avbrott hos den största enskilda gasförsörjningsinfrastrukturen under genomsnittliga vinterförhållanden.

Den behöriga myndigheten ska senast den 3 juni 2012 identifiera naturgasföretagen som avses i första stycket.

2. Alla eventuella höjningar av försörjningsnormer som pågår längre än en period på minst 30 dagar som avses i punkt 1 b och 1 c eller eventuella ytterligare skyldigheter som införts av försörjningstrygghetsskäl ska grundas på den riskbedömning som avses i artikel 9, ska anges i den förebyggande åtgärdsplanen och

- a) överensstämma med artikel 3.6,
- b) inte i onödan snedvrida konkurrensen eller medföra att den inre marknaden för gas fungerar sämre,
- c) inte inverka negativt på någon annan medlemsstats möjlighet att trygga försörjningen till sina skyddade kunder i enlighet med denna artikel i händelse av en krissituation på nationell nivå eller unionsnivå eller regional nivå, och
- d) uppfylla de kriterier som anges i artikel 11.5 i händelse av en krissituation på unionsnivå eller regional nivå.

Den behöriga myndigheten ska i en anda av solidaritet i den förebyggande åtgärdsplanen och krisplanen fastställa hur eventuellt höjda normer för försörjning eller ytterligare skyldigheter som åläggs naturgasföretag tillfälligtvis kan minskas i händelse av en krissituation på unionsnivå eller regional nivå.

3. Efter de tidsperioder som fastställts av den behöriga myndigheten i enlighet med punkterna 1 och 2 eller på strängare villkor än de som anges i punkt 1 ska den behöriga myndigheten och naturgasföretagen bemöda sig om att i största möjliga utsträckning upprätthålla gasförsörjningen till, i synnerhet, skyddade kunder.

4. De skyldigheter som åläggs naturgasföretag för att uppfylla normerna för försörjning enligt denna artikel ska vara icke-diskriminerande och ska inte leda till orimlig börda för dessa företag.

5. Naturgasföretag ska ha rätt att fullgöra dessa skyldigheter på regional nivå eller unionsnivå, när det är lämpligt. Den behöriga myndigheten ska inte kräva att normerna i denna artikel uppfylls på grundval av infrastruktur som är lokaliserad enbart inom dess territorium.

6. Den behöriga myndigheten ska se till att förutsättningar skapas för försörjning till skyddade kunder utan att detta hindrar den inre marknaden för gas från att fungera, och till ett pris som respekterar leveransernas marknadsvärde.

Artikel 9

Riskbedömning

1. Varje behörig myndighet ska på grundval av följande gemensamma aspekter senast den 3 december 2011 göra en fullständig bedömning av riskerna för en trygg gasförsörjning i sin medlemsstat genom att

- a) tillämpa de normer som anges i artiklarna 6 och 8, med uppgift om beräkningen av N-1-formeln, de använda antagandena, inklusive antagandena för beräkningen av N-1-formeln på regional nivå, och de uppgifter som krävs för en sådan beräkning,
- b) beakta alla relevanta nationella och regionala omständigheter, särskilt marknadsstorlek, nätkonfiguration, faktiska flöden, inklusive utflöden från den berörda medlemsstaten, möjligheten till fysiska flöden av gas i båda riktningarna, inklusive det eventuella behovet av därav följande förstärkning av överföringssystemet, förekomsten av produktion och lagring, gasens betydelse i energimixen, särskilt i förhållande till fjärrvärme- och elproduktion och för industriverksamheter, samt hänsynstaganden rörande säkerhet och gaskvalitet,
- c) tillämpa olika scenarier med exceptionellt stor efterfrågan på gas och försörjningsavbrott, t.ex. ej fungerande huvudsaklig infrastruktur för överföring, lagring eller LNG-anläggningar, och avbrott i försörjningen från tredjeländ, med beaktande av tidigare förekomst, sannolikhet, årstid, frekvens och varaktighet samt, i förekommande fall, geopolitiska risker, och bedöma de sannolika konsekvenserna av dessa scenarier,
- d) kartlägga riskernas växelverkan och samband med andra medlemsstater, bland annat vad gäller sammanlänknings-

gränsöverskridande försörjning, gränsöverskridande tillträde till lagringsanläggningar och kapacitet för omvända flöden,

e) ta hänsyn till den maximala sammanlänkningskapaciteten vid varje anslutningspunkt för ingående och utgående gas vid landsgränserna.

2. När artikel 4.3 tillämpas ska de berörda behöriga myndigheterna också genomföra en gemensam riskbedömning på regional nivå.

3. Naturgasföretag, industriella gaskunder, de relevanta organisationer som företräder hushållens och de industriella gaskundernas intressen liksom medlemsstaterna och den nationella tillsynsmyndigheten (där denna inte är den behöriga myndigheten) ska samarbeta med den behöriga myndigheten och på begäran tillhandahålla denna all information som krävs för riskbedömningen.

4. Riskbedömningen ska uppdateras första gången senast 18 månader efter antagandet av de förebyggande åtgärdsplaner och krisplaner som avses i artikel 4 och därefter senast vartannat år den 30 september det berörda året, utom om omständigheterna kräver att det görs oftare. Vid riskbedömningen ska hänsyn tas till de framsteg som gjorts i fråga om nödvändiga investeringar för att uppfylla de infrastrukturnormer som fastställs i artikel 6 samt till de landspecifika svårigheterna i samband med tillämpningen av nya alternativa lösningar.

5. Riskbedömningen, inklusive uppdaterade versioner av den, ska utan dröjsmål göras tillgänglig för kommissionen.

Artikel 10

Krisplaner och krisnivåer

1. De nationella och gemensamma krisplanerna ska
 - a) bygga på de krisnivåer som anges i punkt 3,
 - b) definiera naturgasföretags och de industriella gaskundernas, inklusive relevanta elproducenters, roller och ansvar med hänsyn till den skilda omfattning i vilken de påverkas av ett avbrott i gasförsörjningen, samt deras samverkan med de behöriga myndigheterna och eventuellt med de nationella tillsynsmyndigheterna på var och en av de krisnivåer som anges i punkt 3,
 - c) definiera roller och ansvar för de behöriga myndigheterna och övriga organ till vilka uppgifter som avses i artikel 2.2 har delegerats, på var och en av de krisnivåer som anges i punkt 3 i denna artikel,

- d) säkerställa att naturgasföretag och industriella gaskunder ges tillräckliga möjligheter att reagera på varje krisnivå,
- e) om tillämpligt fastställa vilka åtgärder som ska vidtas för att mildra de möjliga följderna av ett avbrott i gasförsörjningen för fjärrvärme och försörjningen av el som framställts av gas,
- f) fastställa detaljerade förfaranden och åtgärder för varje krisnivå, inklusive scheman för informationsflöden,
- g) utse en krisledare eller en krisgrupp och definiera dess roll,
- h) identifiera hur marknadsbaserade åtgärder, särskilt de som förtecknas i bilaga II, bidrar till att hantera situationen på beredskapsnivån och lindra situationen på krisnivån,
- i) kartlägga hur de icke marknadsbaserade åtgärder som planeras eller som ska genomföras för krisnivån, särskilt de som förtecknas i bilaga III, bidrar och bedöma i vilken utsträckning sådana icke marknadsbaserade åtgärder krävs för att hantera en kris, bedöma effekterna av dem och definiera förfaranden för att genomföra dem, med beaktande av det faktum att icke-marknadsbaserade åtgärder endast ska användas när enbart marknadsbaserade mekanismer inte längre kan trygga försörjningen, i synnerhet till skyddade kunder,
- j) beskriva mekanismerna för samarbete med andra medlemsstater för varje krisnivå,
- k) specificera rapporteringskraven för naturgasföretag på beredskaps- och krisnivåerna,
- l) upprätta en förteckning över i förväg fastställda åtgärder för att göra gas tillgänglig i händelse av en krissituation, inklusive kommersiella avtal mellan de parter som är inblandade i sådana åtgärder och eventuella kompensationsmekanismer för naturgasföretag, med vederbörlig hänsyn till känsliga uppgifters konfidentialitet. Sådana åtgärder får omfatta gränsöverskridande avtal mellan medlemsstater och/eller naturgasbolag.
2. De nationella och gemensamma krisplanerna ska uppdateras vartannat år, om inte omständigheterna kräver att det sker oftare, och ska spegla den uppdaterade riskbedömningen. Det samråd mellan behöriga myndigheter som avses i artikel 4.2 ska genomföras innan de uppdaterade planerna antas.
3. De tre huvudsakliga krisnivåerna ska vara följande:
- a) Nivå för tidig varning (nedan kallad *tidig varning*): när det finns konkret, seriös och tillförlitlig information om att en händelse sannolikt kommer att resultera i en avsevärd försämring av försörjningssituationen och sannolikt kommer att leda till att beredskaps- eller krisnivån kommer att aktiveras. Nivån för tidig varning får aktiveras genom en mekanism för tidig varning.
- b) Beredskapsnivå (nedan kallad *beredskap*): när ett avbrott i gasförsörjningen eller en exceptionellt hög efterfrågan på gas uppstår som resulterar i en avsevärd försämring av försörjningssituationen, men marknaden fortfarande klarar att hantera avbrottet eller efterfrågan utan att icke-marknadsbaserade åtgärder krävs.
- c) Krisnivå (nedan kallad *kris*): när en exceptionellt hög efterfrågan på gas uppstår, när ett allvarligt avbrott i försörjningen eller en annan avsevärd försämring av försörjningssituationen uppstår och alla relevanta marknadsåtgärder har vidtagits men gasförsörjningen inte räcker till för att tillgodose den återstående efterfrågan på gas, så att icke-marknadsbaserade åtgärder måste vidtas för att, i synnerhet, trygga försörjningen till skyddade kunder enligt artikel 8.
4. De nationella och gemensamma krisplanerna ska säkerställa att gränsöverskridande tillgång till infrastruktur i enlighet med förordning (EG) nr 715/2009 upprätthålls i den utsträckning det är tekniskt och säkerhetsmässigt möjligt i en krissituation. Planerna ska vara förenliga med artikel 3.6 i den här förordningen och inte medföra någon åtgärd som otillbörligt begränsar gasflödet över gränser.
5. När den behöriga myndigheten tillkännager någon av de krisnivåer som avses i punkt 3 ska den omedelbart informera kommissionen och förse den med all nödvändig information, särskilt uppgifter om den åtgärd den avser att vidta. Vid en krissituation som kan medföra en vädjan om bistånd från unionen och dess medlemsstater ska den behöriga myndigheten i den berörda medlemsstaten utan dröjsmål underrätta kommissionens övervaknings- och informationscentrum för civilskydd.
6. När den behöriga myndigheten tillkännager en kris ska den tillämpa de i förväg fastställda åtgärder som definieras i dess krisplan och omedelbart underrätta kommissionen om framför allt de åtgärder den avser att vidta i enlighet med punkt 1. I vederbörligen motiverade undantagsfall får den behöriga myndigheten vidta åtgärder som avviker från krisplanen. Den behöriga myndigheten ska omedelbart informera kommissionen om sådana åtgärder som avviker från krisplanen och ska lämna en motivering till detta.

7. Medlemsstaterna och särskilt de behöriga myndigheterna ska se till att

- a) åtgärder inte vidtas vid någon tidpunkt som otillbörligt begränsar gasflödet på den inre marknaden,
- b) åtgärder inte vidtas som sannolikt utgör ett allvarligt hot mot gasförsörjningen i en annan medlemsstat, och att
- c) gränsöverskridande tillgång till infrastruktur i enlighet med förordning (EG) nr 715/2009 upprätthålls i den utsträckning det är tekniskt och säkerhetsmässigt möjligt, i enlighet med krisplanen.

8. Kommissionen ska snarast möjligt, men under alla omständigheter inom fem dagar efter att den erhållit information från den behöriga myndigheten enligt punkt 5, kontrollera huruvida tillkännagivandet av ett krisläge är motiverat i enlighet med punkt 3 c och huruvida de vidtagna åtgärderna i största möjliga utsträckning överensstämmer med de åtgärder som anges i krisplanen och inte medför en orimlig börda för naturgasföretag samt är förenliga med punkt 7. Kommissionen får på begäran av en behörig myndighet eller ett naturgasföretag eller på eget initiativ uppmana den behöriga myndigheten att ändra åtgärderna om de strider mot de villkor som anges i punkt 7 och i första meningen i detta stycke. Kommissionen kan också uppmana den behöriga myndigheten att dra tillbaka tillkännagivandet av ett krisläge om den bedömer att ett sådant tillkännagivande inte, eller inte längre, är motiverat i enlighet med punkt 3 c.

Den behöriga myndigheten ska inom tre dagar från att den underrättats om kommissionens uppmaning ändra åtgärderna och underrätta kommissionen om detta, eller underrätta kommissionen om skälen till att den motsätter sig uppmaningen. I det fallet får kommissionen inom tre dagar ändra eller dra tillbaka sin uppmaning eller, i syfte att diskutera frågan, sammankalla den behöriga myndigheten eller, i förekommande fall, de behöriga myndigheterna och, om kommissionen anser det nödvändigt, gruppen för samordning av gasförsörjningen. Kommissionen ska avge en detaljerad motivering till sitt krav på att åtgärderna ska ändras. Den behöriga myndigheten ska fullt ut beakta kommissionens ståndpunkt. Om den behöriga myndighetens slutliga beslut avviker från kommissionens ståndpunkt ska den behöriga myndigheten motivera sitt beslut.

Artikel 11

Krishantering på unionsnivå och regional nivå

1. På begäran av en behörig myndighet som har tillkännagett en kris och efter kontroll i enlighet med artikel 10.8 får kommissionen tillkänna att en krisituation föreligger på unions-

nivå eller på regional nivå för en viss drabbad geografisk region. Om minst två behöriga myndigheter som har tillkännagett en kris och efter kontroll i enlighet med artikel 10.8 begär det och orsakerna till dessa krisituationer hänger samman med varandra ska kommissionen, beroende på vad som är lämpligt, tillkänna att en kris föreligger på unionsnivå eller på regional nivå. Under alla omständigheter ska kommissionen med hjälp av de kommunikationsmedel som är bäst lämpade för situationen samla in ståndpunkterna från övriga behöriga myndigheter och ta vederbörlig hänsyn till all relevant information från dem. Om kommissionen bedömer att förutsättningarna för en kris på unionsnivå eller regional nivå inte längre rättfärdigar ett tillkännagivande av en kris ska den tillkänna att krisen på unionsnivå eller den regionala krisen har upphört. Under alla omständigheter ska kommissionen motivera sitt beslut och informera rådet om detta.

2. Kommissionen ska sammankalla gruppen för samordning av gasförsörjningen så snart den tillkänner att det föreligger en kris på unionsnivå eller regional nivå. Under krisen på unionsnivå eller regional nivå kan kommissionen på begäran av minst tre medlemsstater begränsa deltagandet i gruppen för samordning av gasförsörjningen, under ett helt möte eller delar av ett möte, till medlemsstaternas företrädare och de behöriga myndigheterna.

3. Vid en kris på unionsnivå eller regional nivå som avses i punkt 1 ska kommissionen samordna de behöriga myndigheternas åtgärder, och därvid fullt ut beakta relevanta uppgifter från, och resultatet av, samrådet med gruppen för samordning av gasförsörjningen. Kommissionen ska framför allt

- a) säkerställa informationsutbytet,
- b) säkerställa att åtgärderna på medlemsstatlig och regional nivå är konsekventa och effektiva i förhållande till unionsnivån,
- c) samordna åtgärderna med avseende på tredjeländer.

4. Kommissionen får sammankalla en krisgrupp bestående av de krisledare som avses i artikel 10.1 g i de medlemsstater som berörs av krisen. Kommissionen får i överenskommelse med krisledarna bjuda in andra relevanta intressenter att delta. Kommissionen ska se till att gruppen för samordning av gasförsörjningen regelbundet informeras om krisgruppens arbete.

5. Medlemsstaterna och särskilt de behöriga myndigheterna ska se till att

- a) åtgärder inte vidtas vid någon tidpunkt som otillbörligt begränsar gasflödet inom den inre marknaden, särskilt inte gasflödet till de berörda marknaderna,

b) åtgärder inte vidtas som sannolikt utgör ett allvarligt hot mot gasförsörjningen i en annan medlemsstat, och

c) gränsöverskridande tillgång till infrastruktur i enlighet med förordning (EG) nr 715/2009 upprätthålls i den utsträckning det är tekniskt och säkerhetsmässigt möjligt, i enlighet med krisplanen.

6. Om kommissionen på begäran av en behörig myndighet eller ett naturgasföretag eller på eget initiativ bedömer att en medlemsstats eller behörig myndighets åtgärd eller ett naturgasföretags agerande under en krisituation på unionsnivå eller regional nivå strider mot punkt 5 ska den uppmana den medlemsstaten eller behöriga myndigheten att ändra tillvägagångssätt eller vidta åtgärder för att trygga överensstämmelse med punkt 5, varvid den ska redogöra för skälen till detta. Vederbörlig hänsyn ska tas till behovet av en ständigt säker drift av gassystemet.

Medlemsstaten eller den berörda behöriga myndigheten ska inom tre dagar från att den underrättats om kommissionens uppmaning ändra tillvägagångssätt och underrätta kommissionen om detta, eller underrätta kommissionen om skälen till att den motsätter sig uppmaningen. I det fallet får kommissionen inom tre dagar ändra eller dra tillbaka sin uppmaning eller sammankalla medlemsstaten eller den behöriga myndigheten och, om kommissionen anser det nödvändigt, gruppen för samordning av gasförsörjningen i syfte att diskutera frågan. Kommissionen ska avge en detaljerad motivering till sitt krav på att åtgärderna ska ändras. Medlemsstaten eller den behöriga myndigheten ska fullt ut beakta kommissionens ståndpunkt. Om den behöriga myndighetens eller medlemsstatens slutliga beslut avviker från kommissionens ståndpunkt ska den behöriga myndigheten eller medlemsstaten tillhandahålla skälen för detta beslut.

7. Kommissionen ska efter samråd med gruppen för samordning av gasförsörjningen upprätta en permanent reservlista för en övervakningsgrupp bestående av experter från industrin och företrädare för kommissionen. Gruppen kan vid behov sättas in utanför unionen och ska, i samarbete med leverantörstredjeländerna och tredjeländerna genom vilka transit sker, övervaka och rapportera om gasflödena till unionen.

8. Den behöriga myndigheten ska förse kommissionens övervaknings- och informationscentrum för civilskydd med information om eventuella hjälpbehov. Övervaknings- och informationscentret för civilskydd ska utvärdera situationen i sin helhet och ge råd om det stöd som bör tillhandahållas de mest drabbade medlemsstaterna, och, när det är lämpligt, tredjeländerna.

Artikel 12

Grupp för samordning av gasförsörjningen

1. En grupp för samordning av gasförsörjningen inrättas i syfte att underlätta samordningen av åtgärder för trygg gasförsörjning. Gruppen ska bestå av företrädare för medlemsstaterna, särskilt för deras behöriga myndigheter, samt byrån, Entso för gas och representativa organ för berörd industri och för relevanta konsumenter. Kommissionen ska i samråd med medlemsstaterna besluta om gruppens sammansättning och säkerställa att den är helt representativ. Kommissionen ska vara ordförande för gruppen. Gruppen ska fastställa sin arbetsordning.

2. Gruppen för samordning av gasförsörjningen ska i enlighet med denna förordning höras samt bistå kommissionen, framför allt i följande frågor:

a) tryggad gasförsörjning, när som helst och framför allt i händelse av en krisituation,

b) all information som är relevant för en trygg gasförsörjning på nationell och regional nivå och på unionsnivå,

c) bästa praxis och eventuella riktlinjer till alla berörda parter,

d) hur trygg försörjningen är, referensvärden och bedömningsmetoder,

e) scenarier på nationell och regional nivå och på unionsnivå, och prövning av nivåer på beredskapen,

f) bedömning av de förebyggande åtgärdsplanerna och krisplanerna samt genomförandet av de åtgärder som anges i dessa,

g) samordningen av åtgärder för hantering av en kris inom unionen med tredjeländer som omfattas av fördraget om upprättande av en energigemenskap och med andra tredjeländer,

h) bistånd som de mest drabbade medlemsstaterna behöver.

3. Kommissionen ska regelbundet sammankalla gruppen för samordning av gasförsörjningen och ska dela med sig av den information som den mottar från de behöriga myndigheterna, samtidigt som den ska se till att kommersiellt känsliga uppgifter behandlas konfidentiellt.

Artikel 13

Informationsutbyte

1. Om det i medlemsstaterna finns skyldigheter att tillhandahålla allmännyttiga tjänster med anknytning till en trygg gasförsörjning ska medlemsstaterna offentliggöra dessa senast den 3 januari 2011. Alla eventuella senare uppdateringar eller nya skyldigheter att tillhandahålla allmännyttiga tjänster med anknytning till en trygg gasförsörjning ska också offentliggöras så snart de antagits av medlemsstaterna.

2. Under en kris ska de berörda naturgasföretagen dagligen ställa särskilt följande information till den behöriga myndighetens förfogande:

a) Prognoser för daglig efterfrågan och tillgång på gas under de tre påföljande dagarna.

b) Dagligt gasflöde vid samtliga gränsöverskridande entry- och exitpunkter liksom vid alla ställen där en produktionsanläggning, lagringsanläggning eller LNG-terminal ansluter till nätet i mcm/d.

c) Den period, uttryckt i dagar, för vilken gasförsörjningen till skyddade kunder förväntas kunna tryggas.

3. I händelse av en kris på unionsnivå eller regional nivå har kommissionen rätt att kräva att den behöriga myndigheten utan dröjsmål tillhandahåller åtminstone

a) den information som avses i punkt 2,

b) information om de åtgärder som den behöriga myndigheten har planerat att vidta och som redan har genomförts för att dämpa krisen, och information om deras effektivitet,

c) de krav som ställts på andra behöriga myndigheter att vidta kompletterande åtgärder,

d) information om de åtgärder som genomförts på begäran av andra behöriga myndigheter.

4. De behöriga myndigheterna och kommissionen ska behandla kommersiellt känsliga uppgifter konfidentiellt.

5. Efter en krisituation ska den behöriga myndigheten snarast möjligt och senast sex veckor efter det att krisituationen

har upphört förse kommissionen med en detaljerad utvärdering av krisen och de genomförda åtgärdernas effektivitet, inklusive en bedömning av krisens ekonomiska konsekvenser, konsekvenserna för elsektorn och biståndet till och/eller från unionen och medlemsstaterna. Utvärderingen ska göras tillgänglig för gruppen för samordning av gasförsörjningen och återges i uppdateringarna av de förebyggande åtgärdsplanerna och krisplanerna.

Kommissionen ska analysera de behöriga myndigheternas utvärderingar och ska informera medlemsstaterna, Europaparlamentet och gruppen för samordning av gasförsörjningen om resultaten av sin analys i aggregerad form.

6. För att kommissionen ska kunna bedöma hur trygg försörjningen är på unionsnivå

a) ska medlemsstaterna senast den 3 december 2011 underrätta kommissionen om befintliga mellanstatliga avtal som slutits med tredjeländer och som påverkar utvecklingen av gasinfrastrukturen och gasförsörjningen; medlemsstaterna ska, när de sluter nya mellanstatliga avtal med tredjeländer som har en sådan verkan, informera kommissionen,

b) ska naturgasbolag, vad gäller befintliga avtal samt vad gäller nya avtal eller ändringar av befintliga avtal, senast den 3 december 2011 till de behöriga myndigheterna anmäla följande uppgifter avseende avtal med en giltighet på mer än ett år som ingåtts med leverantörer i tredjeländ:

i) avtalets löptid,

ii) totala avtalade volymer, per år och genomsnittlig volym per månad,

iii) avtalade maximala dagliga volymer i händelse av beredskap eller kris,

iv) avtalade leveransställen.

Den behöriga myndigheten ska anmäla dessa uppgifter i aggregerad form till kommissionen. Om nya avtal ingås eller befintliga kontrakt ändras ska samtliga uppgifter anmälas på nytt i aggregerad form på regelbunden basis. Den behöriga myndigheten och kommissionen ska se till att dessa uppgifter behandlas konfidentiellt.

Artikel 14

Kommissionens övervakning

Kommissionen ska löpande övervaka och rapportera om åtgärder för en trygg gasförsörjning, särskilt genom en årlig utvärdering av de rapporter som avses i artikel 5 i direktiv 2009/73/EG, och informationen om tillämpningen av artiklarna 11 och 52.1 i det direktivet samt, så snart den finns tillgänglig, informationen i riskbedömningen och de förebyggande åtgärdsplaner och krisplaner som ska upprättas i enlighet med denna förordning.

Senast den 3 december 2014 ska kommissionen på grundval av den rapport som avses i artikel 4.6 och efter samråd med gruppen för samordning av gasförsörjningen

- a) dra slutsatser om hur försörjningen kan bli tryggare på unionsnivå, bedöma huruvida det är möjligt att genomföra riskbedömningar och upprätta förebyggande åtgärdsplaner och krisplaner på unionsnivå och till Europaparlamentet och rådet rapportera om genomförandet av denna förordning, inklusive bland annat om utvecklingen i fråga om sammanlänknings av marknaderna, och
- b) rapportera till Europaparlamentet och rådet om den generella överensstämmelsen mellan medlemsstaternas förebyggande åtgärdsplaner och krisplaner samt hur de bidrar till solidaritet och beredskap sett ur ett unionsperspektiv.

Rapporten ska, när det är lämpligt, innehålla rekommendationer om förbättringar av denna förordning.

Artikel 15

Upphävande

Utan att det påverkar medlemsstaternas skyldigheter i fråga om tidsfristerna för införlivande och genomförande av direktiv 2004/67/EG ska det direktivet upphöra att gälla från och med den 2 december 2010, med undantag för artikel 4.1 och 4.2 i det direktivet, som ska gälla till dess att den berörda medlemsstaten har fastställt en definition av skyddade kunder i enlighet

Denna förordning är till alla delar bindande och direkt tillämplig i alla medlemsstater.

Utfärdad i Strasbourg den 20 oktober 2010.

På Europaparlamentets vägnar
J. BUZEK
Ordförande

med artikel 2.1 i denna förordning och identifierat naturgasföretagen i enlighet med artikel 8.1 i denna förordning.

Utan hinder av första stycket i denna artikel ska artikel 4.1 och 4.2 i direktiv 2004/67/EG inte längre gälla efter den 3 juni 2012.

Artikel 16

Undantag

Denna förordning ska inte gälla Malta och Cypern så länge det inte finns någon gasförsörjning på deras respektive territorier. För Malta och Cypern ska de tidsfrister som avses i artiklarna 2.1, 3.2, 4.2, 4.5, 6.1, 6.5, 8.1, 9.1, 13.6 a och 13.6 b gälla enligt följande:

- a) för artiklarna 2.1, 3.2, 9.1, 13.6 a och 13.6 b: 12 månader
- b) för artiklarna 4.2 och 8.1: 18 månader
- c) för artikel 4.5: 24 månader
- d) för artikel 6.5: 36 månader
- e) för artikel 6.1: 48 månader

från och med den första dag det finns gasförsörjning på deras respektive territorier.

Artikel 17

Ikraftträdande

Denna förordning träder i kraft den tjugonde dagen efter det att den har offentliggjorts i *Europeiska unionens officiella tidning*.

Artikel 6.8, artikel 10.4 första meningen och artiklarna 10.7 c och 11.5 c ska tillämpas från och med den 3 mars 2011.

BILAGA I

BERÄKNING AV N-1-FORMELN

1. Definition av N-1-formeln

N-1-formeln anger i vilken utsträckning gasinfrastrukturen har teknisk försörjningskapacitet att tillgodose hela efterfrågan på gas i det beräknade området i händelse av avbrott hos den största enskilda gasinfrastrukturen under en dag med exceptionellt hög efterfrågan på gas, som statistiskt sett inträffar en gång vart tjugonde år.

Gasinfrastruktur innefattar överföringsnätet för gas, inklusive sammanlänknings- och produktions-, LNG- och lagringsanläggningar som är anslutna till det beräknade området.

Den tekniska kapaciteten⁽¹⁾ hos hela den återstående tillgängliga gasinfrastrukturen vid avbrott hos den största enskilda gasinfrastrukturen bör minst motsvara summan av den totala dagliga efterfrågan på gas i det beräknade området under en dag med exceptionellt hög efterfrågan på gas, som statistiskt sett inträffar en gång vart tjugonde år.

Resultaten av N-1-formeln ska, enligt nedanstående beräkningsmetod, motsvara minst 100 %.

2. Beräkningsmetod för N-1-formeln

$$N - 1 [\%] = \frac{EP_m + P_m + S_m + LNG_m - I_m}{D_{max}} \times 100, N - 1 \geq 100 \%$$

3. Definitioner av parametrarna för N-1-formeln:

Med "beräknat område" avses det geografiska område som den behöriga myndigheten har fastställt och för vilket tillämpningen av N-1-formeln beräknas.

Definition för efterfrågesidan

D_{max} – den totala dagliga efterfrågan på gas (i mcm/d) i det beräknade området under en dag med exceptionellt hög efterfrågan på gas, som statistiskt sett inträffar en gång vart tjugonde år.

Definitioner för försörjningssidan

EP_m – entrypunkternas tekniska kapacitet (i mcm/d), förutom vid produktions-, LNG- och lagringsanläggningar som omfattas av P_m , S_m och LNG_m : summan av den tekniska kapaciteten vid alla gränsoverskridande entrypunkter som har kapacitet att leverera gas till det beräknade området.

P_m – högsta möjliga tekniska produktionskapacitet (i mcm/d): summan av den högsta möjliga tekniska dagliga produktionskapacitet hos alla anläggningar för produktion av gas som kan levereras till entrypunkterna i det beräknade området.

S_m – högsta möjliga tekniska lagerförsörjning (i mcm/d): summan av alla lagringsanläggningars högsta möjliga tekniska dagliga kapacitet för uttag som kan levereras till entrypunkterna i det beräknade området, med hänsyn till deras respektive fysiska egenskaper.

LNG_m – högsta möjliga tekniska LNG-anläggningskapacitet (i mcm/d): summan av den högsta möjliga tekniska dagliga utgångskapaciteten vid samtliga LNG-anläggningar i det beräknade området, med beaktande av kritiska aspekter som lossning, stödtjänster, tillfällig lagring, återförgasning av LNG samt teknisk kapacitet för försörjning av systemet.

I_m – den tekniska kapaciteten hos den största enskilda gasinfrastrukturen (i mcm/d) med högst kapacitet att försörja det beräknade området. När flera olika gasinfrastrukturer är anslutna till en gemensam uppströms- eller nedströms-gasinfrastruktur och inte kan drivas separat ska de betraktas som en enda gasinfrastruktur.

⁽¹⁾ Enligt artikel 2.1.18 i förordning (EG) nr 715/2009 avser teknisk kapacitet den största möjliga fasta kapacitet som den systemansvarige för överföringsystemet kan tillhandahålla nätanvändare med beaktande av systemets funktionsduglighet och överföringsnätets tekniska drift.

4. Beräkning av N-1-formeln med hjälp av åtgärder på efterfrågesidan

$$N - 1[\%] = \frac{EP_m + P_m + S_m + LNG_m - I_m}{D_{max} - D_{eff}} \times 100, N - 1 \geq 100 \%$$

Definitioner för efterfrågesidan

D_{eff} – den del (i mcm/d) av D_{max} som vid ett försörjningsavbrott snabbt och i tillräcklig utsträckning kan täckas av marknadsbaserade åtgärder på efterfrågesidan i enlighet med artiklarna 5.1 b och 6.2.

5. Beräkning av N-1-formeln på regional nivå

Det beräknade område som avses i punkt 3 ska i tillämpliga fall utvidgas till lämplig regional nivå efter beslut av de behöriga myndigheterna i de berörda medlemsstaterna. Den största enskilda gasinfrastrukturen av gemensamt intresse ska användas för beräkningen av N-1-formeln på regional nivå. Den största enskilda gasinfrastruktur av gemensamt intresse för en region är den största gasinfrastruktur i regionen som direkt eller indirekt bidrar till gasförsörjningen av medlemsstaterna i regionen och ska anges i den gemensamma förebyggande åtgärdsplanen.

Den regionala N-1-beräkningen kan ersätta den nationella N-1-beräkningen endast om den största gasinfrastrukturen av gemensamt intresse är av stor betydelse för gasförsörjningen i alla berörda medlemsstater enligt den gemensamma riskbedömningen.

—

BILAGA II

MARKNADSBASERADE ÅTGÄRDER FÖR TRYGGAD GASFÖRSÖRJNING

När den behöriga myndigheten utarbetar den förebyggande åtgärdsplanen och krisplanen ska den preliminära och icke uttömmande förteckning över åtgärder som fastställs i denna bilaga beaktas. Den behöriga myndigheten ska ta vederbörlig hänsyn till de föreslagna åtgärdernas miljöpåverkan i samband med upprättandet av den förebyggande åtgärdsplanen och krisplanen och ska i möjligaste mån ge företräde åt de åtgärder som har minst miljöpåverkan, samtidigt som den ska ta hänsyn till försörjningstrygghetsaspekter.

Åtgärder på försörjningssidan:

- Ökad flexibilitet i produktionen
- Ökad flexibilitet vid import
- Åtgärder för att underlätta anslutning av gas från förnybara energikällor till gasnätets infrastruktur
- Kommersiella gaslager – uttagskapacitet och mängd gas i lager
- LNG-anläggningskapacitet och högsta möjliga utmatningskapacitet för försörjning av systemet
- Diversifiering av försörjningskällor och försörjningsvägar för gas
- Omvända flöden
- Samordnad styrning mellan systemansvariga för överföringssystem av gasflödet
- Användning av långa och korta kontrakt
- Investeringar i infrastruktur, inklusive kapacitet för flöden i båda riktningarna
- Avtal för att trygga gasförsörjningen

Åtgärder på efterfrågesidan:

- Användning av kontrakt som går att avbryta
- Möjligheter att övergå till andra bränslen, bland annat användning av alternativa reservbränslen i industrianläggningar och kraftverk
- Frivillig fränkoppling av fast last
- Ökad effektivitet
- Ökad användning av förnybara energikällor

BILAGA III

ICKE MARKNADSBASERADE ÅTGÄRDER FÖR TRYGGAD GASFÖRSÖRJNING

När den förebyggande åtgärdsplanen och krisplanen utarbetas ska den behöriga myndigheten endast vid en kris överväga följande vägledande och icke fullständiga åtgärdsförteckning:

Åtgärder på försörjningssidan:

- Användning av strategisk gaslagring
- Påbjuden användning av lager av alternativa bränslen (t.ex. i linje med rådets direktiv 2009/119/EG av den 14 september 2009 om skyldighet för medlemsstaterna att inneha minimilager av råolja och/eller petroleumprodukter⁽¹⁾)
- Påbjuden användning av el som framställts från andra källor än gas
- Påbjuden produktionsökning av gas
- Påbjudet lageruttag

Åtgärder på efterfrågesidan:

- Olika steg för obligatorisk efterfrågeminskning, inklusive
 - Påbjuden övergång till andra bränslen
 - Påbjuden användning av kontrakt som går att avbryta, om detta inte utnyttjas till fullo inom ramen för marknadsbaserade åtgärder
 - Påbjuden fränkoppling av fast last

⁽¹⁾ EUT L 265, 9.10.2009, s. 9.

BILAGA IV

REGIONALT SAMARBETE

I enlighet med artikel 194 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt och såsom betonas i artikel 6 i direktiv 2009/73/EG och artikel 12 i förordning (EG) nr 715/2009 är regionalt samarbete ett uttryck för solidaritetstanken och ett begrepp som ligger till grund för denna förordning. Regionalt samarbete är särskilt viktigt för upprättandet av riskbedömningen (artikel 9), de förebyggande åtgärdsplanerna och krisplanerna (artiklarna 4, 5 och 10), normerna för infrastruktur och försörjning (artiklarna 6 och 8) och bestämmelserna för krishantering på unionsnivå och regional nivå (artikel 11).

Det regionala samarbetet inom ramen för denna förordning bygger på det befintliga regionala samarbetet mellan naturgasföretag, medlemsstater och nationella tillsynsmyndigheter för att som en av flera målsättningar öka försörjningstryggheten och integreringen av den inre energimarknaden, till exempel de tre regionala gasmarknaderna enligt det regionala gasinitiativet, gasplattformen, högnivågruppen för den baltiska energimarknadens sammanlänkingsplan samt energigemenskapens samordningsgrupp för försörjningstrygghet. De specifika kraven på försörjningstrygghet kommer dock sannolikt att ge upphov till nya samarbetsramar, och befintliga samarbetsområden måste anpassas så att de garanterar bästa möjliga effektivitet.

Mot bakgrund av de alltmot sammanlänkade och ömsesidigt beroende marknaderna och fullbordandet av den inre marknaden för gas kan samarbete mellan följande medlemsstater – som ett exempel bland många andra – inklusive mellan delar av medlemsstater som gränsar till varandra, öka den enskilda och gemensamma försörjningstryggheten i fråga om gas:

- Polen och de tre baltiska staterna (Estland, Lettland och Litauen)
- Iberiska halvön (Spanien och Portugal) och Frankrike
- Irland och Förenade kungariket
- Bulgarien, Grekland och Rumänien
- Danmark och Sverige
- Slovenien, Italien, Österrike, Ungern och Rumänien
- Polen och Tyskland
- Frankrike, Tyskland, Belgien, Nederländerna och Luxemburg
- Tyskland, Tjeckien och Slovakien
- Övriga.

När det är nödvändigt och lämpligt kan regionalt samarbete mellan medlemsstater utvidgas för att stärka samarbetet med angränsande medlemsstater, inte minst i fallet med "gasöar", särskilt för att öka sammanlänkningarna. Medlemsstaterna kan också ingå i olika samarbetsgrupper.

Sammanfattning av utredningsbetänkandet Framtida regelverk och ansvarsförhållanden på naturgasmarknaden i Sverige (SOU 2011:46)

Regeringen beslutade den 3 juni 2010 att utse en särskild utredare med uppgift att hantera frågorna gällande systemansvar, marknadsmodell och Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 994/2010 av den 20 oktober 2010 om åtgärder för att trygga naturgasförsörjningen och om upphävande av rådets direktiv 2004/67/EG (gasförsörjningsförordningen). Uppdraget för Utredningen om framtida hantering av systemansvaret för gas m.m. (N 2010:05) preciseras i kommittédirektiv 2010:60 och innebär i korthet att:

- Lämna förslag till hur en överföring av dagens systemansvarsverksamhet vid Svenska kraftnät till en ny aktör bör genomföras.
- Utreda om den svenska marknadsmodellen för gas behöver anpassas för att uppfylla EU:s formella krav, och om utredaren så finner lämpligt lämna ett förslag till anpassning av det svenska regelverket.
- I förekommande fall föreslå anpassningar i lagstiftning och regelverk för att Sverige ska kunna uppfylla kraven enligt gasförsörjningsförordningen.

Utredningen om framtida hantering av systemansvaret för gas m.m. har antagit förkortningen FRANS och lämnar i detta betänkande förslag rörande systemansvar, marknadsmodell och gasförsörjningstrygghet i enlighet med utredningsuppdraget.

Systemansvaret för gas

Utredningen föreslår att den del av dagens systemansvarsverksamhet för gas hos Svenska kraftnät som avser den kortsiktiga balanseringen av det svenska naturgassystemet (systembalansansvaret) överförs till Swedegas AB. Överföringen bör ske efter det att Swedegas AB har certifierats som transmissionsnätsoperatör (TSO). Nuvarande myndighetsuppgifter inom ramen för Svenska kraftnäts systemansvarsverksamhet för gas föreslås överföras till Energimarknadsinspektionen. Genom att formellt skilja på rollen som transmissionsnätsoperatör och rollen som systembalansansvarig möjliggör utredningens förslag ett flexibelt regelverk som tillåter förekomst av fler än en transmissionsnätsoperatör på den svenska gasmarknaden. Med utredningens förslag kommer Swedegas AB således att bli såväl transmissionsnätsoperatör som systembalansansvarig, samtidigt som ytterligare transmissionsnätsoperatörer kan etablera sig vid sidan av Swedegas AB. Utredningen utgår vidare från att Energimarknadsinspektionen i samband med kommande certifieringsförfarande av transmissionsnätsoperatörer fastställer avgränsningen mellan transmission och distribution på den svenska gasmarknaden. Avgränsningen

är direkt avhängig tolkningen av regeringens föreslagna definition av begreppet transmissionsnätsoperatör (prop. 2010/11:70). Avgränsningen kan få stor inverkan på marknadens aktörer.

Prop. 2011/12:68
Bilaga 2

I fråga om systemansvaret för gas finns det ett antal förutsättningar och förhållanden som haft speciell inverkan på utredningsarbetet och dess resultat. Överföringen av dagens systemansvarsverksamhet för gas hos Svenska kraftnät till en ny aktör ska enligt kommittédirektivet ske inom ramen för en s.k. TSO-lösning, samtidigt som förvaltningen av transmissionssystemet även fortsättningsvis ska ske i icke-statlig regi.

Vidare hanterar Svenska kraftnät i dag den kortsiktiga balanseringen av det svenska gassystemet i sin helhet, i egenskap av systemansvarig myndighet. En överföring av dagens systemansvarsverksamhet för gas hos Svenska kraftnät till en privat aktör kräver således speciell eftertanke vad gäller den framtida hanteringen av Svenska kraftnäts nuvarande myndighetsuppgifter.

I regeringens proposition 2010/11:70 Tredje inre marknads paketet för el och naturgas föreslås att en transmissionsnätsoperatör ska avse den som bedriver överföring av naturgas i en högtrycksledning eller nät som i huvudsak består av högtrycksledningar med undantag för högtrycksledning som huvudsakligen används i samband med lokal distribution av naturgas.

I dag ägs det svenska transmissionsnätet av Swedegas AB och E.ON Gas Sverige AB i olika delar. Ett förslag som till stor del bygger på ändrade ägarförhållanden i transmissionssystemet torde inte vara särskilt konstruktivt så länge det inte finns några incitament för ändrade ägarförhållanden hos berörda aktörer. Utredningen har därför utformat sina förslag på ett sätt som gör dem tillämpbara i ett flera olika scenarier.

Utredningen föreslår att dagens systemansvarsverksamhet för gas hos Svenska kraftnät överförs till Swedegas AB. Vid sidan av Svenska kraftnät bedömer utredningen att Swedegas AB är den enda aktör på den svenska gasmarknaden som i dag väntas uppfylla Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/73/EG av den 13 juli 2009 om gemensamma regler för den inre marknaden för naturgas och om upphävande av direktiv 2003/55/EG (gasmarknadsdirektivets) krav på ägarmässig åtskillnad.

I syfte att undvika eventuella problem till följd av att den privata aktören Swedegas AB övertar uppgifter som tidigare utförts av en myndighet, har utredningen valt att göra en uppdelning av den systemansvariga myndighetens nuvarande uppgifter. Utredningen föreslår att de uppgifter hos den systemansvariga myndigheten som tillsammans utgör den löpande och kortsiktiga balanseringen av naturgassystemet överförs till Swedegas AB i egenskap av systembalansansvarig. Nuvarande myndighetsuppgifter hos Svenska kraftnät föreslås emellertid överföras till Energimarknadsinspektionen.

Förslaget innebär flera fördelar. Genom att ersätta den systemansvariga myndigheten med en systembalansansvarig aktör, kan systembalansansvaret i praktiken utövas av vilken aktör som helst så länge regeringen anser att aktören ifråga är lämplig. Regelverket blir på detta sätt mer flexibelt än vad som är fallet i dagsläget samtidigt som åtskillnaden mellan myndighetsuppgifter och löpande systembalansansvar bidrar till en tydlig roll- och ansvarsfördelning på marknaden.

Utredningens förslag bygger vidare på att rollen som systembalansansvarig formellt skiljs från rollen som TSO. Detta skapar ytterligare flexibilitet genom att det ger möjlighet för fler TSO:er att etablera sig på en och samma marknad. En TSO behöver således inte nödvändigtvis vara systembalansansvarig eftersom det endast kan finnas en aktör som ansvarar för systembalansen i det svenska gassystemet som helhet.

Med utredningens förslag till hantering av systemansvaret för gas erhålls härigenom ett regelverk som kan tillämpas vid flera olika scenarier. Det faktum att transmissionssystemet i dag ägs av två aktörer utgör därmed inte något hinder för tillämpningen av utredningens förslag. Nuvarande ägarförhållanden i det svenska transmissionsnätet för gas kan däremot leda till problem vid kommande certifiering av transmissionsnätoperatörer i Sverige. Detta i fall någon ägare av transmissionsnät inte visar sig kunna uppfylla kraven för att bli certifierad.

Utredningen föreslår därför att Energimarknadsinspektionen i samband med kommande certifiering av transmissionsnätoperatörer fastställer avgränsningen mellan transmission och distribution på den svenska gasmarknaden. Avgränsningen är direkt avhängig tolkningen av regeringens föreslagna definition av begreppet transmissionsnätoperatör, enligt proposition 2010/11:70. Avgränsningen kan få stor inverkan på marknadens aktörer.

I syfte att skapa en referens till hur gränsdragning mellan transmission och distribution sker på andra håll, har konsultföretaget COWI AB på uppdrag av utredningen kartlagt och jämfört gränsdragning mellan transmission och distribution i fem av EU:s medlemsstater. Resultatet visar att det inte tycks finnas någon fullständigt gemensam praxis inom EU. Mätning och/eller tryckreglering tycks emellertid återfinnas i gränsen mellan transmissionsnät och distributionsnät i fyra av de fem jämförda medlemsstaterna.

Då gränsdragningen mellan transmission och distribution kan få inverkan på tariffnivåerna i det svenska naturgassystemet har utredningen även anlitat konsultföretaget Pöyry Management Consulting AB i syfte att utreda konsekvenserna av en sammanslagning av dagens två tariffer i det svenska transmissionssystemet till en. Resultatet visar att en sammanslagning av transmissionstarifferna kan, men inte nödvändigtvis behöver, leda till höjda tariffnivåer i det svenska naturgassystemets norra del och till sänkt tariffnivå i den södra delen. Med år 2009 som utgångspunkt för en sammanslagning av de nuvarande bägge transmissionstarifferna kan enligt konsultrapporten, allt annat oförändrat, den sammanlagda överföringskostnaden för det norra kundkollektivet komma att öka med knappt 64 miljoner kronor, vilket motsvarar en ökning av tariffen med cirka 65 procent. Omfördelningen kan samtidigt komma att innebära att den sammanlagda överföringskostnaden för slutförbrukarna i det södra kundkollektivet sänks med knappt 64 miljoner kronor, vilket motsvarar en sänkning om cirka 21 procent. Skillnaden i procentandelar beror på att det södra kundkollektivet står för en större andel av naturgasförbrukningen än det norra kundkollektivet. Konsultrapporten visar även att det finns olika vägar att möjliggöra en förändring av ägandet i transmissionssystemet utan att erhålla den omfördelning av kostnaderna som beskrivits ovan.

Det är möjligt att tillämpa utredningens föreslagna regelverk oberoende av hur ägandet av transmissionssystemet kommer att se ut i framtiden. En TSO kan t.ex. komma att äga hela det svenska transmissionsnätet för gas och samtidigt vara systembalansansvarig. Detta scenario skulle kunna bli en realitet om Swedegas AB förvärvar de delar av transmissionssystemet som i dag ägs av E.ON Gas Sverige AB. Det kan också bli en realitet om föreslagen definition av transmissionsnätoperatör tolkas som att E.ON Gas Sverige AB:s delar av transmissionsnätet i själva verket är att betrakta som distributionsnät. Swedegas AB blir då ensam ägare till återstoden av det svenska transmissionssystemet.

Det föreslagna regelverket tillåter vidare ett scenario där en TSO och tillika systembalansansvarig äger en del av det svenska transmissionssystemet, medan en eller fler TSO:er äger övriga delar av transmissionssystemet. Detta scenario kan bli en realitet i det fall E.ON Gas Sverige AB avyttrar sina nuvarande delar av transmissionsnätet till någon annan aktör än Swedegas AB.

Slutligen tillåter det föreslagna regelverket ett scenario där dagens ordning kan bibehållas. Svenska kraftnät kan då även fortsättningsvis hantera den kortsiktiga balansen, men i egenskap av systembalansansvarig istället för systemansvarig myndighet. Det sista alternativet är dock inte något som utredningen förespråkar, utan är snarare att betrakta som en konsekvens av det föreslagna regelverkets flexibilitet.

Trots att utredningens förslag således gör det möjligt att hantera systembalansansvaret under varierande förutsättningar är det viktigt för marknadens fortsatta funktion att snabbt få klarhet i vilka aktörer som uppfyller kraven för att bli certifierade som TSO liksom konsekvenserna av att äga transmissionsnät för gas utan att uppfylla de krav som ställs på en TSO.

Den svenska marknadsmodellen för gas

Utredningen bedömer att den svenska marknadsmodellen för gas i dag kan anses uppfylla de formella kraven enligt EU:s rättsakter, varför någon förändring av nuvarande marknadsmodell inte bedöms vara nödvändig. Vid jämförelser med andra medlemsstater inom EU visar sig den svenska marknadsmodellen för gas uppvisa tydliga likheter. I syfte att tillgodose ett eventuellt framtida behov av anpassning av den svenska marknadsmodellen för gas, har utredningen utformat en lösning som kan tillämpas med små förändringar av det svenska regelverket. Ett framtida behov av anpassning är en tänkbar konsekvens av det nu pågående harmoniseringsarbetet kring nätföreskrifter inom EU, vars effekter ännu inte är kända. Behovet torde därför kunna uppstå vid t.ex. investeringar i nya gränsöverskridande tillförselledningar till den svenska gasmarknaden.

De kriterier som ligger till grund för hur en marknadsmodell ska utformas är relativt vagt formulerade i EU:s rättsakter. Den svenska regleringen med direkt koppling till marknadsmodellen är dessutom begränsad till 6 kap. 3 § naturgaslagen (2005:403). Den knapphändiga informationen om vad som faktiskt kan anses vara utmärkande för en lämpligt

utformad marknadsmodell skulle kunna tolkas som ett stort mått av frihet. Samtidigt ställer EU:s rättsakter ett antal krav på bl.a. tillhandahållande av tjänster, produkter och publicering av information, som indirekt ger vägledning om hur en typisk marknadsmodell inom EU är tänkt att vara utformad.

I syfte att skapa en bild av hur den svenska marknadsmodellen för gas i dag förhåller sig till marknadsmodeller inom andra medlemsstater inom EU, har utredningen låtit konsultföretaget COWI AB kartlägga och jämföra ett antal signifikanta parametrar hos olika marknadsmodeller. Studien omfattar kartläggning och jämförelser av kapacitetstilldelning, aktörsroller, balansering och avtalsförhållanden i de marknadsmodeller som tillämpas i Sverige, Danmark, Tyskland och Österrike. Resultatet ger vid handen att den svenska marknadsmodellen uppvisar tydliga likheter med övriga jämförda marknadsmodeller.

I samband med kontakter mellan utredningen och kommissionen under vintern 2011 fick utredningen vidare bekräftat att den svenska marknadsmodellen för gas i dagsläget anses uppfylla gällande regelverk inom EU. Oberoende av detta är det förvisso möjligt att justera den svenska marknadsmodellen. Genom att införa tvingande krav på att gashandelsföretag ska boka inmatningskapacitet i gränspunkten till det svenska transmissionssystemet, skulle de få återstående olikheterna försvinna. Samtidigt skulle detta resultera i införandet av ytterligare ett moment för den gränsöverskridande handeln med gas, nämligen handel med kapacitet i inmatningspunkten till det svenska transmissionssystemet. Från kommissionens sida framfördes därför att en justering enligt ovan bedöms vara onödig och inte tillföra något ytterligare värde till den svenska marknadsmodellen. Även om den erhållna informationen inte utgör någon garanti för att det inte kan bli aktuellt med framtida ändringar av marknadsmodellen, är utredningens samlade bedömning att den svenska marknadsmodellen för närvarande kan anses uppfylla de formella kraven enligt EU:s rättsakter. Det finns ur denna aspekt därför inte något skäl att justera den nuvarande marknadsmodellen för gas.

I det fall Sverige skulle få anledning att justera marknadsmodellen för gas i framtiden, har utredningen tagit fram ett förslag till möjlig justering som i korthet bygger på att gränssnittet mellan den svenska marknadsmodellen och utlandet harmoniseras genom en adapter, dvs. genom tvingande kapacitetsbokningar för gashandelsföretag i gränspunkten till det svenska transmissionssystemet. Genom adaptern kan det nuvarande gränssnittet mellan marknadsmodellerna förflyttas från gränspunkten i Dragör till landföringen i Klagshamn på svenskt fastland. Lösningen skulle således göra det möjligt för Sverige att tillhandahålla de standardiserade produkter och tjänster samt offentliggöra den information som formellt kan komma att krävas för gränsöverskridande infrastruktur enligt EU:s rättsakter.

Denna s.k. ”adapterlösning” skulle samtidigt innebära en anpassning av det svenska regelverket inför eventuellt framtida tillförselledningar för gas till den svenska marknaden. Med detta avses att en aktör med planer på att bygga en ny tillförselledning till Sverige skulle ha möjlighet att säkra investeringen genom att kapacitet tilldelas genom ett s.k. open season-förfarande. Denna typ av förfarande kräver att gashandelsföretag kan boka kapacitet i transmissionsnätet, vilket inte är fallet i Sverige i

dag. Genom att utforma ett regelverk som tillåter att den svenska gasmarknaden sammanlänkas med utlandet genom fler adapters i likhet med den tänkbara vid Dragör, torde även frågan om framtida transit kunna hanteras relativt enkelt med införande av lämpliga entry/exitavgifter till och från det svenska transmissionssystemet.

Genom adapterlösningen finns härmed ett användbart verktyg som kan tillämpas om eller när det skulle uppstå behov. Då omfattningen av de författningsförslag som krävs för en justering enligt adapterlösningen är relativt blygsam, är merparten av det arbete som krävs inför en framtida förändring redan utfört.

Trygg naturgasförsörjning

Utredningen har gjort en genomgång av det svenska regelverket med bäring på försörjningstryggheten för gas och föreslår de förändringar som krävs för att säkerställa den svenska tillämpningen av gasförsörjningsförordningen. Gasförsörjningsförordningen är direkt gällande och tillämplig i samtliga medlemsstater inom EU vilket bl.a. bidrar till att naturgaslagens (2005:403) 8 a kap. "Trygg naturgasförsörjning" föreslås tas bort och ersättas av en ny lag om försörjningstrygghet för gas. Utredningen föreslår att Statens energimyndighet utses till behörig myndighet enligt gasförsörjningsförordningen. Myndigheten får härigenom även fortsättningsvis det övergripande ansvaret för den svenska försörjningstryggheten för gas. Utredningen har särskilt beaktat de nya förutsättningar som följer av att överföra dagens systemansvarverksamhet för gas till Swedegas AB. Svenska kraftnäts myndighetsuppgifter med koppling till gasförsörjningstryggheten, som i dag följer av uppdraget som systemansvarig myndighet, föreslås överföras till den behöriga myndigheten som genom delegering kan överlämna uppgifter till exempelvis den föreslagna systembalansansvarige aktören Swedegas AB. Vidare föreslår utredningen att Sverige bör hålla fast vid nuvarande tillämpning av begreppet skyddade kunder, dvs. endast låta begreppet omfatta konsumenter. Mot bakgrund av gasförsörjningsförordningens kraftigt skärpta försörjningsnorm finns det inte utrymme att låta begreppet skyddade kunder omfatta fler kundgrupper än konsumenter. Ett fortsatt väl fungerande och än mer utvecklat samarbete med Danmark bedöms vara nödvändigt för att kunna säkerställa den svenska försörjningstryggheten för gas.

Gasförsörjningsförordningen trädde i kraft den 2 december 2010 och ersatte då Rådets direktiv 2004/67/EG av den 26 april 2004 om åtgärder för att säkerställa en tryggad naturgasförsörjning (gasförsörjningsdirektivet). Förordningen är direkt gällande och tillämplig i alla medlemsstater och innehåller detaljerade bestämmelser om vilka krav medlemsstaterna ska se till att uppfylla för att gasförsörjningen ska kunna upprätthållas även vid krissituationer.

Varje medlemsstat ska senast den 3 december 2011 utse en behörig myndighet som ska ansvara för att genomföra de åtgärder som gasförsörjningsförordningen innehåller. Alla medlemsstaters behöriga myndigheter ska samarbeta för att undvika avbrott i gasförsörjningen. I Sverige

föreslås Statens energimyndighet bli behörig myndighet. Myndighetens ansvar och arbetsuppgifter utökas därmed jämfört med i dag.

Ett problem vid säkerställandet av gasförsörjningstryggheten är att den behöriga myndigheten inte har tillgång till någon driftcentral för naturgassystemet och därför inte kan övervaka gasförsörjningen. Mot bakgrund av detta är det nödvändigt att Statens energimyndighet kan delegera operativa uppgifter till den systembalansansvarige.

Enligt gasförsörjningsförordningen har kommissionen i händelse av kris rätt att kräva vissa uppgifter direkt av den behöriga myndigheten. Vissa uppgifter bör således inte delegeras till någon annan. Det är därför sannolikt nödvändigt att Statens energimyndighet måste upprätta viss jourberedskap för att kunna sköta kommunikationen med kommissionen utanför ordinarie arbetstid när så krävs. Försörjningstrygghetsavgiften som i dag delas av Statens energimyndighet och Svenska kraftnät föreslås oavkortat finansiera Statens energimyndighets fortsatta arbete med försörjningstryggheten för gas. Försörjningstrygghetsavgiftens storlek är en fråga att hanteras av regeringen och Statens energimyndighet.

Den behöriga myndigheten ska tillsammans med aktörer på naturgasmarknaden upprätta förebyggande åtgärdsplaner och krisplaner så att alla berörda aktörer vet vad som ska ske vid försörjningsproblem. De uppgifter som delegeras ska framgå av planerna som ska upprättas. Den behöriga myndigheten får också upprätta gemensamma förebyggande åtgärdsplaner och gemensamma krisplaner med till exempel Danmarks behöriga myndighet. Detta vore för svensk del fördelaktigt eftersom tillförseln av gas till den svenska gasmarknaden sker från Danmark. Planerna ska så långt som möjligt bygga på marknadsåtgärder. Icke marknadsbaserade åtgärder får bara vidtas om kris är utlyst.

Gasförsörjningsförordningen inför en norm, N-1, för infrastruktur som stadgar att kapaciteten hos den infrastruktur som återstår efter ett avbrott hos den enskilt största infrastrukturen ska vara tillräcklig för att gasen, trots avbrottet, ska räcka även en dag med exceptionellt hög efterfrågan på gas. Sverige är beviljad undantag från denna bestämmelse eftersom det endast finns en tillförselledning för gas till Sverige. Sverige ska dock fortfarande sträva efter att uppfylla kravet. Undantaget gäller så länge Sverige inte har någon gastransit till andra medlemsländer och så länge den årliga bruttogaskonsumtionen understiger 2 Mtoe samt så länge mindre än 5 procent av Sveriges totala primära energikonsumtion kommer från gas. Den behöriga myndigheten bör kontinuerligt bevaka förutsättningarna för undantaget och rapportera till kommissionen.

Vidare ska kapacitet för flöden i båda riktningar möjliggöras i gränspunkter mellan gränsöverskridande naturgasledningar för att gas ska kunna transporteras åt fler håll om det visar sig behövas. Det är möjligt att begära undantag från skyldigheten att möjliggöra kapacitet för flöden i båda riktningarna och ägaren av den svenska stamledningen, Swedegas AB, kan således ansöka om undantag hos den behöriga myndigheten. Kommissionen kan begära att en behörig myndighet ändrar sitt beslut att bevilja undantag.

Den största förändringen med gasförsörjningsförordningen är dock att kraven på försörjning, den s.k. försörjningsnormen, skärps markant. Försörjningen av skyddade kunder ska säkerställas även vid extrema temperaturer under en 7-dagarsperiod liksom under en 30-dagarsperiod

med exceptionellt hög efterfrågan på gas samt under minst 30 dagars avbrott i leveranser genom den svenska tillförselledningen under genomsnittliga vinterförhållanden. Jämfört med det tidigare gasförsörjningsdirektivet har försörjningsnormen således utökats från 24 timmar till 30 dygn vilket är en utmaning för Sverige. För att ha en chans att klara detta kan Sverige inte utöka begreppet skyddade kunder till att omfatta något annat än enbart konsumenter.

I fråga om konsumenter har utredningen uppmärksammat ett problem. Det finns starka skäl som talar för att även bostadsrättsinnehavare som inte är spiskunder bör omfattas av begreppet skyddade kunder. I fråga om den fysiska överföringen av gas är det emellertid inte möjligt att skilja mellan bostadsrättsföreningar och fastighetsbolags hyresfastigheter. Vid en krissituation med behov av en snabb reducering av den samlade gasförbrukningen kan därför bostadsrättsföreningar komma att hanteras i likhet med fastighetsbolag. Problemet lösning utgörs dock inte av ytterligare åtgärder på efterfrågesidan. Sannolikt kan problemet endast lösas genom åtgärder för att förbättra tillgången på gas vid en krissituation, t.ex. genom ökad inhemsk biogasproduktion, LNG-anläggningar eller en ny tillförselledning.

Gasförsörjningsförordningen innehåller också bestämmelser om hur informationsutbyte vid en kris ska gå till och innehållet i de olika planerna som den behöriga myndigheten ska ta fram.

EU:s medlemsstater ska eftersträva en samordning av gasförsörjningen inom unionen. Samordningen underlättas av Gas Coordination Group i vilken samtliga behöriga myndigheter ingår tillsammans med byrån för samarbete mellan energitillsynsmyndigheter (ACER) och det europeiska nätverket av systemansvariga för gas (ENTSOG).

Den behöriga myndigheten förslås få rätt att utfärda förelägganden, som kan förenas med vite, i syfte att säkerställa tillämpningen av gasförsörjningsförordningen i Sverige.

Förslag till lag om trygg naturgasförsörjning

Härigenom föreskrivs följande.

Lagens tillämpningsområde

1 § I denna lag finns bestämmelser om trygg naturgasförsörjning. Bestämmelser om trygg naturgasförsörjning finns också i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 994/2010 av den 10 oktober 2010 om åtgärder för att trygga naturgasförsörjningen och om upphävande av rådets direktiv 2004/67/EG¹.

Definitioner

2 § Termer och uttryck som används i denna lag har samma betydelse som i naturgaslagen (2005:403).

Behörig myndighet

3 § Regeringen meddelar föreskrifter om vilken myndighet som ska vara behörig myndighet enligt förordning (EU) nr 994/2010.

Företagsplaner

4 § Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, den behöriga myndigheten får meddela föreskrifter om skyldighet för företag att upprätta en förebyggande åtgärdsplan och en krisplan för företagets verksamhet (företagsplaner).

Överlämnande av uppgift enligt förordning (EU) nr 994/2010

5 § Den behöriga myndigheten får överlämna åt den systembalansansvarige att utlysa krisnivåer enligt artikel 10.3 i förordning (EU) nr 994/2010. När den systembalansansvarige utlyser någon av de krisnivåer som anges i nämnda punkt, ska den omedelbart informera den behöriga myndigheten om detta och förse myndigheten med all nödvändig information.

Tillsyn

6 § Den behöriga myndigheten utövar tillsyn över efterlevnaden av

1. denna lag och föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen, och
2. förordning (EU) nr 994/2010 och de planer som upprättas enligt förordningen.

¹ EUT L 295, 12.11.2010, s. 1 (Celex 32010R0994).

7 § Den behöriga myndigheten har rätt att på begäran få de upplysningar och ta del av de handlingar som behövs för tillsynen.

Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, den behöriga myndigheten, får meddela föreskrifter om insamling av de uppgifter som behövs för att den behöriga myndigheten ska kunna fullgöra sina uppgifter enligt denna lag och förordning (EU) nr 994/2010.

8 § Den behöriga myndigheten får meddela de förelägganden som behövs för att säkerställa efterlevnaden av de föreskrifter och planer som omfattas av tillsynen. Ett föreläggande får förenas med vite.

Ett föreläggande gäller omedelbart, om inte annat beslutas.

Avgifter

9 § Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, den behöriga myndigheten får meddela föreskrifter om avgifter för att finansiera de uppgifter som den behöriga myndigheten har enligt denna lag och föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen samt enligt förordning (EU) nr 994/2010.

Överklagande

10 § Ett beslut av den behöriga myndigheten om förelägganden enligt 8 § får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol. Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätt.

Denna lag träder i kraft den xx 2012.

Häri genom föreskrivs i fråga om naturgaslagen (2005:403)¹
*dels att 7 kap. 2 §, 8 a kap. och 10 kap. 5 a § ska upphöra att gälla,
dels att 7 kap. 1, 3–7, 9–12 §§, 10 kap. 1 och 4 §§, 11 kap. 4 § ska ha
följande lydelse, och
dels att rubriken närmast före 7 kap. ska ha följande lydelse,*

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

Övergripande systemansvar

Systembalansansvar

7 kap.

1 §

Regeringen *skall* utse en myndighet som har det övergripande ansvaret för att balansen kortsiktigt upprätthålls mellan inmatning och uttag av naturgas i det nationella naturgassystemet (systemansvarig myndighet).

Regeringen *ska* utse en *juridisk person eller myndighet att ha* det övergripande ansvaret för att balansen kortsiktigt upprätthålls mellan inmatning och uttag av naturgas i det nationella naturgassystemet (systembalansansvarig).

Regeringen får meddela föreskrifter om den systembalansansvariges uppgifter.

3 §

Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, den systemansvariga myndigheten får meddela föreskrifter om skyldighet för dem som ingått ett balansavtal enligt 4 § första stycket att till den systemansvariga myndigheten lämna de uppgifter om inmatning och uttag av naturgas som behövs för utövandet av systemansvaret.

Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, den systemansvariga myndigheten får meddela föreskrifter om skyldighet för dem som bedriver överföring av naturgas att till den systemansvariga myndigheten lämna

Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, tillsynsmyndigheten får meddela föreskrifter om skyldighet för dem som bedriver överföring av naturgas att till den systembalansansvarige lämna de uppgifter som

¹ Senaste lydelse för

7 kap. 2 § SFS 2006:646, och
8 a kap. 1–2 §§ SFS 2006:646,
8 a kap. 3 § SFS 2008:901,
8 a kap. 4–8 §§ SFS 2006:646,
10 kap. 5 a § SFS 2006:646.

de uppgifter som behövs för utövandet av *systemansvaret*.

behövs för utövandet av *systembalansansvaret*.

Prop. 2011/12:68
Bilaga 3

4 §²

En leverantör av naturgas får bara leverera naturgas i uttagspunkter för vilka leverantören eller någon annan, gentemot den *systemansvariga myndigheten*, har åtagit sig det ekonomiska ansvaret för att det nationella naturgassystemet tillförs lika mycket naturgas som tas ut i uttagspunkten (balansansvar). Ett sådant åtagande ska göras genom ett avtal med den *systemansvariga myndigheten* (balansavtal).

En leverantör av naturgas får bara leverera naturgas i uttagspunkter för vilka leverantören eller någon annan, gentemot den *systembalansansvarige*, har åtagit sig det ekonomiska ansvaret för att det nationella naturgassystemet tillförs lika mycket naturgas som tas ut i uttagspunkten (balansansvar). Ett sådant åtagande ska göras genom ett avtal med den *systembalansansvarige* (balansavtal).

Första stycket tillämpas inte under den tidsfrist som anges i 7 a § första stycket.

Med uttagspunkt avses därvid den punkt där en gasförbrukare, enligt avtal med innehavaren av naturgasledning, tar ut naturgas för förbrukning.

5 §

Villkoren i balansavtalen *skall* vara objektiva och icke-diskriminerande.

Den *systemansvariga myndigheten* får inte ingå balansavtal förrän *de metoder som har använts för att utforma avtalen* har godkänts av tillsynsmyndigheten. Godkännande *skall* lämnas, om *metoderna kan antas leda till att avtalen* uppfyller kraven enligt första stycket.

Villkoren i balansavtalen *ska* vara objektiva och icke-diskriminerande.

Den *systembalansansvarige* får inte ingå balansavtal förrän *avtalsvillkoren* har godkänts av tillsynsmyndigheten. Godkännande *ska* lämnas om *villkoren* uppfyller kraven enligt första stycket.

Ett beslut enligt andra stycket gäller omedelbart.

Tillsynsmyndigheten ska delge beslutet enligt 49 § första stycket 1 och andra stycket delgivningslagen (2010:1932).

6 §

Den *systemansvariga myndigheten* *skall* offentliggöra de villkor som tillämpas i balansavtalen samt på begäran utan dröjsmål lämna skriftlig uppgift om dessa villkor.

Den *systembalansansvarige* *ska* offentliggöra de villkor som tillämpas i balansavtalen samt på begäran utan dröjsmål lämna skriftlig uppgift om dessa villkor.

² Senaste lydelse 2009:581.

Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, tillsynsmyndigheten får meddela närmare föreskrifter om offentliggörande av villkor enligt första stycket.

Prop. 2011/12:68
Bilaga 3

7 §³

När den *systemansvariga myndigheten* får kännedom om att ett avtal med *myndigheten* om balansansvar enligt 4 § första stycket ska upphöra att gälla, ska *myndigheten* utan dröjsmål underrätta de innehavare av naturgasledning på vars ledningsnät de uttagspunkter är belägna där balansansvaret sålunda kommer att upphöra att gälla. Ledningsinnehavarna ska utan dröjsmål underrätta berörda leverantörer av naturgas.

När någon, som i ett avtal med en leverantör av naturgas har åtagit sig balansansvaret i de uttagspunkter där leverantören levererar naturgas, får kännedom om att detta avtal ska upphöra att gälla, ska den balansansvarige utan dröjsmål underrätta den *systemansvariga myndigheten* och de innehavare av naturgasledning på vars ledningsnät de uttagspunkter är belägna där balansansvaret sålunda kommer att upphöra att gälla. Innehavarna av naturgasledning ska utan dröjsmål underrätta leverantören av naturgas.

Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, tillsynsmyndigheten meddelar närmare föreskrifter om underrättelseskyldigheten enligt första och andra styckena.

9 §⁴

Den som övertar balansansvaret i en naturgasförbrukares uttagspunkt efter en anmälan enligt 8 § första stycket får göra det från och med den dag då naturgasleverantören övertar leveranserna.

I andra fall får balansansvaret bara övertas från och med den första dagen i en kalendermånad. Den leverantör som enligt 7 d § är leveransskyldig i uttagspunkten ska enligt de närmare föreskrifter som regeringen

³ Senaste lydelse 2009:581.

⁴ I föreslagen lydelse i prop. 2010/11:70 Tredje inremarknadspaketet för el och naturgas.

eller, efter regeringens bemyndigande, tillsynsmyndigheten meddelar underrätta innehavaren av naturgasledning om övertagandet senast en månad innan det ska ske.

Den *systemansvariga myndigheten* får, om det finns särskilda skäl, i det enskilda fallet medge att balansansvaret i en uttagspunkt ska börja gälla tidigare än vad som följer av andra stycket.

En innehavare av naturgasledning som tar emot en anmälan enligt andra stycket ska sända underrättelser i anledning därav enligt de närmare föreskrifter som meddelas av regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, tillsynsmyndigheten.

Den *systembalansansvarige* får, om det finns särskilda skäl, i det enskilda fallet medge att balansansvaret i en uttagspunkt ska börja gälla tidigare än vad som följer av andra stycket.

10 §⁵

Den som bedriver överföring av naturgas ska enligt de närmare föreskrifter som meddelas av regeringen eller av den myndighet som regeringen bestämmer hålla den *systemansvariga myndigheten* underrättad om byte av balansansvarig enligt 7 b § första och tredje styckena, 7 c § första stycket och 9 §. Den som bedriver överföring av naturgas ska dessutom hålla den *systemansvariga myndigheten* underrättad om vem som har åtagit sig balansansvaret för dennes egna inköp.

Den som bedriver överföring av naturgas ska enligt de närmare föreskrifter som meddelas av regeringen eller av den myndighet som regeringen bestämmer hålla den *systembalansansvarige* underrättad om byte av balansansvarig enligt 7 b § första och tredje styckena, 7 c § första stycket och 9 §. Den som bedriver överföring av naturgas ska dessutom hålla den *systembalansansvarige* underrättad om vem som har åtagit sig balansansvaret för dennes egna inköp.

11 §

Den *systemansvariga myndigheten* skall svara för avräkningen mellan de balansansvariga enligt de föreskrifter som regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, *myndigheten* meddelar.

Den *systembalansansvarige* ska svara för avräkningen mellan de balansansvariga enligt de föreskrifter som regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, *tillsynsmyndigheten* meddelar.

12 §⁶

En leverantör av naturgas som har levererat gas till en uttagspunkt där det saknas någon som är balansansvarig ska vid den *systemansvariga myndighetens* avräkning anses som balansansvarig i uttagspunkten. Ersättning ska

En leverantör av naturgas som har levererat gas till en uttagspunkt där det saknas någon som är balansansvarig ska vid den *systembalansansvariges* avräkning anses som balansansvarig i uttagspunkten. Ersättning ska betalas

⁵ Senaste lydelse 2009:581.

⁶ Senaste lydelse 2009:581.

betalas enligt de villkor som den *systemansvariga myndigheten* tillämpar mot balansansvariga.

enligt de villkor som den *systembalansansvarige* tillämpar mot balansansvariga.

Prop. 2011/12:68
Bilaga 3

10 kap.

1 §⁷

Tillsynsmyndigheten utövar tillsyn över efterlevnaden av

1. denna lag och föreskrifter och villkor som har meddelats med stöd av lagen, och

2. Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 715/2009 av den 13 juli 2009 om villkor för tillträde till naturgasöverföringsnäten och om upphävande av förordning (EG) nr 1775/2005.

Tillsynen omfattar inte efterlevnaden av bestämmelserna i 7 kap. med undantag för 5 och 6 §§, 8 kap. med undantag för 13–20 §§, 8 a kap. med undantag för 1 § och inte heller efterlevnaden av bestämmelserna i 5 kap.

Tillsynen omfattar inte efterlevnaden av bestämmelserna i 8 kap. med undantag för 13–20 §§ och inte heller efterlevnaden av bestämmelserna i 5 kap.

4 §⁸

Tillsynsmyndigheten ska fatta beslut i ett ärende inom två månader från det att en anmälan kom in till myndigheten om anmälan

1. har lämnats in av någon som har ett intresse i saken, och

2. innehåller ett påstående att en innehavare av en naturgasledning, lagringsanläggning eller förgasningsanläggning inte följer bestämmelser som omfattas av myndighetens tillsyn enligt 1 §.

Tillsynsmyndigheten ska fatta beslut i ett ärende inom två månader från det att en anmälan kom in till myndigheten om anmälan

1. har lämnats in av någon som har ett intresse i saken, och

2. innehåller ett påstående att en innehavare av en naturgasledning, lagringsanläggning eller förgasningsanläggning *eller en systembalansansvarig* inte följer bestämmelser som omfattas av myndighetens tillsyn enligt 1 §.

Om myndigheten behöver ytterligare tid för att avgöra ärendet får tillsynsmyndigheten förlänga tiden med två månader eller, om sökanden medger det, med den ytterligare tid som kan behövas för att ärendet ska kunna avgöras.

Tidsfristerna gäller även vid anmälan mot den systemansvariga myndigheten med påstående att dess balansavtal inte är objektiva eller icke-diskriminerande.

⁷ Föreslagen lydelse i prop. 2010/11:70.

⁸ Föreslagen lydelse i prop. 2010/11:70.

11 kap.

4 §⁹

Beslut av tillsynsmyndigheten enligt 2 kap. 15 och 16 §§, 6 kap. 5 § första stycket, 7 kap. 5 § andra stycket samt 10 kap. 3, 4, 7 och 10 §§ *samt beslut av den systemansvariga myndigheten om ersättning enligt 7 kap. 2 § samt om åtgärder och ersättning enligt 8 a kap. 5 och 6 §§* får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol. Prövningstillstånd krävs vid överklagande till *kammarrätten*.

Beslut av tillsynsmyndigheten enligt 2 kap. 15 och 16 §§, 6 kap. 5 § första stycket, 7 kap. 5 § andra stycket samt 10 kap. 3, 4, 7 och 10 §§ får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol. Prövningstillstånd krävs vid överklagande till *kammarrätt*.

Regeringen får meddela föreskrifter om överklagande av andra beslut enligt denna lag eller enligt föreskrifter som meddelats med stöd av lagen.

Denna lag träder i kraft den xx 2012.

⁹ Senaste lydelse 2006:646.

Förteckning över remissinstanserna vid remissbehandlingen av betänkandet Framtida regelverk och ansvarsförhållanden på naturgasmarknaden i Sverige (SOU 2011:46)

Regelrådet, Kammarrätten i Jönköping, Förvaltningsrätten i Linköping, Domstolsverket, Statskontoret, Naturvårdsverket, Boverket, Konkurrensverket, Tillväxtverket, Ekonomistyrningsverket, Statens energimyndighet, Energimarknadsinspektionen, Affärsverket svenska kraftnät, Konsumentverket, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB), Länsstyrelsen i Hallands län, Länsstyrelsen i Västra Götalands län, Länsstyrelsen i Skåne län, Statens fastighetsverk, Handelshögskolan i Göteborg (Göteborgs universitet), Sveriges kommuner och landsting, Företagarna, Lantbrukarnas riksförbund, Svenskt Näringsliv, Svensk Fjärrvärme, Svensk Energi, Svenska Bioenergiföreningen (Svebio), Energigas Sverige, Sveriges Energiföreningars Riksorganisation (SERO), Näringslivets Regelnämnd, Skogen, Kemin, Gruvorna och Stålet (SKGS), Plast- & Kemiföretagen, Fastighetsägarna Sverige, HSB Riksförbund, Sveriges Allmännyttiga Bostadsföretag (SABO), Riksbyggen, Sveriges Bostadsrättscentrum (SBC), Villaägarnas riksförbund och Sveriges Konsumenter.

Härutöver har Swedegas AB inkommit med yttrande.

Lagtext

Förslag till lag om trygg naturgasförsörjning

Härigenom föreskrivs följande.

Lagens tillämpningsområde

1 § I denna lag finns bestämmelser som kompletterar Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 994/2010 av den 20 oktober 2010 om åtgärder för att trygga naturgasförsörjningen och om upphävande av rådets direktiv 2004/67/EG¹.

Definitioner

2 § Termer och uttryck som används i naturgaslagen (2005:403) har samma betydelse i denna lag.

Behörig myndighet

3 § Den myndighet som regeringen bestämmer är behörig myndighet enligt förordning (EU) nr 994/2010.

Företagsplaner

4 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om skyldighet för naturgasföretag och företag som förbrukar naturgas att upprätta och följa en förebyggande åtgärdsplan och en krisplan för företagets verksamhet (företagsplaner).

Tillsyn

5 § Den behöriga myndigheten utövar tillsyn över att

1. denna lag och föreskrifter som har meddelats i anslutning till lagen följs, och
2. förordning (EU) nr 994/2010 och de åtgärdsplaner och krisplaner som har upprättats enligt förordningen följs.

6 § Den behöriga myndigheten har rätt att på begäran få de upplysningar och ta del av de handlingar som behövs för tillsynen.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om skyldighet att lämna den information som behövs för att den behöriga myndigheten ska kunna fullgöra sina uppgifter enligt denna lag och förordning (EU) nr 994/2010.

¹ EUT L 295, 12.11.2010, s. 1 (Celex 32010R0994).

7 § Den behöriga myndigheten får meddela de förelägganden som behövs för att se till att de föreskrifter och planer som omfattas av tillsynen följs. Ett föreläggande får förenas med vite. Prop. 2011/12:68
Bilaga 5

Ett föreläggande gäller omedelbart, om inte något annat beslutas.

Avgifter

8 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om avgifter för att finansiera de uppgifter som den behöriga myndigheten har enligt denna lag och föreskrifter som har meddelats i anslutning till lagen samt enligt förordning (EU) nr 994/2010.

Överklagande

9 § Ett beslut om föreläggande enligt 7 § får överklagas till allmän förvaltningsdomstol.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätt.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2012.

Härigenom föreskrivs i fråga om naturgaslagen (2005:403)¹
dels att 8 a kap. och 10 kap. 5 a § ska upphöra att gälla,
dels att 1 kap. 1 §, 10 kap. 1 § och 11 kap. 4 § ska ha följande lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse***1 kap.**1 §²

Denna lag innehåller bestämmelser om naturgasledningar, lagringsanläggningar och förgasningsanläggningar samt om handel med naturgas i vissa fall *och om trygg naturgasförsörjning.*

Denna lag innehåller bestämmelser om naturgasledningar, lagringsanläggningar och förgasningsanläggningar samt om handel med naturgas i vissa fall.

10 kap.1 §³

Tillsynsmyndigheten utövar tillsyn över *efterlevnaden av*

1. denna lag *och* föreskrifter och villkor som har meddelats med stöd av lagen, och

2. Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 715/2009 av den 13 juli 2009 om villkor för tillträde till naturgasöverföringsnäten och om upphävande av förordning (EG) nr 1775/2005.

Tillsynen omfattar inte *efterlevnaden av* bestämmelserna i 7 kap. med undantag för 5 och 6 §§, 8 kap. med undantag för 13–20 §§, *8 a kap. med undantag för 1 §* och inte heller *efterlevnaden av* bestämmelserna i 5 kap.

Tillsynsmyndigheten utövar tillsyn över *att*

1. denna lag, föreskrifter *som har meddelats i anslutning till lagen* och villkor som har meddelats med stöd av lagen *följs*, och

2. Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 715/2009 av den 13 juli 2009 om villkor för tillträde till naturgasöverföringsnäten och om upphävande av förordning (EG) nr 1775/2005 *följs*.

Tillsynen omfattar inte bestämmelserna i 7 kap. med undantag för 5 och 6 §§, 8 kap. med undantag för 13–20 §§ och inte heller bestämmelserna i 5 kap.

¹ Senaste lydelse

8 a kap. 1 § 2006:646

8 a kap. 2 § 2006:646

8 a kap. 3 § 2008:901

8 a kap. 4 § 2006:646

8 a kap. 5 § 2006:646

² Senaste lydelse 2006:646.

³ Senaste lydelse 2011:713.

8 a kap. 6 § 2006:646

8 a kap. 7 § 2006:646

8 a kap. 8 § 2006:646

10 kap. 5 a § 2006:646

rubriken till 8 a kap. 2006:646.

11 kap.
4 §⁴

Prop. 2011/12:68
Bilaga 5

Beslut av tillsynsmyndigheten enligt 2 kap. 15 och 16 §§, 6 kap. 5 § första stycket, 7 kap. 5 § andra stycket samt 10 kap. 3, 4, 7 och 10 §§ samt beslut av den systemansvariga myndigheten om ersättning enligt 7 kap. 2 § *samt om åtgärder och ersättning enligt 8 a kap. 5 och 6 §§* får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol. Prövningstillstånd krävs vid överklagande till *kammarrätten*.

Regeringen får *meddela* föreskrifter om överklagande av andra beslut enligt denna lag eller enligt föreskrifter som meddelats *med stöd* av lagen.

Beslut av tillsynsmyndigheten enligt 2 kap. 15 och 16 §§, 6 kap. 5 § första stycket, 7 kap. 5 § andra stycket samt 10 kap. 3, 4, 7 och 10 §§ samt beslut av den systemansvariga myndigheten om ersättning enligt 7 kap. 2 § får överklagas *till* allmän förvaltningsdomstol.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till *kammarrätt*.

Regeringen *meddelar* föreskrifter om överklagande *till regeringen* av andra beslut enligt denna lag eller enligt föreskrifter som *har* meddelats *i anslutning till* lagen.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2012.

⁴ Senaste lydelse 2006:646.

Utdrag ur protokoll vid sammanträde 2012-01-12

Närvarande: F.d. justitierådet Dag Victor samt justitieråden Lennart Hamberg och Per Virdesten.

Trygg naturgasförsörjning

Enligt en lagrådsremiss den 22 december 2011 (Näringsdepartementet) har regeringen beslutat att inhämta Lagrådets yttrande över förslag till

1. lag om trygg naturgasförsörjning,
2. lag om ändring i naturgaslagen (2005:403).

Förslagen har inför Lagrådet föredragits av kanslirådet Andreas Lindholm.

Förslagen föranleder följande yttrande av *Lagrådet*:

Förslaget till lag om trygg naturgasförsörjning

2 §

Enligt förslaget har termer och uttryck som ”används” i naturgaslagen samma betydelse i den föreslagna lagen. Av vad som upplysts vid föredragningen framgår emellertid att bestämmelsen tar sikte på vissa av de definitioner som återfinns i 1 kap. 2 – 8 §§ naturgaslagen och inte på termer och uttryck som återfinns i lagen i allmänhet. Lagrådet förordar mot den bakgrunden att bestämmelsen justeras på så sätt att ordet ”används” byts ut mot ”definieras”.

5 och 7 §§

Se vad som anförs nedan under 10 kap. 1 § förslaget till lag om ändring i naturgaslagen.

Förslaget till lag om ändring i naturgaslagen

10 kap. 1 §

Paragrafen reglerar omfattningen av den tillsyn som tillsynsmyndigheten ska utöva. Första stycket första punkten föreslås enligt författningskommentaren ändrad i förtydligande syfte utan någon ändring i sak. Ändringen innebär bl.a. att tillsynen anges omfatta att föreskrifter som har meddelats ”i anslutning till” lagen följs. I den nuvarande lydelsen talas det i stället om föreskrifter som har meddelats ”med stöd av” lagen.

Det har under föredragningen upplysts att avsikten med ändringen är att det tydligare ska framgå att tillsynen inte endast ska omfatta föreskrifter som meddelats med stöd av uttryckligt bemyndigande i lagen

utan även verkställighetsföreskrifter och föreskrifter som meddelats med stöd av restkompetensen.

Omfattningen av tillsynen är bl.a. av betydelse för tillsynsmyndighetens rätt att meddela förelägganden, eftersom sådana endast får meddelas inom det område som omfattas av tillsynen (10 kap. 3 §).

Uttrycket ”i anslutning till” används även i 5 § i förslaget till lag om trygg naturgasförsörjning, som reglerar området för den behöriga myndighetens tillsyn enligt den lagen. Och på samma sätt som i naturgaslagen får förelägganden meddelas inom det område som omfattas av tillsynen (7 §).

Lagrådet har ingen erinran mot den föreslagna ändringen. Det kan emellertid sättas i fråga om denna endast är ett förtydligande och inte i själva verket innebär en ändring av det sakliga innehållet.

11 kap. 4 §

I paragrafens första stycke anges i vilka fall beslut av tillsynsmyndigheten enligt lagen kan överklagas till allmän förvaltningsdomstol. Här föreslås vissa konsekvensändringar samt att den del av bestämmelsen som avser prövningstillstånd vid överklagande till kammarrätt bryts ut till ett nytt andra stycke.

I första stycket sägs inget om vad som gäller i fråga om överklagande av andra beslut av tillsynsmyndigheten enligt lagen. Detta skulle kunna tolkas så att avsikten är att sådana beslut inte får överklagas (jfr Hellners och Malmqvist, Förvaltningslagen, 3 upplagan 2010, s. 272).

Enligt andra stycket får dock regeringen meddela föreskrifter om överklagande i sådana fall eller vid beslut enligt föreskrifter som meddelats med stöd av lagen. Här föreslås i lagrådsremissen vissa ändringar som enligt författningskommentaren avser att förtydliga dels att bestämmelsen är av upplysningskaraktär, dels att regeringens föreskrifter inte kan avse överklagande till domstol.

Med tanke på sambandet mellan bestämmelserna i paragrafen – se även de generella överklagandereglerna i 3 § och 22–22 a §§ förvaltningslagen (1986:223) – är det enligt Lagrådets mening inte självklart att det nuvarande andra stycket enbart kan sägas ha en rent upplysande karaktär. Jfr Lagrådets yttrande i prop. 1996/97:136 s. 306 i fråga om 13 kap. 5 § ellagen (1997:857) samt, när det gäller terminologin, vad som anförs under rubriken S.k. upplysningsbestämmelser i Lagrådets yttrande den 9 november 2011 angående förslag till kustbevakningsdatalag (prop. 2011/12:45 s. 279 f.).

Även det förhållandet att den föreslagna bestämmelsen är utformad så att föreskrifter endast kan avse överklagande till regeringen torde i sak innebära uttryck för annat än en ren upplysning, även om syftet endast anges vara att upplysa om regeln i 11 kap. 2 § regeringsformen.

För det fall att en ändring i enlighet med förslaget ändå anses motiverad bör enligt Lagrådets mening innebörden av ändringen utvecklas ytterligare i det fortsatta lagstiftningsarbetet.

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 9 februari 2012.

Närvarande: Statsrådet Björklund, ordförande, och statsråden Bildt, Ask, Larsson, Erlandsson, Carlsson, Borg, Sabuni, Adelsohn Liljeroth, Tolgfors, Ohlsson, Attefall, Engström, Kristersson, Hatt, Ek, Löf.

Föredragande: statsrådet Hatt.

Regeringen beslutar proposition 2011/12:68 Trygg naturgasförsörjning.

Författningsrubrik	Bestämmelser som inför, ändrar, upphäver eller upprepar ett normgivningsbemyndigande	Celexnummer för bakomliggande EU-regler
Lag om trygg naturgasförsörjning	4, 6 och 8 §§	
Lag om ändring i naturgaslagen (2005:403)	11 kap. 4 §	
